

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csekk számla:

25.342

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079

A GONDVISELÉS EMBERE

Irtta: UZDÓCZY ZADRAVEC ISTVÁN, ny. tábori püspök

Azt a bizonytalanságot csak átszenvedni lehetett, de betűnkbe foglalni, most 20 év után, nem lehet... Bizonytalan volt a betevő falat, de még inkább az emberi élet. És e sötét bizonytalanságot éjjellé tette a világnézeti társak, a rokonlelkek bizonytalansága. Aki ma bekopogott, s nemes Eszme szolgálatába bizonykodott állani, — azzal holnap mint vádlóval találkoztunk a vörös terror előtt. Akit délután feleskettünk az ellenforradalomra, éjjel már reánk zörgetett, mint a véstörvényszék pribékjeinek vezetője. Egymásban bizonytalankodtunk... Testvér a testvérben, apa a fiában, gyermek a szülőjében. Mindenben és mindenütt úrrá lett az ember. Embersége minden gyarlóságával... Azért esett szét minden, süllyedt le minden, omlott össze oltár és haza. Nagy bizonyágtétele volt ez az örök igazságnak, hogy az Oltárnak, a Hazának, az otthonnak, a szép emberi életnek s minden velejárójának nem emberi tulajdonságok és erők a fundamentuma... Hogy a földi elrendezések, még azok sem, amelyek egészen földies célzatúak, nem pihenhetnek kizárólag ember-hűségen...

Embert emberré nevelni, embert az eszme hordozójává erősíteni, embert a hazafias élet kötelességeihez telemelni, — csak emberfeletti világnézettel lehet. Mondjuk ki magyarán, csak Istennel lehet. Ez nevel, Ez köt, Ez fékez, Ez parancsol, Ez ígér.

Ezt dobta ki nemzeti életünkől a vörös forradalom. Ezért lett a forradalomban minden oly silányan, s oly szörnyűségesen emberi, oly kétségbeesetten bizonytalan, oly összefoghatlanul szétesett!...

Visszapillantva a 20 év előtti időre, nem célom teldobni a nagy kérdést: vajjon hol volt a Gondviselő akkor, s vajjon miért engedte meg az emberi fékevesztettség ama véres tobzódását?... De igenis célom rámutatni egy férfiúra e határozott szavakkal: íme a Gondviselés embere!

Horthy Miklós a Gondviselés embere.

Amit akart a titkos isteni Gondviselés a szétdúlt országgal, azt az emberrel végzettte el... Ahogy akarta a Gondviselés levezetni az emberi szenvedélyeket és felajzott hitvány romboló erőket a mi forradalmasított földünkön, — úgy vezettette le azokat e választott emberével... S hiszem, bármilyen sorsot szánt a közel holnapban a Gondviselés a magyarok hazájának, Vele hajtja végre.

Nehéz a Gondviselés terveibe belelátni. Vakmerőség oda tanácsadónak tolakodni. De mégsem vak a Gondviselés útja. Visszafelé igen világosan láthatjuk a sors kerekén nyugvó kéz mozdulatait és forgásait...

Legvilágosabban láthatjuk a húsz év távlatából azt, hogy a Gondviselés nem szánta eltörlésre Magyarországot. A húsz év előtti infernális helyzet valóban a „finis Hungariae“-t hirdette. A rárohant gonosz emberi szándék nemcsak feldarabolását, de megsemmisítését akarta. A jó honfiak búbanata és táborüzös sopánkodása biz csak halotti kántálásnak tűnt fel... Valóban „Isten irgalmassága, hogy meg nem emészttettünk!“ S Istennek ez irgalmassága egyszerű tényben, szerény, de merész gesztusban nyúlt a halálra szánt nemzethez. Horthy toborzó parancsában... De ki fog engedelmeskedni ennek akkor, amidőn nem volt erény az engedelmesség, s nem volt kíváncs katonát látni... És voltak, akik engedelmeskedtek. Igaz, csak maroknyian... De szemük csillogott, arcuk lángolt, s büszkén val-

lották magukat Horthy katonáinak... Azután mind többen lettek... És rendezett hadsereg lettek... És hogy támadtak e lelkes kis hadsereg léte ellen rendezett nagy hadseregek, állig fegyverzett országok!... De Horthy serege elindult, a semmiből Hazát alkotni... E seregnek minden ereje, hogy Horthy mögött állt, — s Horthynak minden vonzó, bűvös varázsa, hogy „Küldetést” teljesített. Vak, ki nem látja e tényben, a Gondviselés emberét.

Álljatok elő katonaszakértők! Dicsőítsétek a Magyar Nemzeti Hadsereg vasakarátú megalkotóját — semmiből. Zengjetez hős költeményt a Fővezérről és a mögötte felsorakozott ezrekről, hisz valóságos rongyos gárdaként kezdte, koldult ruhában, s most végtelen seregének a sora... dübörgő motorok búgnak a földön és a légben, ... indulásra, harcra készen... sőt már harcokon túl — a Kárpátok egy része ormán. A történelem csodája, húsz év alatt ekkora katonai eredményt felmutatni! A szervező vezér és a megszervezett katonaság minden bámulatot és csodálatot érdemel. Dicsőítsétek a klasszikussal: „arma virumque cano”... Dicsőítsétek a vezért és katonát... Én hálát adok a magyarok Istenének, a Gondviselés Emberéért!

A Gondviselés sohasem épít rombolva, megtorolva... Horthy ebben is a Gondviselés embere. Kezében a kard, mögötte a hadsereg. Előtte a földre omlott vagy megfutott emberi gonoszság, mely a sír szélére sodorta az országot, s az ezredév oly sok értékét pusztította el... Ha emberi érzésre hallgat, úgy feltétlenül bosszuló angyallá lesz. Kezében a karddal, mögötte a sereggel lecsap véresen mindazokra, kik ezt nagyon is megérdemelték...

És Horthy nem ad helyt, a bár adott körülmények közt jogosnak látszó, sőt kíváncsós megtorlásnak... Ő nem rombolva akar építeni, hanem összeszedni a még megmaradt rom-értékeket, s ezekből új, sőt boldog hazát teremteni. Nála a hadsereg a legnemesebb alkotó erő, értékek őre. Vigyáz is rá, mint szemefényére, hogy valami folt ne essék rája. „Minden önítélkezés feltétlenül mellőzendő, különben a hadsereg létét veszélyeztetjük” — így oktatta és intette tisztjeit és hadseregét.

Birtokba véve Magyarországot, önmaga mögé állítja a hadsereget, s megkezdi a Hazát alkotó munkásságát. A hadsereg mindene, de csak azért, hogy súlyt adjon cselekedeteinek. — Cselekedetei pedig a legnemesebb keresztény erkölcsösségen, bölcsességen és jószágos megértésen nyugvó férfias tettek.

Húsz évi országlása alatt a legnemesebb embernek bizonyult. Elbűvölt mindenkit, ki csak pár pillanatra is körébe juthatott. Megtérített minden félrevezetett magyart. Megszelídített minden ellenséget. Sőt baráttá változtatott minden rosszakarót. Egyénisége országok figyelmét és jóakarátát fordította felénk. Békét, rendet és aránylagos jólétet adott népének. Valóban Atyja volt a magyarnak, kényszerítette a jóra, távoztatta tőle a rosszat, mint a beteg gyermektől. Húsz év után a legnagyobb égi jutalom lehet számára az, hogy érte rajongó, erős, utána vakon induló nép állja körül.

Jóságáról, erélyéről, megértéséről, vasakarataról, nagy úri jelleméről, a haza önzetlen szolgálatáról, egyenes nyíltságáról, előrelátó politikus tehetségéről, példás magyar családapáról — és a haza szeretett Atyjáról, énekeljetez énekeket, költsetek legendákat... én az Úr oltára előtt hálát adok az Úrnak, hogy nekünk adta, hogy kiválasztotta, hogy arra küldötte, miszerint húsz éves országlásával valóban a Gondviselés Embere legyen, ki nem rombolva, megtorolva, hanem Isten szellemében, keresztény erkölccsel s törhetetlen egyéni optimizmussal kormányozzon.

Ki tudja a jövőt?

Sokat írtak már a mi történelmi küldetésünkről... Ma, midőn újból vajudik a történelem méhe, s országok jönnek, tűnnek el, ki tudja megmondani, mi küldetés vár miránk?

Egyet sejtek biztosan és hirdetem határozottan, hogy Magyarország benne van a Gondviselés céljaiban... Még nem fejezte be történelmi küldetését. Csodálatosan, az ő embere vezérletével megóvott a vörös pusztulástól; csodálatosan, édes gondviseléssel, az ő embere munkásságával, újból keresztény országgá, független hazává épített fel bennünket. Nem voltunk kegyeire egészen méltatlanok, ép ezért hiszem, hogy megtart bennünket a mai országok omlásában is. De megtart, nemcsak nyomorúságos létre, hanem megtart tevékenységre, építésre, országok és népek sorában számottevő, s Isten titkos céljait szolgáló szentistváni birodalomnak.

Szeretett Kormányzónk húszéves dicsőségteljes országlása napján, minden örvendőszorongó magyar lélek arra kéri az Istent, tartsa nekünk továbbra Őt, hogy a beláthatatlan sötét jövőben is teljesítse a Gondviselés Emberének a küldetését.

Kormányzó Úr Ó Főméltósága a nemzet történelmében.

1919 november 16-án

a nemzeti hadsereg élén bevonul Budapestre.

HORTHY.

1920. március 1.

Te Nap, felhős egünk azurján,
Nagyjőurunk! Köszöntsön Téged
A húszévi országlás után
Hűséges, bátor, büszke néped!

Tudjuk a VÉSZT, amelyből lettél
A legkrisztusibb nép vezére,
A legnagyobb magyar kormányzó,
Hittel állva, soha nem félve.

Maros-széki véredet tudjuk,
Mely akaratod' acélozza,
S nagy tettek véghezvitelében
Zenget a hegy, ujjong a róna.

Tudjuk, hogy e nemzet hajóroncs
Volt, mikor Te kormányt ragadtál, —
E roncsot veszni nem engedve
A kormánynak új utat szabtal.

Tudjuk, hogy a Te bölcsességed
Mentett át húsz év klodikáján
S ha kellett: vaskezed zuhogott
A triánoni rablók állán.

Te hirdetted, hogy HINNI kell és
Kétségbe esni lehetetlen,

Bármily keserves sorsot éljünk
S Isten bárhogy áldjon, vagy verjen.

Csak LELKE által és LELKÉBEN
Virágzik fel és él a nemzet,
Amely királyi öntudattal
Aldozni tud a SZELLEMÉNEK;

Szent misszió magyarnak lenni,
S e földön egy új ezredévet
TARTALOMMAL megtölteni csak
Magyar szellem tud s magyar lélek!!

Aldjon Isten NAGYJÓURUNK,
Tartson meg erő s bölcsességben, —
S adja, hogy lehess majd még az élen
Daliás leventék, hős magyar honvédek
„Mindent vissza“-szerző káprázat-seregében,
A Szamos, Maros, Küküllő partján,
Az Olt mentén, Hargitán, Cenken,
Mártír-székeltek kopjafás honán
És mindenütt, hol elfolyt magyar vérben,
Üldözött, kinzott testvérek könnyében,
Virág esőben, zengő madár dalban,
Erdély kincsében, erdők zenéjében:
DIADALITTAS MAGYAR-ÉLET DOBBAN!

Dr. vitéz Gereöffy Géza őrnagy.

Horthy Miklóshoz.

(1919 november 16.)

Jössz, mint legendák érkező lovagja,
Karddal, kereszttel címer-pajzsodon,
Üszkös romokra... omló várfalakra.

Üszkös rom alján... tépelődve várunk,
És bár mögötted szörnyű árny oson,
A kardod élén csillog büszke vágyunk:

„Ó csak még egyszer lássa e világ,
Mi a magyar nép, hogy pezsegve forrnak,
Buzognak benne szűz energiák.

Hogy szíve omló, tiszta színarany,
Mint habzó gyöngye a tokaji bornak,
S látszat csupán, mi foltja, árnya van!”

Ó, bús vezére bús, veretlen hadnak,
E színarannyal töltsd meg serleged,
S légy bajvívója új, szent akaratnak!

S e nagy világ majd új csodákra ámul:
Nem halt meg az, ki megfeszítettet,
Mert az Igazság zengett ajakáról!

Hisz él a nép, mely élni tud, akar,
Hisz vége már a csúf, gonosz varázsnak,
S harmad-napon föltámad a magyar!

Hozdd kardod élén ezt a szent hitet,
S győzelmes Cézárt még úgy nem csodáltak,
S emléked majd egy nemzet örzi meg!...

Szathmáry István.

Otrantó.

(1917 május 15.)

Hús, kék tengeren, tiszta lobogó alatt,
Pár derek cirkáló s karcsú naszád halad.
Kurta kéményekből komor füstök szállnak,
Merész ágyútorkok messze lesnek-várnak.

Kemény, nagy vitéz a hajóhad vezére:
Tűz a szíve-lelke, acél a nézése.
Tudja, az ellenség nagyobb, irtóbb nála:
Több a vasa, érce — nagyobb a flottája.

De csak a flottája s nem a vitézsége!
Amaz csak vasban van s ez meg szívben, égve...
Ütközetet keres, hareba száll merészen
S megindul a dörgő rontás mindkét részen.

A mi hadunk fürgébb, a seregünk hősebb,
De több az ellenség s a vasa erősebb.
Sebet kap a Vezér — nehéz, véres sebet —
Csak tovább küzd: még az ellent nem törte meg!

A nagy flotta felett győz a kis kemény had;
Hős vezére nekünk örök eszmény marad.
Örök áldás érje, híre-neve szálljon,
Az Isten éltesse! — Nagy-Magyarországon...

Szabó Dénes csendőr
(Perkáta)

Kormányzó Úr Ö Főméltósága a nemzet történelmében.

1920 március 1-én kormányzóvá választják.

Felső kép: Megérkezik az Országház elé. — Alsó kép: Esküt tesz az alkotmányra.

A csendőrnapi megünneplése.

Február 14-én úgy ünnepeltünk, amint azt az aznapi *Csendőrségi Lapok* vezetőhelyén írt szövegében a Felügyelő Úr hitte és tudta: méltóan elődeinkhez, hivatásunkhoz és hagyományainkhoz. De ünnepelt velünk együtt az egész nemzet, amint azt a rádió február 14-i reggeli híradásában hallottuk és az egész magyar sajtóban olvastuk. Helyszűke miatt csak a budapesti, szombathelyi és ungvári ünnepségeket ismertetjük részletesen.

Budapesten a róm. kat. tisztikar és legénység a helyőrségi Kapisztrán-templomban misén vett részt, melyen *Hász István* tábori püspök szentbeszédben emlékezett meg a magyar csendőrökről, és a testület országépítő munkásságáról. A protestánsok részére *Borbás Antal* m. kir. esperes tartott istentiszteletet, megragadó szépségű beszédben méltatva a nap jelentőségét. Istentiszteletet után *Vattay Ferenc* ezredes, a szabályzatszerkesztő és tanulmányi bizottság elnöke küldöttség élén megkoszorúzta a Hadimúzeumban levő csendőremléktáblát. Tizenegy órakor a fellobogózott csendőrlaktanya fedett lovardájában díszszázad, a be nem osztott tisztikar és legénység, valamint külön csoportban a megdicsért tisztek és legénység fogadta *vitéz Nemerey Márton* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője érkezését. Fogadás után *vitéz Torzsay Lénárd* ezredes, kerületi parancsnok mondott beszédet, melyet itt közlünk:

Méltóságos Tábornok Úr! Kedves Bajtársaim!

Ötvenkilenc esztendővel ezelőtt, 1881. február 14-én a Legfelsőbb Hadúr legmagasabb szentesítő kezevonása új testületet hívott életre, amelyet a törvény magyar királyi csendőrségnek nevezett el.

Nem volt újképletű a mag, amelyből a magyar állami életnek ez az új hajtsza kicsirázott. Nem volt új fogalom a csendőrség, mint rendfenntartó testület, hiszen külföldön már száz éves múltja volt és Magyarországot is közel harminc esztendő fájó emlékei fűzték az osztrák zsoldársághoz. Nem volt szabad tehát rossz néven venni a sok megpróbáltatás, csalódás és keserűség átment magyar nemzettől, hogy a magyar királyi csendőrség megszületését nem üdvözölte lelkesedéssel és hogy magyar nemzeti szempontból nem fűzött túlságos reményeket a szuronyoktól körülcílogtatott kakastollhoz.

Nem sértünk kegyeletet, ha megállapítjuk, hogy a magyar csendőrség, megszületésének és gyermekkorának éveiben nem volt a magyar nemzet dédelgetett kedvence. A feladata sem tartozott a rokonszenvesek közé, még azoknak szemében sem, akik nem kerültek vele szemben ellentétbe, mert az államhatalomnak olyan érdekeit kellett képviselnie és néha fegyveresen is megvédenie, amelyek az egyén érdekei között szükségképpen összeütközést jelentettek.

Bizalmatlan, barátságtalan tekintetek kísérték az első járőreinket portyázó útjaikon. Ha kitértek előlük, ha kelleltlenül megsüvegezték őket: ez is inkább a szuronynak szólt, mint viselőjének.

Ilyen kezdet után természetesen látszott, hogy a magyar csendőr talán rettegett, de nem szívtelt fegyveres támaszává válik majd a magyar közigazgatásnak és igazságszolgáltatásnak, amelyet legfeljebb megszokni lehet, de nem megszeretni.

És nem így történt! A magyar csendőr kemény, katonás alakja körül engedni kezdett a jég, amely körülvette, ellenségeinek száma rohamosan fogyatkozni kezdett, a nemzet szíve felengedett, s a hideg közönyt lassankint felolvasztotta a szeretet melege, mint ahogyan a tavasz első sugarai átörtenek a tél keménységén. Pedig, ha volt testület, amely komolyan fogta fel a maga hivatását, amely néha kemény kézzel is rendet teremtett ott, ahol kellett: a magyar csendőrség az volt. Nem kereste, nem hajhászta az olcsó népszerűséget és nem kereste megalkuvások árán sem egyeseknek, sem pedig az úgynevezett közvéleménynek vállveregető elismerését.

Mi volt hát az, ami népszerűvé tette a népszerűtlent és jobarártá az ellenfelet?

Ha igaz, hogy minden törvénynek annyi az értéke, amennyit és ahogyan végrehajtanak belőle: ezt az igazságot a magyar királyi csendőrség maradéktalanul beigazolta. Bebizonyította, hogy nem a holt betű és a rideg paragrafus ad szilárd alapot az állam rendjének és biztonságának, hanem az ember, akire azok végrehajtása bízott. Nem az egyenruha és nem a fegyver a köztisztlet tárgya, mert ezek csak a fizikai hatalom holt eszközei, hanem az ember, aki méltó azok viselésére. Nem a jogok adnak tekintélyt, hanem a kötelességek, amelyeket maradéktalanul teljesít az, aki magára vállalta. Nem azok a követelmények adnak erkölcsi értéket, amelyeket másokkal szemben támasztunk, hanem azok, amelyeket magunkkal szemben követünk!

Ezeket az egyszerű igazságokon múlt, hogy azok, akikre a magyar királyi csendőrség első felépítése bízva volt, gyors és biztos lépésekkel indultak a magaslat felé, ahová rövid időn belül magukkal vitték a testületet. Ezt tiszteljék bennük, amikor Reájuk emlékezünk.

Az Ő érdemeik elismerése mellett azonban ma egy másik, kegyeletes kötelességet is kell teljesítenünk, mert szomorú emléket is szolgál a mai nap: a testület ama tagjainak emléket, akik elesetek a becsület mezején; akik életüket adták az ország közbiztonságáért és nyugalmaért és akik a gyászos emlékeztető kommunizmus alatt váltak a nemzet vértanúivá. A harcra elesett csendőrtisztek és csendőrök hősi gárdája mellett hosszú és dicsőséges azoknak a sora is, akik akkor adták életüket a közbiztonságért, amikor mások békességben élhettek. Mélyen fájjaluk, hogy ebben a harcban annyi bajtársunkat kellett elveszítenünk, de ez a veszteség a mi büszkeségünk és erősségünk. Egyszerű névtelenjei ők az eszmének, amiért meghaltak; homlokukat nem övezi babér és a nevüket sem jegyzi fel a történelem, de éppen ez a névtelenség fon dícsfényt az áldozatuk fölé, mert az önzetlenség mintaképévé teszi őket.

Jajj annak a nemzetnek, amelynek nincsenek hősei, mert annak eszményei sincsenek. Jajj annak a nemzetnek, amely a maga pillanatnyi nyugalma és békéje érdekében inkább megalkuszik a becsületességgel, semhogy áldozatot hozna a nemzeti becsület eszményének oltárán.

Nemcsak kegyeletes megemlékezésünk tárgyai kell tehát, hogy legyenek azok, akiket a csendőrség hősi halottaiként tisztelünk, hanem világító fátylak is azon az úton, amelyen haladunk kell.

A megpróbáltatások korszakának nincs vége. Reánk is áldozatok várnak még és ezeknek az áldozatoknak a mértékét senki sem láthatja előre. A világ forr és kavarog körülöttünk, Európa nagy része háborút visel s a békés magyar szigetet ádáz hullámok ostromolják. Lehet, hogy megkímélnek, lehet, hogy nem. De akárhogy is döntsön a sors felettünk, nem leszünk hátrábbvalók azoknál, akik nekünk utat mutattak az áldozatkészségben.

Hűsz esztendő kemény megpróbáltatásai után tovább dereng a magyar éjszaka hajnala. Keblünkre öleltük a Felvidéket és Kárpátalját s most más irány felé fordítjuk tekintetünket, ahonnan a rabmagyarok millióit tekintenek felénk, vágyakozva és reménykedve.

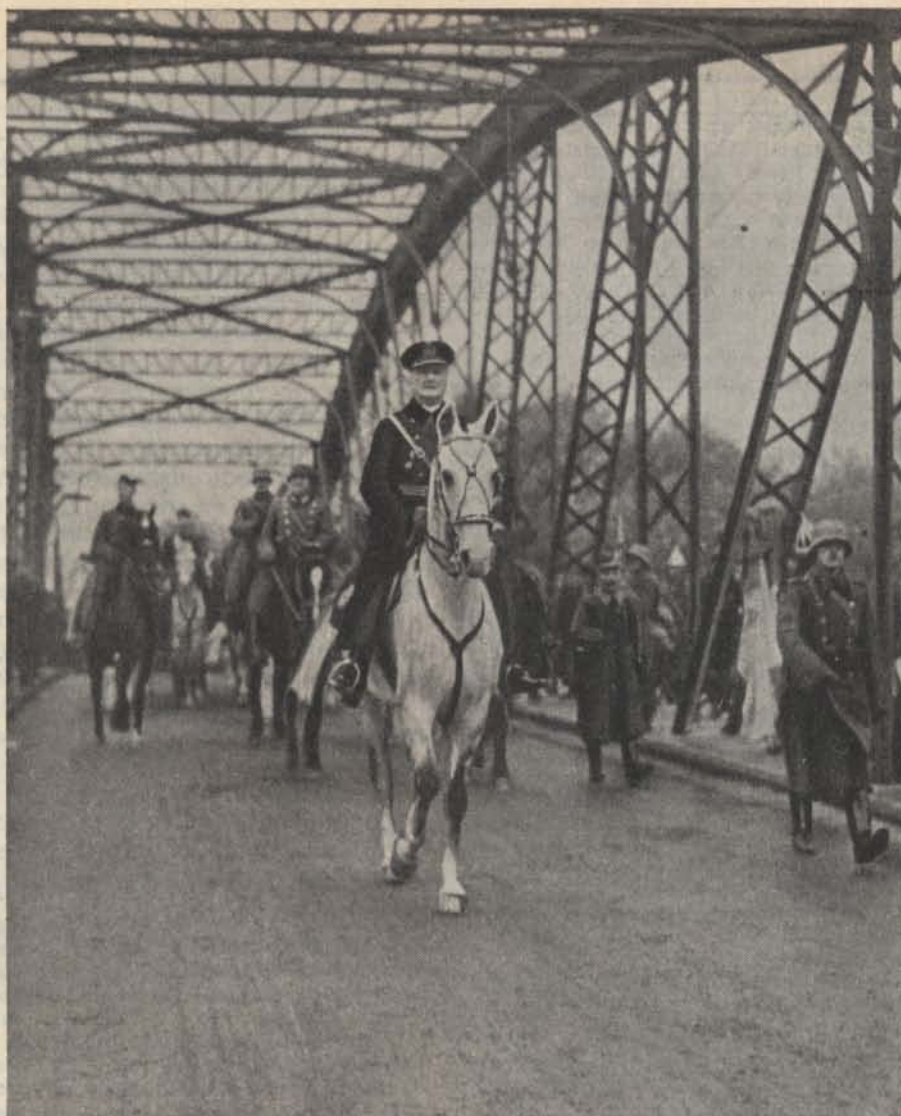
Útni fog az óra, amikor megindulunk feljűk is, hogy hosszú távollét után ismét boldog örömmel üdvözölhessük a régen elszakadt magyar testvéreket a sokat szenvedett és visszatért ősi magyar földeken.

Magyarország ezeréves történetében nem volt nemzedék, amelyre nagyobb és felelősségteljesebb feladat várt volna, mint ma reánk vár. De legyen bármilyen nehéz is felettünk az idők járása, büszkén és magunkban bízva nézünk a világ szemébe, mert minden kísérlet, amely szegénytelenül megalkuvásba, belenyugvásba akar sodorni, erőtlennül pattan vissza magyar hitünk ércfaláról, amely a múltakból merít erőt és hirdeti a magyar feltámadás eljövételt.

Ezek a gondolatok kell, hogy eltöltsenek minket ezen a napon, amelyet a Kormányzó Úr Ő Főméltósága a magyar csendőrség ünnepéül engedélyezni kegyes volt.

Ezután a dícséreteket és jutalmakat osztotta ki a Felügyelő Úr. A vértanúk szobrának megkoszorúzásával és díszmenettel zárult ünnepség után a tiszt és altiszt étkezdékben díszbéd volt, ahol a Kormányzó Úr Ő Főméltóságát felköszöntötték.

A Szombathelyen állomásozó csendőrség bensőséges szép ünnep keretében ünnepelte meg a csendőrnapi. *Vitéz Póltáry*

Kormányzó Úr Ó Főméltósága a nemzet történelmében.

Fent: 1938 november 6-án bevonul Komáromba. — Lent: 1938 november 11-én bevonul Kassára.

Vilmos ezredes, kerületi parancsnok az őrsparancsnok-iskola épületében elhelyezett vértanúk emléktábláját koszorúzta meg díszszakaszzal, valamint tisztí és legénységi küldöttségek előtt. Utána az őrsparancsnok-iskola éttermében összegyűlt tisztikar és kb. félezer csendőr jelenlétében a „Hiszekegy” elneklése után dr. Endrődy Barnabás őrnagy méltatta a nap jelentőségét, majd vitéz Poltáry ezredes, kerületi parancsnok főleg azokhoz a csendőrökhöz szolt, akik a bár megnagyobboldott. de még mindig nem az 1000 éves határokkal bíró Magyarország minden részéből tudásuk fejlesztése s így a csendőr értékük emelése végett jöttek Szombathelyre, az iskolába.

Az ünnep a dícsérő okiratok és pénzjutalmak kiosztása után a Himnusszal ért véget.

A csendőrnapon különben a szombathelyi templomokban háláadó istentiszteleteket és szentmisét tartottak, melyen résztvettek a m. kir. honvédség, az egyházi, világi hatóságok és intézmények képviselői is, de a kerületi parancsnokság közbenjárása folytán az összes szombathelyi iskolákba járó csendőrgyerekek is.

A szent misén és díszében megjelentek vitéz Bazédi és Körpényesi Kontz Sándor nyugállományú altábornagy, a m. kir. csendőrség volt felügyelője, a m. kir. honvédség, az egyházak és a m. kir. rendőrség képviselői, valamint a vármegye és város előkelőségei. A Kormányzó Úr Ő Főméltóságát Kontz altábornagy köszöntötte, majd vitéz Poltáry ezredes mondott köszönetet a megjelenteknek a csendőrség iránt nyilvánított megbecsülés, tisztelet és szeretetért. Felszólalt dr. Ujváry Ede polgármester is, aki bejelentette, hogy Szombathely város a m. kir. csendőrség iránti hálája, ragaszkodása és szeretete jeléül abból az alkalomból, hogy Szombathely város 20 évvel ezelőtt kapta meg a csendőrkörületi parancsnokságot, a csendőrség épülete előtti teret a m. kir. csendőrség legmagasabb rangú tisztí vértanúja emlékére — *Fery Oszkár* — térnek fogja elnevezni. Az indítvány általános tetszést és a megjelentek között őszinte igaz örömrzést keltett.

A mult évben visszatért Kárpátalján most volt az első Csendőrnapi. Mindenütt a ragaszkodás és megbecsülés őszinte megnyilvánulása övezte örseink ünnepségeit. Kárpátalja központjában, Ungváron jelentőségében és külsőségeiben is kiemelkedett a Csendőrnapi, melynek ünnepségét a Kormányzósági palota előtti Horthy Miklós-téren tartották. A tér közepén sorakozott az Ungváron állomásozó csendőrség zászlóalja. Tizenegy órakor érkezett báró *Perényi* Zsigmond kormányzó bíztos, vitéz *Szűcs Endre* tábornok, dandárparancsnok társaságában. Vitéz Szűcs Endre tábornok fogadta a zászlóaljparancsnok jelentését, majd a Himnusz hangjai mellett a kormányzói biztossal elhaladt a zászlóalj arevonala előtt.

Utána dr. Kricsfalussy-Hrabár Endre alezredes, a kormányzói bíztos mellett beosztott csendőr-összekötőtiszt mondott ünnepi beszédet, amit hangszórók közvetítettek a nagyszámú közönség részére.

A dícséreték és jutalmak kiosztása után újból felcsendültek a Himnusz hangjai, majd díszmenet zárta be az ünnepséget. Megjelentek ezen többek között *Ilniczky Sándor* nagyprepost, kárpátaljai, főtanácsadó, a görögkatolikus püspök képviselőtében *Kohutics Tivadar* kanonok, a honvédség küldöttsége, a közigazgatás és a rendőrség vezetői, a társadalmi és közéleti vezetőszemélyek és igen nagyszámú közönség.

A magyar sajtó kivétel nélkül az őszinte értékelés hangján foglalkozott ünnepünk napján a testülettel és munkájával. Kiemeljük testvérlapunk, a Magyar Katona Ujság szeretetteljes szavait: *A magyar csendőr kakastollas, jellegzetesen férfias katonaalakja a nemzet szeretetét és tiszteletét váltja ki. Ez a testület, mely most megszületésének ünnepét üli, büszke a magyar csendőr névre és kötelességteljesítésével, tetteivel mindig kívívja az igaz hősöknek*

járó dicsőséget, megbecsülést. Az ilyen magyar csendőrség a reá váró feladatokat el fogja végezni az ezeréves történelmi országban úgy, mint az elődeik, a hőseik tették.

A magyar rádió február 14-én magyarul, szlovákul és ruszinul üdvözölte a csendőrséget. — *Büszkén és szeretettel gondolunk ma is reátok ép úgy — hangzott a magyar szövegű üdvözlés — mint akkor, amikor az első kakastollas járőr megjelent a végteleen magyar rónákon és a Kárpátok havas bércein. Megjelentek a magyar államhatalom, a magyar erő megteszítését jelenti. Nyomotokba szegődik a rend és biztonság megnyugtató érzése...*

A szlovák és ruszinnyelvű megemlékezés azt mondta többek között: *„Szeretettel és szívünk egész melegével köszöntjük ezen a napon a m. kir. csendőrséget, amelyet Szentistváni hazánkhoz visszatért területeken oly örömmel látunk viszont. Megszeretünk benneteket és büszké vagyunk reátok, mint a törvényes rend és nyugalom őrzőire, mert pártatlanok és igazságosak tudtok lenni és mert igaz testvéri megértéssel gondoskodtok a mi élet- és vagyonbiztonságunkról.*

A monoki őrs a következő, kivonatban közölt üdvözlést kapta ünnepnapunkon:

Tekintetes M. kir. Csendőrőrs! Monok,

„Monok nagyközség előljáróságának megbízása folytán alulírott Potoczky Gyula községi főjegyző és Sulcz János községi főbíró Monok község nevében meleg és hazafias érzésektől áthatott szívvel, lélekkel és megbecsüléssel köszönti a m. kir. Csendőrség minden tagját, kiváló Parancsnokait és Tagjait abból az alkalomból, hogy a csendőrség megalapításának 59. esztendő emlékünnepét üli a mai napon. E hatalmas és vitéz testület nagy úttörésének, következetes fejlődésének, ragyogó és dicsőséges tetteinek, kifogástalan, megértő szellemének tanúbizonysága az elmúlt 58. év. Ez a mult eredményezte azt, hogy a m. kir. Csendőrség a községekben a köznyugalom és a közrend legjobb és legmegbízhatóbb őre, határainkon túl pedig a hasonló és rokon közbiztonságot teljesítő testületek mintaképe lett.

... Mindennemű felsőbb beavatkozás nélkül indították az előljáróságot a m. kir. Csendőrség nagy ünnepe alkalmából az őszinte üdvözlésre és megbecsülésre. Üdvözlésünket kívánjuk átadni ez alkalomból a Csendőrség minden egyes tagjának s egyben kívánjuk, hogy nehéz és küzdelmes szolgálatukat a Haza javára az elkövetkezendő időkben is a legkiválóbb hűséggel, fegyelemmel, bátorsággal, odaadással és vitézül tudják teljesíteni, ellátni.

Az Isten éltesse és sokáig tartsa fenn a m. kir. Csendőrséget.

Monok, 1940. évi február hó 14. napján. Magyar testvéri szeretettel:

Potoczky Gyula, főjegyző.

Sulcz János, főbíró.

A csapi őrsparancsnokságot a csendőrnapi így köszöntötte *Dankó Endre* ottani lakos, egyébként vasúti munkás:

A magyar csendőrök.

*Ők a pillérei fegyelemnek, rendnek,
Járatlan utakon, úttörökként mennek,
Amíg alszol polgár, ők őrzik az álmod,
Hajtsd meg a fejedet, hogy ha őket látod!*

*Róluk van példázva: — bátorság és jellem,
Nem vitatta ezt el soha még az ellen!
Kötelességtudó mind tetőtől-talpig,
Az ő éberségük soha el nem alszik.*

*Ők az ütere a nagy nemzet-testnek,
Bókokat senkitől ők sohasem lesnek,
Alapkövei a szebb magyar jövőnek!
Magyarok Istene, segítsd mindig őket!*

A nő a hadbavonult férfiak munkaterületein.

Ismerteti: vitéz MATHÉ KÁLMÁN vezérkari ezredes

A világ valamennyi állama az 1914/18. évi világ-háború óta, de különösen a mai rendkívüli történeti időkben arra törekszik, hogy egy várható totális háborúra teljes mértékben felkészüljön.

A totális háborúban nemcsak a hadsereg küzd a hadsereggel, hanem nemzet áll a nemzettel szemben. Az alkalmazott lö- és szálfevgyvereken kívül a bomba, az akna, a gáz, a baktérium alkalmazása várható, de harceszköz lett a propaganda, a szabotázs, a gazdasági háború, a kiéheztetés is. Végrehajításában a háború nem korlátozódik a harcerekre, hanem az ellenség az ellenfél lelki és anyagi ellenállásának mielőbbi megtörése céljából kiterjeszti a háborút, az azelőtt a háború által még alig érintett belső területekre, a hátországra, vagy (másképpen mondva, az anyaországra is. A háború közvetlen hatása eléri a nőt s a gyermekeket is.

Világos, hogy az ily létért folyó küzdelemben minden épkézláb férfinak a földi, vízi, vagy légi harctéren van a helye. Egyrészt már kezdetben minél hatalmasabb hadsereggel, légierőkkel való felépítés érdekében, másrészt a gyorsan jelentkező véres és gázos veszteségeknek minél hamarabb és minél derekabb férfiakkal való pótolhatása céljából, a harcra hivatott férfit békemunkájától fel kell szabadítani.

Kérdés, hogy a női nemre mily feladatok hárulnak a jövő totális háborújában, illetve milyen feladatokat tud a női társadalom a harcra hivatott férfi vállairól átvenni, végrehajtani.

Korszerűen felkészült államban, ha az események megengedik, a férfiak felváltódása már külpolitikai feszültség ideje alatt megkezdődik. A háztármenti fedező és biztosító csapatok feltöltése hadiállományra megindul, ugyanakkor megkezdik a hadiipar fokozott működésre való átállítást és kibővítést is. Itt a bevonuló férfiak helyére, másrészt az átállítódó, felduzzasztott hadiipari üzemekbe bevonul a nő.

A mozgósítás elrendelésekor e ténykedések fokozott mértékben megismétlődnek, azaz kibővülnek, de itt nőkre az előbbieken kívül még rájuk háruló külön feladatok (részvétel a légoltalomban, munkahadsereg megteremtése, szociális gondoskodás kézbevétele, egészségügyi szolgálat megszervezése, stb.) várnak.

A háború megkezdése után a harcban elesett, azaz megdicsőült és a megsebesült férfiak helyére a hátország dolgozó gépezetéből újabb férfiakat kell kivonni. A hivatalokból, műhelyekből, az ékeszarva mellől mind több férfi vonul el s helyökre magyar öntudattól, hazaszeretettől fűtött, a feladatokra rátermett és kiképzett magyar asszonynak és leánynak haladéktalanul be kell állnia. Az állami gépezet, a harcot tápláló ipar, az élelmet adó mezőgazdaság, stb. egy pillanatra sem torpanhat meg. Mert jajj annak a nemzetnek, amely a létért folyó küzdelemben egy pillanatra is megakad. A megakadás az ellenfélnek szállít „be nem hozható előnyöket”.

Igy fokozatosan, megszervezetten, mind több és több nő lép be a férfi munkahelyére, illetve old meg csak általa végezhető új feladatokat.

A csendőrnapon kaptuk a hírt, hogy Bathó László próbacsendőr február 13-án délután a Dunaharaszti—Taksony közötti országúton a hóvihár által betemetett Levente Lőrinc dunanagyvassányi lakost kiásta, a nagy viharban Taksony községbe vitte, ott orvosi kezelésben részesítette, majd visszatért a helyszínre s onnan Levente lovait szintén kimentette és biztonságba helyezte.

Hosszantartó háborúban, nagy harctéri veszteségek esetén, de csak ily esetekben, olyan harci feladat is fog hárulni a magyar nőre, mellyel általában nem számolunk.

A nőtől harcot elvileg ne kívánjunk.

Előfordulhat azonban a közrend fenntartásában való közreműködés, a hátországban repülőgépből ki szálló ellenséges robbantók, gvujtogatók ellen fegyveres harc, a ház tája megvédeése kivételesen rája hárulhat.

A magyar nőre tehát elvileg két főfeladat hárul.

a) a harcramező férfi helyének betöltése,

b) új, a háború beálltával fellépő feladatok megoldása.

Egy bizonyos korhatáron alul mozgósításkor a kormányzósági hivatalok, a minisztériumok és alárendelt szerveik katonaviselt fiatal fogalmazó, segédszolgálati, vagy szolga férfiszemélyzetének kivétel nélkül be kell vonulnia fegyveres szolgálatra. Ily bevonultak helyei, ha e hivatalok ügyköre a háború következtében nem csökken, saját, a honvédséghez bevonulni már nem köteles nyugdíjasokkal, a szaktudást nem kívánó helyek pedig nőkkel lesznek betöltve.

A külügyminisztériumban, fokozott munkájának elvégzésére, bizonyára női munkaerőket kell beosztani.

A belügyminisztérium s az alá tartozó közigazgatási szervek a rájuk háruló megnövekedett háborús, szociális, (népjóléti), nyilvántartó, stb. munka miatt csakis a női társadalom helyéről nyerhetnek kiegészítést.

A pénzügyminisztérium és az alá tartozó postatakarék, adóhivatalok, a fokozottan igénybevett bányahivatalok, bizonyára női munkaerővel való megerősítésre szorulnak.

A kereskedelmi minisztérium alá tartozó szervek, a fokozott igénybevétel miatt kívánnak női munkaerővel való megerősítést. A légi, földi és vízi forgalom megnagyobbodik, a vasút, posta, rádió, táviró és távbeszélő békében soha el nem ért munkateljesítményt végez. Itt is csak a bevonuló nőkre hárul a háború következtében felmerült munkatöbblet.

A hadiipart irányító iparügyi minisztérium és szervei óriási munkát végeznek. Ipartelepek bővítése, nyersanyag beszerzése és elosztása nagy mennyiségű munkaerőtöbbletet követel. Ezt is a női társadalom szolgáltatja.

A mezőgazdaságot, állattenyésztést stb. békénívön tartó, a harcterek élelmezésébe befolyó, a népélelmezést irányító földművelésügyi minisztériumnak és szerveinek kibővült munkaterületéhez képest női új munkaerőkre van szüksége.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium be-

vonult tanárai és tanítói helyére állástalan vagy nyugdíjas tanárnőket és tanítónőket kell, hogy alkalmazzon. Ifjúságot védő intézmények megszervezése és fenntartása az ő feladatkörébe vág. E munkát csak nők végezhetik.

A honvédelmi minisztérium saját és alárendelt szerveinek háborús szervezete magától értetődőleg feladatának megfelelően kibővül, itt is a segédsemmélyzet nagy része csak nőkből állhat.

Azt látjuk tehát, hogy úgy az állami szerveknél, mint pedig magánvállalatoknál, egyrészt a bevonult férfiak helyére, másrészt a kibővült munkakörnek megfelelően, igen sok képzett nőnek a beállítására nyílik alkalom.

De a kézimunkát végző nők igénybevételére is nagy mértékben szükség lesz. Altiszti munkákra alkalmazzuk a nőt a közszolgálat minden terén, a vasútnál, postánál, táviró-, távbeszélő-, rádióhivatalokban, közlekedési vállalatoknál. Ilyen munkakörben igen jól megállja a helyét, de szükség lesz reá a kereskedelembe, kézműves iparban, nagyiparban, jó munkás a mezőgazdaságban is. A jövő háborúja gazdasági háború is lesz. A hadsereg nagy technikai felszerelése és felkészültsége, a nagy anyageseták, gyors és rendszeres hadianyagutánpótlást, a honvédekkel szemben támasztott nagy idegi és fizikai követelmények igen jó ellátást kívánnak meg. A gyártás és az élelem biztosítása mindenütt fokozott munkamenetet, tehát igen sok munkaerő beállítását követeli meg. Erre a második arcvonalra, melyből a harcolni menő férfi kiesik s helyébe a nő lép, nagy feladat vár.

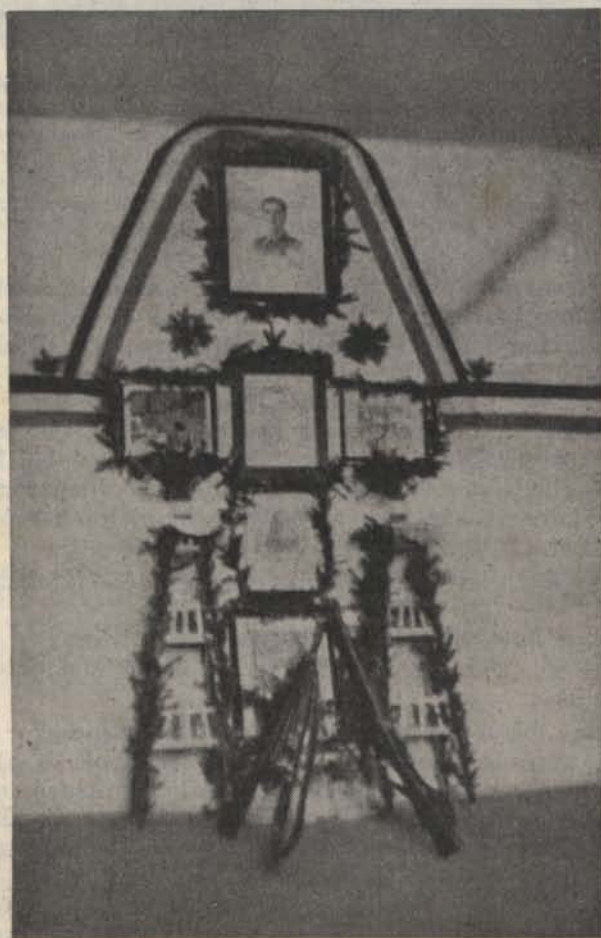
Nem könnyű a központnak a helyzete, amelynek akkor, amikor hosszú háborúra kell felkészülni, a külföldi nyersanyag behozatala az események által megbolygattatik s amikor a hadiipart fokozott ütemre kell átállítani, illetve ki kell bővíteni, átmenetileg csökken a százezrek bevonulása következtében rendelkezésre álló munkaerő. A nyersanyag-hullámozást póttanyagok beállításával egyenlítik ki, a fokozott gyártás pedig kezdetben átmenetileg munkashiányt idéz elő.

E hiányzó hadiipari munkahelyeknek nőkkal való pótlása könnyen megy, ha ily kiképzett munkásknők tartalékban kellő számban rendelkezésre állanak.

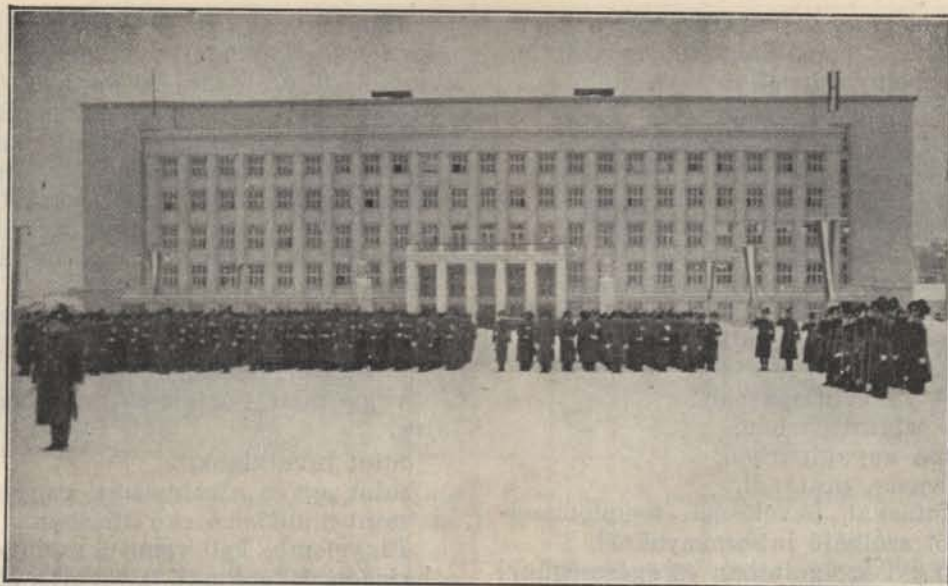
Ha azonban ily kiképzettek nem állanak rendelkezésre, akkor ilyeneket az egyes munkanemeknek megfelelően be kell tanítani. Ez azonban idő- és munkateljesítményvesztés, éppen a háború megindulásakor, amikor pedig fokozott, pontos, megfeszített munkára és nagy teljesítményekre van szükség. A ki nem képzett nő munkahelyén inkább teher, mint segítség.

A betanított nő a világháború folyamán a hadiiparban igen jól felelt meg, bizonyítja az, hogy a robbanóanyaggyárak munkása $\frac{2}{3}$ részben nő volt, az orvosi műszerek készítésénél az alkalmazottak 17%-a, a hadfelszerelési anyag készítésénél 50%-a volt nő.

Igen nehéz kellő számú nőnek a mezőgazdasági munkába való átállítása, mert itt kedvezőtlen viszonyok között, szélben, hidegben, esőben hosszabb munkaidővel, kevesebb kényelemmel kell dolgoznia. Városiak erre a munkára önkéntesen nem igen jelentkeznek, falun pedig kevés nő szabadít-

Az enyingi örs feldíszített szobája II. 14-én. Puskás cső. felv.

Csendőrnapi Ungváron. Csendőr diszükszálj a kormányzósági palota előtt.

ható fel más helyen végzendő mezőgazdasági munkára.

A háborús női munkaszükségletnek rendszeres kielégítésére tehát már békében fel kell készülni.

Az általános női honvédelmi szolgálati kötelezettségnek már békében való megszervezése eleve elengedhetetlen. A nemzet veszély esetén vér-, vagyon- vagy munkaáldozatát mindenkitől igénybeveheti, tehát a nőtől is. Az alkalmazhatóság attól függ, vajon a munkára szellemileg és testileg alkalmas-e s hogy a családi élettől elvonható-e? Ha megköveteljük a családapától és a fiútól, hogyha kell, életét áldozza a nemzetért, megkívánhatjuk az anyától és a leányzótól is, hogy a nemzetért dolgozzék s erre már a békében készüljön fel. Minden nő rendelkezésre állhat, ha kis gyermeke, vagy segélyre, ápolásra

szoruló hozzátartozója által nincs lekötve. Gyermekekóvodák, nappali otthonok, aggok menházának létesítése, háztartások összevonása által sok olyan nő szabadul fel, aki előbbiektől különben le lenne kötve.

Katonai parancsnokságoknak, amelyek a mozgósítást előkészítik, pontosan és kategóriánként meg kell állapítani a háborús női hivatalnoki és munkaszükségletet. Tudniok kell, hol kell és lehet a férfi hivatalnokok és munkások helyére vagy újonnan rendszeresített helyekre női munkaerőt beállítani.

Ugyancsak békében, a nőkről vezetendő nyilvántartásból meg kell állapítani, mennyi nő áll rendelkezésre:

I. szakmák szerint kiképzettek.

Csendőrnapi Ungváron. Bárá Perényi Zsigmond kormányzói biztos vitéz Szűcs Endre tábornok, dandárparancsnokkal az ünnepségre érkezik. Felföldi cső. felvételei.

Ezek egyrésze megmarad háború esetén is a helyén, a másik része a honvédséghez bevonult férfiak pótlására lesz igénybevéve.

Megmaradnak a nők helyeiken:

- a) a mező- és erdőgazdálkodásban, kertészetben, a haltenyésztésnél,
- b) bányászatban, a turfanyerésnél,
- c) vas- és fémtermelésnél,
- d) vas-, acél- és acélárugyártásnál,
- e) gép-, kazánkészítés és járműgyártásnál,
- f) elektromos gyárakban és villamosiparban,
- g) a finom mechanikai és optikai iparban,
- h) a kémiai iparban,
- i) bőr-, műbőr-, linoleumiparban,
- j) kaucsuk- és azbesztiparban,
- k) fa- és vésnöki anyagiparban,
- l) közlekedés, vasút, postánál,
- m) a közigazgatásnál, nevelésnél, templomszolgálatban, a haderőt szolgáló intézményeknél,
- n) az egészségügyi szolgálatban és egészségügyi cikkek iparában,
- o) szociális gondoskodás terén.

II. A felszabadítható kiképzett hivatalnoknő és munkásnő mozgósításkor megszűnő, vagy csökkenő iparágakból,

III. ki nem képzett, el nem foglalt nő,

IV. ki nem képzett, de felszabadítható nő.

A kiképzett rendelkezésre álló nőket behívójegyekkel kell a kellő időben hivatali, illetve munkahelyükre behívni. A hivatali vagy munkahely elfoglalása kötelező.

A hivatalnok és munkásnők mozgósításakor megszűnő vagy csökkenő munkamenettel dolgozó hivatalokból és iparágakból más munkahelyre lehetőleg a távozó férfi helyére átcsoportosítandók. Ilyenek előfordulnak

- a) textiliparban,
- b) papírgyártás és feldolgozásnál,
- c) nyomdász- és sokszorosító iparban,
- d) zeneszerszám- és játékszeriparban,
- e) élelmi és élvezeti cikkek iparában,
- f) ruházati iparban,
- g) építőipar és mellékiparaiban,
- h) víz-, gáz-, villanytermelés és az elosztószakban,
- i) munkások állandó foglalkozás nélkül (nap-számos stb.),
- j) kereskedelem és kiegészítő iparaiban,
- k) bank-, tőzsde- és biztosító szakmában,
- l) vendéglő-, kávéház- és szállodaiparban,
- m) színház, mozi, rádió, zeneszakmában,
- n) a háztartási munkacsoportban.

Ezek szintén behívójegyekkel indítandók útba új munkahelyeikre.

A ki nem képzett nők igénybevétele megállapítandó, mennyi nővel számolhatunk háború esetén hivatalnok- és munkásként.

Tapasztalati adatok szerint a női nemben belül 25% esik az 1—15 évesekre,

62.5% esik a 16—60 évesekre,

12.5% esik a 60 éven felüliekre. Mi főleg a 16—60 éves korból vesszük a férfiak helyére állítandókat.

A számvetésnél és igénybevételeknél figyelembe kell vennünk, hogy a nőkből mennyi a kereső, mennyi a nem kereső, hányan élnek életjáradékból, nyugdíjból, készvagyonból, hány a háztartásbeli, főfoglalkozás nélkül.

Utóbbiaknál azt is mérlegelni kell, hogy hány már feleség, főfoglalkozás nélkül, hány a leánygyermek 16 éven alul és felül.

Szemügyre kell vennünk, megvizsgálunk, hogy a keresőkből mennyi az önálló kereső, mennyi a családon belül dolgozó. Utóbbiak egy nagy része a mezőgazdasági munkában van elfoglalva.

A fentiek mérlegelése után azt fogjuk látni, hogy a női nem kb. 20%-a a munkavállaló, ebből egy rész a mezőgazdaságban, az iparban és kézművesiparban, a kereskedelem és közlekedés terén, a közszolgálatban dolgozik, vagy mint háztartási alkalmazott van elfoglalva,

mint hivatalnok,

mint egyéb alkalmazott, vagy

mint munkásnő van állásban.

Figyelembe kell venni a számvetéseknél, mennyi a hajadon, a férjezett, özvegy és elvált.

De nézni kell arra is, mennyi a férjezettekből

a) gyermektelen és b) hányan van főfoglalkozása.

Az elsősorban tekintetbe jövő 16—60 éveseknél tapasztalatból tudjuk, hogy majdnem felének foglalkozása van.

A vizsgálatások után megállapíthatjuk, hogy a női nem 30%-a áll rendelkezésünkre hivatalnok- és munkaszolgálatra:

ha testileg és szellemileg alkalmas (az alkalmatlanokat 10%-nak vehetjük),

ha más vonalon nincs már munkával elfoglalva (anya kis gyermekkel, idősebbeket ápol stb.).

De utóbbi esetekben is felszabadíthatunk munkakerőt, ha az anya munkaideje tartamára gyermekét a nagyszülő, a rokon ápolja, felügyeli, vagy pedig napközi gyermekotthonba, óvodába adja le. Idősebbek ápolását is összevonhatjuk. De összevonhatjuk háború esetén a háztartásokat is, különösen ahol a férj harcol, a nő pedig munkába állott be. Itt úgy az egyén, mint pedig a nemzetgazdálkodás szempontjából a fűtés, világítás, kiszolgálás terén nagy megtakarítások érhetők el.

Ha a fentemlitettek szerint a női nem 30%-ából levonjuk a szellemileg, testileg alkalmatlanokat és azokat az elfoglaltakat, akiket az előbbi módon munkára fel nem szabadíthatunk, akkor arra a végeredményre jut a hadvezetőség, hogy a női nemből 15% áll korlátlanul hivatalnoki és munkásbeosztásra rendelkezésre.

Ennek a %-nak teljes igénybevétele, ügyes és előkészített beosztása vizsgálódásaink szerint még nem zavarja meg jelentősen sem a gazdasági, sem a társadalmi, de sem a családi életet.

A jövő totális háborújára tehát csak az a nemzet van teljesen felkészülve, amely a női munkaerők teljes felhasználását idejében és ugyanolyan alaposan előkészítette, mint tartalékosainak behívását.

(Folytatjuk.)

Ki tudta?

A köpenicki kapitány Voigt nevű varga volt, aki a poroszországi Köpenick városban tűzérkapitányi egyenruhát öltve, megjelent a laktanyában, ott maga mellé vett egy járőrt s azzal felment a városházára, ahol hamis rendeletet mutatva fel, lefoglalta a pénztárt. Csak nagynehezen tudták a jó zsákmánnyal megszökött szélhámost kézrekeríteni.

Csendőrnapi munka a hajmáskéri őrön. A hóvihár padlásig betemette a laktanyát. Honvéd bajtársak segítenek kiásni.
Mészáros L. I. th. felv.

Bűncselekmény, baleset, szerencsétlenség?

Tanulságos nyomozások rovatunkban ismételten közöltünk eseteket, melyeknél az első, futólagos megállapítások azt a feltevést látszottak igazolni, hogy bűncselekmény történt. Csak a részletes nyomozás után mondhatta a nyomozó, hogy mégsem bűncselekmény, hanem baleset következményeivel áll szemben. Más esetben szerencsétlenséget állapítottak meg ott, ahol, látszatra bűncselekmény történt. De megfordítva is: nem egy esetet hallottunk. A nyomozónak soha sincs egyszerű, könnyű dolga. Felkészültségét — hogy eredményes legyen a munkája — szüntelenül fokoznia kell. Ez a célja annak a cikksorozatnak is, melyet fenti címen közölni kezdtünk és amelyben különös súlyt helyezünk olyan ismeretek adására, melyeknek birtokában több bizonyossággal kezdetünk olyan esetek tisztázásához, melyeknél első pillanatra ép úgy gondolhatunk bűncselekményre, mint balesetre, vagy szerencsétlenségre. A csendőrnek tisztázni kell az esetet s munkájához — hisszük — jó támpontokat adunk e cikkekben. Hangsúlyozzuk, hogy támpontokat, azt mondhatnánk talán, hogy általános ismereteit kívánjuk bővíteni, de kimonodtan azzal a céllal, hogy az élet és testi épség elleni bűncselekmények nyomozásánál könnyebben jeleljenek meg azokra a kérdésekre, melyeket a Szolgálati utasítás 392. pontja kötelezően előír. A cikkeket Dr. Putnok István v. egyetemi tanársegéd, beosztva az Igazságügyi minisztériumba — írta és bocsátotta rendelkezésünkre.

(Folytatás)

Morphinizmus.

Ott áll a morphinista átkos szenvedélyével az életben. Kívánja, majd megőrül a morphin adagjáért, de az orvosa nem ad, a gyógyszerár viszont, mint kétkeresztes mérget és kábítószer, csak szigorúan felülvizsgált orvosi vényre adja ki. Törvényes úton ennél fogva — ha csak az orvos vagy gyógyszerész nem lelkiismeretlen — a kábítószerhez nem juthat. Rövidesen belekerül a morphinista ügynökök hálójába, akik óriási magas áron adják el neki a kábítószer, amit pénzzel nem sokáig bír s emellett az adagot állandóan emelnie kell, mert szervezete folyton többet kíván. Bűn útjára téved, csal, lop,

betör, sőt nem egyszer gyilkol is, csak hogy a kábító szeréhez szükséges pénzt megkaphassa. Allandó morphin-mámort kíván s végül is dühöngési rohamok, üldözési mánia veszik elő, ami az örültek házában rácsos ablakai mögé viszi az illetőt a rövidesen bekövetkező haláláig.

A morphinizmus rabjainak jó része az intelligens középosztály tagjaiból kerül ki. Megtaláljuk közöttük az orvost, gyógyszerészt, gyógyárunagykereskedésben dolgozó drogistát, színésznőt, táncosnőt, miniszterialis tisztviselőt stb., mindazokat a kulturált embereket, akik foglalkozásuknál vagy életformájuknál fogva közelébe kerülhetnek egyrészt a morfinnak, másrészt a morfinüzereknek.

A morfinistákat általában két csoportra osztjuk: Első csoportba tartoznak azok, akik valamilyen betegségen átesve — e közben — lettek önhibájukon kívül morfinistákká. Ebben a csoportban a társadalom minden rétegéből találunk.

A második csoportba sorozzuk azokat, akik kóvancsiságból, könnyelműségből, unszolásból egészséges szervezettel önként kóstoltak bele a morphin élvezetébe. Ezek túlnyomórésze intelligens ember.

A morfinista a morphint injekció útján juttatja a szervezetébe. Az előbb ismertetett fehér port vízben feloldják és 1—2%-os oldatot készítve belőle, 1 kem-es üvegesékbe öntik, annak végét leforrasztva, csírántlanítják és 10-es csomagokban hozzák — orvosi célra — forgalomba. Az így készített morfinoldat sokáig eláll a romlás veszedelme nélkül. Használatkor az üvegeső nyakát letörik vagy lereszelik és fecskendőbe felszívja, a bőr alá fecskendezik. A bőr alól az oldat egyenesen a véráramba kerül, az elviszi az agyba, ahol a mómort előidézi. Az üvegeséken — kívül — köteles a gyártó úgy a benne lévő oldat nevét, mint százalékos töménységét feltüntetni, pl. *Morphin. hydrochlor. 2% v. 1%.*

A morfinista, ha társaságba, ha városba vagy munkája után indul, magával viszi a fecskendőt és a morfinüvegeskéket s ha „morphinéhség”-ét érzi, ügyesen eltűnik egy pillanatra s beadja önmagának az injekciót. Általában jellemző, hogy a morfinista igen nagy ügyességgel és furfanggal tudja leplezni átkos szenvedélyét. Vannak olyanok, akik morfinoldattal megtöltött fecskendőt tesznek a zsebükbe és amikor szükségét érzik, egyszerűen átbölik nadrágzsebük szövetét és úgy adják be maguknak a megfelelő adagot. A morfinista bőrén számtalan szúrás

helyét látjuk s nagyon sokszor elgennyedt vagy lobo-sodott szűrési helyeket, amelyek azért állanak elő, mert — éppen a titkolt szenvedély miatt — a szűrő-sokat hirtelenkedve a tisztaság betartása nélkül végzi el.

Ha a kábítószer élvezőnek családtagjai gyanút fognak, úgy a morphinista a legképtelenebb helyekre képes magának injekciókat adni csak azért, hogy szenvedélyét leplezze s a szűrés nyomait elrejtse. Ilyenkor a száj belső részébe, a haj közé, hónalj szőrzete közé adja az injekciókat, melyek — ha gyulladások nem keletkeznek — alig fedezhetők fel.

Mindezeket tekintetbevéve, a morphinisták rajta-csípése nagyon nehéz. Változást a jellemében látunk és az illető akaraterejének változásában. A morphi-nista — mint említettük — sokat és merészen tervez, de végrehajtani semmit sem tud, még napi rendes munkájában is igen gyenge. Mulasztásait azonban igen ügyesen tudja takargatni. Megbízhatósága, sza-vahihetősége csökken. Egyéb gyanús jelek lehetnek még; a gyors lesoványodás, ideges viselkedés, erős székrekedés és az esetenkénti rövid időre való félre-vonulás (injekció adás céljából), amely után az ide-gesség nyomtalanul eltűnik. A morphinista szerve-zete leromolva minden fertőző betegséggel szemben erősen érzékennyé válik. Különösen hajlamos a tüdő-gyulladásra és tuberkulózisra.

A morphinista gyógyítását csakis zárt intézetben lehet végezni. A gyógykezelés a morphin elvonásában áll, melyet azonban csakis szigorú orvosi felügyelet mellett szabad elvégezni. A visszaesések még ered-ményes kikezelés után is igen gyakoriak.

A morphinizmus és általában a kábítószerélve-zők és a kábítószerüzérek ellenőrzésére nálunk a rendőrség külön szervet állított fel a fővárosban, mely különösképen melegágya a morphinistáknak.

Annak ellenére, hogy a hatóságok mindent meg-tesznek a kábítószerek élvezete és üzéreik ellen, tel-jesen kiirtani sem az élvezők, sem az ügynökök tábo-rát nem sikerül. A haszon olyan nagy, az áldozatok olyan jelentős összeget fizetnek a morphinért, hogy mindég akadnak elszánt bűnözők, akik vállalkoznak a beszerzésére, illetve az árusítására.

Külön oldalakat lehetne írni azokról a furfangos módozatokról, ahogyan a kábítószereket s így a morphint is becsempészik az országba.

A morphin mint öngyilkossági és gyilkossági eszköz.

A morphin, mint említettük, kétféle alakban használatos, ú. m. 1. fehér por, 2. üvegecskékbe zárva mint folyadék (injekció).

Gyógyászati célból a port 1–2 centigrammos adagokban szokták rendelni, cukorporral vagy más ártalmatlanabb fájdalomcsillapítóval keverni. Az öngyilkos ezeket a porokat gyűjti össze és szedi be egyszerre. A mérgezett tünetei a mély alkohol-mámorban alvóéhoz hasonlóak s ezért rendszeren csak későn veszik észre a bajt s mire az orvos megérke-zik, a mérge annyira felszívódott a szervezetbe, hogy segíteni már csak igen ritkán lehet.

Ha az ilyen mélyen horkoló (sőt hörgő) beteg-nek szemhéját felhúzzuk, azt látjuk, hogy a *pupil-lája gombostűfejnyi kicsinységűre összehúzódott. Ez igen fontos és szinte bizonyos támpontot nyújt arra, hogy morphinmérgezéssel állunk szemben.*

A nyomozó legyen figyelemmel az öngyilkos szobájában rendszerint szerteszórt vagy fellelhető

gyógyszeres porokat tartalmazó apró, kerek tás-kákra, melyeket óvatosan kell összegyűjteni, hogy a hozzájuk tapadt pormaradványok közben le ne szóródjanak.

Ha az öngyilkos esetleg — bár ez ritkább — vízben oldotta volna fel a port, úgy a pohár alján lévő folyadékmaradékot vagy porüledéket kell óva-tosan elszállítani a vegyvizsgáló intézetbe.

A „szakmabeliek”: az orvosok, gyógyszerészek, chemikusok öngyilkosságukat a legveszedelmesebb módon, injekcióval (bőr alá fecskendezéssel) követik el. Ilyenkor a mérgeanyag a gyomor elkerülésével szívódik fel a bőr alól, tehát gyomormosást vagy egyéb mérget lekötő anyagot adagolni alig lehet. A nyomozó feltétlenül megtalálja a fecskendőt, a le-törtnyakú üres fiolákat, ahonnan az oldatban lévő morphint felszívták.

Gyilkosságra a morphin elég intenzív keserű ize miatt alig használatos. *Vidéken azonban cse-csemőgyilkosságoknál gyakran előfordul, hogy mák-fejet kifőznek s az ebből nyert folyadékkal átítatva egy cucsiszerű rongydarabot, a csecsemő szájába ad-ják. A csecsemő végtelenül érzékeny a morphin-nal szemben s így a mákfej főzetébe kioldódott csekély morphinmennyiség is már halálos mérgezést okoz.*

Morphin mérgezések.

(Dr. Friedli Rezső vizsgálatai nyomán.)

Egy pusztán tartózkodó kertész gyomor- és bélhurutban szenvedett. Orvosa a házi-gyógyszertárából gyógyszert készí-tett részére. Az orvos azt az utasítást adta a betegnek, hogy orvosságából naponként 3-szor 20 cseppet szedjen. Az első 20 cseppnyi gyógyszer bevétele után a betegnek fájdalmai meg-szüntek; hogy gyorsabban érje el a teljes gyógyulást, az ösz-szes orvosságmaradványt egyszerre megitta, amittől rövid időn belül kiszenvedett. Belső részeiben morphin nyomait találtuk.

Éretlenül szedett, majd szárított mákfejből készült főzet beadásával kapcsolatban két elhalt gyermek belső szerveit vizsgáltuk. Mindkét esetben az anyák mákfej-főzetet itattak gyermekeikkel, hogy nyugodtan munkára tudjanak menni. Az egyik eset a tett elkövetése után három hónap múltán tudódott ki. Az elhalt 1½-éves gyermek 200 g-nyi belső szer-veiben a morphin kimutatható volt, mely körülmény arra enged következtetni, hogy az utóbbi gyermekkel nagyobb-mennyiségű mákfejből készített főzetet itattak.

Nyelőhónapos leánygyermek szamarköhögésben szenvedett. A gyermek édesanyja, egy asszonyismerősen tanácsára há-rom evőkanálnyi vízbe 2 drb. egyenkint 10 mg. ópiumos tab-lettát oldott és az oldatból egy kanálnyi beadott a gyerme-kének. Az elhalt egyes hullarészeiben a morphin-bázis nyomai kimutathatók voltak.

Egy ápolónő kommunistákkal állott összeköttetésben, ez ügyből kifolyólag eljárást indítottak ellene. A tanuallomá-sok szerint egy ismeretlen férfi azt mondotta volna neki. „teszünk róla, hogy bennünket el ne árulhass”. A nőt más-nap eszméletlen állapotban találták lakásán, kórházba szállít-tás után meghalt. 635 g-nyi vegyes szervrészletében a morphin nyomait találtuk.

D. I. kéthónapos lánycsecsemőnek édesanyja tévedésből az anyának rendelt ópiumos készítményből adott be két ízben egy-egy kávékanálnyi. E gyógyszeresere a csecsemő halálát okozta.

T. L. Kilencéves gyermeknek heves fogfájása volt és en-nek csillapítása céljából egy hasonló korú barátja a gazda-sági raktárban lévő kézi-gyógyszertárból származó tablettá-kat adott. A gyermek egy egész tablettát megevett és ezek-után rövidesen meghalt. Vizsgálat céljaira hullarészekben kí-vül 6 drb. tablettát is beküldöttek. A tabletták átlagos súlya darabonként 0.65 gr-nyi volt és 50%-nyi mennyiségben só-savas morphint és 50% konyhasót tartalmaztak. A hullaré-szekben a morphin mennyisége súly szerint megállapítható nem volt, de jelenléte kétségtelen és bizonyított volt.

Özv. K. J-né 77 éves asszony egyik nap estéjén életunt-ságból, főleg azonban nyomorából kifolyólag nagyobb meny-nységű mákfejből készített főzetet és azt megitta.

(Folytatjuk.)

Hol az orvvadász fegyvere?

Az 1939 december 1-i Csendőrségi Lapok hasábjain cikket közöltünk az orvvadász veszedelemről, abban kimutattuk, hogy milyen óriási kárt okoz az orvvadászat a nemzetgazdaságban. Sem a kérdés a maga egészében, sem a károkozás nagysága nem volt előttünk ismeretlen. Ha mégis szükségét láttuk azt közölni, annak egyetlen magyarázata az a törekvésünk, hogy emlékeztessünk. Az alább kezdett cikksorozattal is ez a célunk, de most az emlékeztetés közelebbi területére indulunk és bajtársak tapasztalataiból megmutatjuk az orvvadászok egyes „fogásai”-t, cselvetéseit, ravaszságait abban a munkában, hogy cselekményeiket és annak eszközét, a fegyverüket, miként igyekeznek elrejteni. Tervszerűen, óvatosan dolgoznak a közvagyon és közbiztonság ezen ellenségei, akikkel szemben a csendőr küzdelme nem egyszerű nyomozás... Elmondhatjuk, hogy bár mindenki előtt világos ezek kártévő működése, eddig csupán a csendőri munka tartja féken az ország minden vidékén azokat. A megtorló intézkedések ugyanis — mint tudjuk — igen enyhék, ezek, az orvvadászatra vetemedett embert ugyan nem tartották soha vissza bűnétől. Örömmel értesülünk ezért a tervről, hogy az orvvadászatot rablássá kívánják minősíteni, amivel együttjár a súlyosabb büntetés s ez talán a helyzet jelentős javulását is eredményezni fogja.

Közreadjuk bajtársaink tapasztalatait abban a meggyőződésben, hogy eddigi eredményeink azok révén gyarapodni fognak. A leírásokat multévi 24. számunkban hirdetett pályázatunkra beérkezett anyagból vettük.

I.

Beküldte: FEJES IMRE törzssőrmester (Debrecen).

Ahol én a szolgálatomat kezdtem, igen sok orvvadász garázdálkodott. Az őrs gondjai között a legnagyobb ezek leleplezése volt. Sok eredménytelen nyomozás és les volt már mögöttünk, a feljelentések egyre szaporodtak. Hírszerző embereink munkája úgyszólván semmi volt. Újakat kellett szerezni. Én hosszas keresés után egy idős, valaha sok puskaport használt, egyébként kerékgyártó embert szemeltem ki erre a célra. Már rég felhagyott az orvvadászattal, elromlott a szeme és lábai sem bírták már. Úgy gondoltam: tanulok tőle valamit, ha ugyan megengedi számára a „betyárbecsület”. Ezt elérni, vagyis megnyitni a száját, volt a legnehezebb feladat. Egészen érdekes munka volt és — szép eredményt hozott.

Fel is kerestem — mondjuk — Patakit, hogy megismerjem és megközelíthető adatait kipuhatoljam. Sikerült is megtudnom, hogy Pataki nagyon szereti a pálinkát és szenvedélyes dohányos. Megjelenésem okát abba rejtettem, hogy egy csizma-lehúzófát rendeltem nála. Pataki ezt készséggel vállalta és kikötötte, hogy pénzt nem kér a munkáért, hanem limitódohányt. A dohány utáni vágyódása miatt azt is ígérte, hogy másnap délben már be is hozza a munkát a laktanyába. Ezt az ígéretét én visszaütöttem azzal, hogy ne fárassza magát, mert másnap este úgyis arra vezet az utam és személyesen megyek be hozzá.

A Kormányzó Úr Ó Főméltósága Horváth Sándor 1. tárm. v.-nek a Magyar Bronz érdemrendet adományozta.

Másnap este 4 csomag limitódohányt és ½ liter 60 fokos szilvapálinkát a zsebembe téve, Pataki lakására mentem. A pálinka vitelét azzal indokoltam, hogy nem volt több dohányom és így igyekeztem azt pótolni. Pataki nagyon helyeselte az eljárásomat és máris tömté a pipáját, de a pálinkáról sem feledkezett meg. Majd beszélgetni kezdett velem, előbb a kerékgyártó mesterségről, de csakhamar rátért az orvvadászatra is. Tetszett neki érdeklődésem, így aztán a többek között az alábbiakat hallottam tőle:

Az ottani és környékbeli orvvadászok puskájukat részben az erdő egyik félre eső helyén egyszerűen *fára felakasztva*, de nagyrészt lakásukon tartják és pedig *kütgémeik hátsó és felső részét*, vagy *kerítéseiknek egyik faoszlopát* vésik ki annyira, hogy a puskát és esetleg a löszert is behelyezhessék. Azután ezt a kivésett részt deszkával lefedik úgy, hogy két végét egy-egy szeggel erősítik a kútgém, illetőleg kerítésoszlophoz, de az egyik szeget kézzel is mindig könnyen lehet kihúzni és visszadugni s így a deszka jobbra vagy balra könnyen félretolható. Senki sem tételezi fel, hogy ott puska és löszer van elrejtve.

A *löszert* sok esetben rossz vederbe vagy vizeskannába téve, szokták az orvvadászok a kútgém hátsó végére felakasztani, *mint kútkoloncot*.

Elmondotta még azt is, hogy az orvvadászok *löszerszükségletüket* rendszerint nagyobb baromfikereskedő útján szerzik be, aki egyébként, de csak látszatra, vadászattal is foglalkozik, hogy így löszert tudjon vásárolni. Ennek a baromfikereskedőnek adják el az orvvadászok a löttvadakat is, természetesen olesó áron. Ez a baromfikereskedő azonban nem a piacon vagy az orvvadász lakásán veszi át a löttvadakat, hanem megbeszélte időben az országúton várja éjjel az orvvadászokat és ott veszi át a zsák-

mányt és adja át a löszert. Azzal szokta az országúton való várakozást leplezni, hogy szekérének egyik kerekét kiveszi, azt a közelben elrejtí és egy, e célra hozott összetört kereket tesz a szekere mellé s így igazoltatás alkalmával azt állítja, hogy társa vagy kocsisa kölcsönkerékért ment a közeli községbe vagy tanyába.

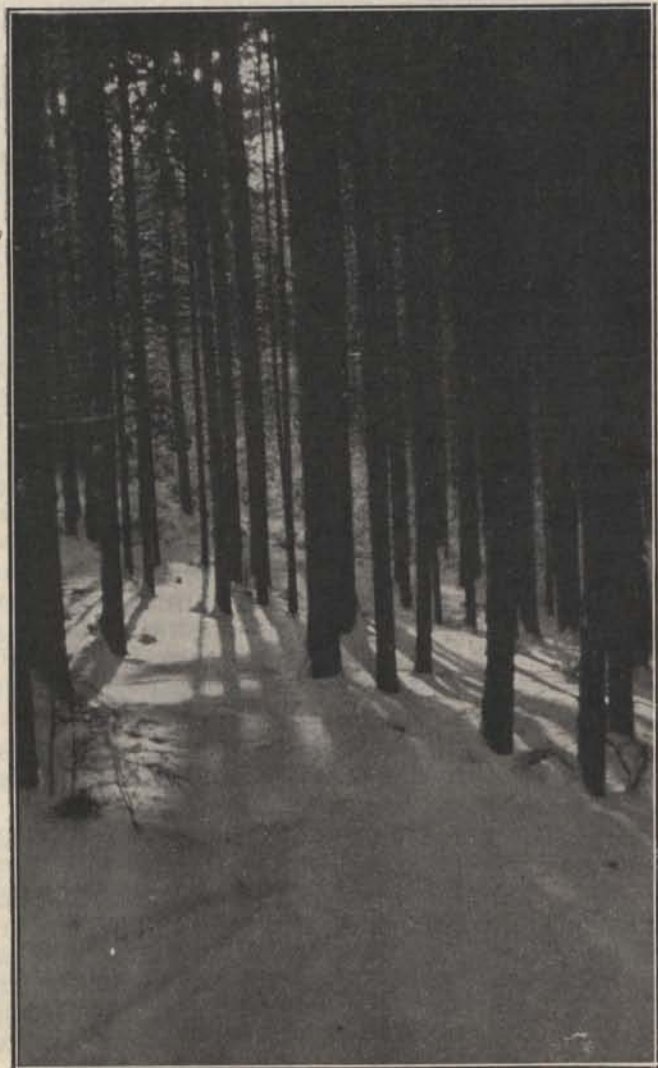
Patakitól szerzett tapasztalatok után egy év alatt 17 puskát sikerült felkutatnom és ugyanannyi orvvadászt juttattam az igazságszolgáltatás kezére. Büszke voltam erre, de arra is, hogy munkámért nyilvános dícséretet kaptam.

II.

Beküldte: BACZONYI JENŐ tiszthelyettes (Egyek).

1924. évben a b-i örsön teljesítettem szolgálatot, mely szolgálati időm alatt több esetben előfordult, hogy a község egyik utcájában lakó Varga János szomszédai az örsön panaszt tettek, hogy a baromfiak közül egy-két darab elvész és rendszerint a nappali időben.

A baromfilopások ügyében a nyomozást több esetben bevezettük, azonban eredményt nem értünk el. A későbbi bizalmas puhatolások alkalmával, érdeklődés céljából betértünk Varga János rokkant,

Napfény az erdőben. Gy. Takách A. főhdgy. felv.

tartalékos őrmester udvarába. Vargával az udvaron találkoztunk és kérdést intéztünk hozzá arra vonatkozólag, hogy tőle nem szokott-e elveszni baromfi. Varga a kérdésre kissé meglepődve válaszolt és tekintettel arra, hogy Varga megbízhatósága a bizalmas puhatolások alapján kétes volt, az udvarát alaposan szemügyre vettük. Varga udvara gyepes volt. Járkálás közben az udvar gyepes részén 1 drb. drótból készült hurkot találtunk. A hurkot a földről felvettem és megkérdeztem Vargát, hogy miért tette a fűbe, mire azt válaszolta izgatottan, hogy a baromfiat valami macska hordja és azt akarja vele megfogni.

Tekintettel arra, hogy Varga idegesen viselkedett, a további kérdezése végett lakószobájába mentünk. A szobában való kérdezése közben az ablakpárkányon 1 drb. 16-os vadászpuska töltényhüvelyt pillantottam meg. A töltényhüvelyt magamhoz véve, Vargát annak holszerzésére kérdeztem meg, mire előadta, hogy az utcán találta és haza hozta.

Tekintettel arra, hogy a bizalmas puhatolások alkalmával arról értesültünk, hogy Varga nyúlőröket adott el, arra gondoltunk a talált töltényhüvely alapján, hogy orvvadászattal foglalkozik, ezért lakásán házkutatást tartottunk. A házkutatás alkalmával a padláson 1 drb. kincstári hátizsákot, katonai puskaalkatrészeket és kilőtt katonai töltényhüvelyeket, továbbá a padlászgerendára felrakva 34 drb. töltött és kilőtt 16-os vadászpuska töltényt találtunk. A házkutatás során előtalált tárgyakra vonatkozóan Vargát megkérdeztük, ki előadta, hogy az előtalált tárgyakat a háború alatt a haretérről hozta, hol mint fegyvermester (őrmester) teljesített szolgálatot. Az előtalált vadászpuska töltényeken meglátszott, hogy nem régi, ebből viszont azt következtettük, hogy vadászpuskának is lenni kell. Vargát a vadászpuska előadására szólítottuk fel, ki azonban azt válaszolta, hogy vadászpuskája nincs és nem is volt.

Az előtalált bűnjelek alapján azonban Varga lakásán újból egy részletesebb házkutatást tartottunk. A lakásban lévő összes bútordarabokat átnéztük és a szobában lévő *karospad alsó részén két szíjdarabbal felcsatolva* megtaláltunk egy 16-os vadászpuskát.

A puska megtalálásának nagyon megörültünk, de munkánk még nem volt befejezve, mivel az előbbi házkutatásnál olyan kilőtt katonai töltényhüvelyeket találtunk, amelyeknek a vékonyabb része le volt vágva és arra gondoltunk, hogy azt valamilyen cézzal kellett levágnia és puskának is kellett lenni. Varga a töltényhüvelyek elvágására azt adta elő, hogy azokat úgy hozta a haretérről.

Varga a háborúban mindkét lábát elvesztette és így vaslábakon járt, kezében két botra támaszkodva. A botjainak egyike vasból volt. Ezt elvéve tőle, megvizsgáltuk és akkor láttuk, hogy a bot felső részénél lévő vaskarika mozgatható, amit helyéből elmozdítva, egy csuklós billentyűre akadtunk. Tehát botpuskát találtunk.

Fentiek alapján Varga megtörve beismerte, hogy az elvágott katonai töltényeket a botpuskához használta, melyet ő maga készített. Előadta továbbá, hogy az orvvadászattal már 4 év óta foglalkozik. *A vadászpuskát úgy vitte magával, hogy azt kétfelé véve, egyik-egyik egyenes vaslábához szíjjal felcsatolta* s mivel bő pantalló nadrágot viselt, az nem látszott meg alatta. Kikérdeztük továbbá arra nézve,

hogyan lőtt a puskával, mikor merev vaslábain csak nehezen tudott megállni? Előadta, hogy a lövéseket rendszerint lesben, fához támaszkodva, vagy pedig botjait ülepe alá támasztva, adta le.

III.

Beküldte: **ELEKES JÁNOS** törzsőrmester (Naszvad).

1.

Az őrsállomás székhelyén levő község határában az orvvadászat nagymérvben folyt. Az őrs legénysége mindent elkövetett, hogy az orvvadászatot megakadályozza. Kb. 6—7 egyéntől a vadászfegyvert a B. egyének bevonásával sikerült is őrizetbe venni, de az orvvadászok tovább garázdálkodtak. Az őrs Horváth János mezőőrt is beszervezte B. egyének az orvvadászok megfigyelésére. Nevezett akkor községi hegyőr volt és a lakosság előtt is mint megbízható egyén volt ismeretes. Az őrs járőrei a Horváth által megnevezett helyeken több ízben tartottak lest az orvvadászokra, de eredmény nem volt semmi. Az őrs azt tapasztalta, hogy amikor a járőrök Horváth bevonásával tartja a lest, nem hogy eredményt tudtak volna elérni, de egyáltalán még lövést sem hallottak. Az őrsállomás székhelyén levő földbirtokos vadászbérlők pedig egyre-másra tették ismeretlen tettesek ellen a feljelentést.

1931 május havában Kugler Sándor feljelentést tett, hogy aznap virradóra a szőlőhegyen levő borospincéjét ismeretlen tettesek feltörték és onnan 1 drb. vadászfegyvert és 1 drb. Flaubert-fegyvert hozzávaló tölténnyel együtt, 300 pengő értékben elloptak.

A pince környékén 2 egyéntől származó lábnyomot lehetett felfedezni. Az egyik tettes nyoma nagyon jó állapotban volt. A különös ismertetőjele, hogy a jobblábán levő bakancs sarka közepén egy csigaszeg volt. A puskák ellopásával csak orvvadászokat gyanúsítottunk, mert a borpincében, ahol a lopás történt, más értékes tárgy is volt és mégis csak a fegyvereket és a hozzávaló töltényeket lopták el. Az őrs járőrei az orvvadászgyanusakat az őrskörletben összeszedték és igazoltatták. Sebők József hírhedt orvvadász magát kellőképpen igazolni nem tudta. A lopás elkövetését tagadta. A lábán levő bakancs átvizsgálása alkalmával észleltük, hogy a jobblábán levő bakancs sarkában egy csigaszeg van. Ekkor nevezett a helyszínre kísértük. A helyszínen nevezettel a bakancsot (amelyikben a csigaszeg volt) levettük és a helyszínen visszamaradt nyomot és a bakancsa sarkában levő csigaszeget megmutattuk, amire nevezett a színében megváltozott. Felszólítottam, hogy ne tagadjon ezek után is, hanem őszintén mondja meg, kivel követték el a lopást. Sebők a bizonyítékok súlya alatt a lopást beismerte. Előadta, hogy a lopást a bent írt Horváth János hegyőr fiával közösen követték el. A puskák elhelyezéséről pedig a bent írt hegyőrtől szerzett tudomást. Beismerte, hogy a fegyvereket a töltényekkel együtt ő rejtette el, azzal, hogy a lopott fegyverekkel Horváth hegyőrrel vadászni szándékoztak. Sebők kért bennünket, hogy engedjük el és a fegyvereket a töltényekkel együtt a járőr által meghatározott helyre viszi. A járőr azonban nevezettnek ezt nem engedte meg, hanem nevezettel lakására ment. Sebők a szomszédjában lakó egyén pajtájának téglá-

Drótakadálymező a finn haretéren.

lábjáról (az eresz alól) az elloptott 2 drb. fegyvert töltényekkel együtt elővette és ugyancsak ott volt 1 saját tulajdonát képező vadászfegyver több tölténnyel együtt. Nevezett ekkor beismerte azt is, hogy már éveken keresztül Horváth János hegyőrrel, mint orvvadász vadászott. Azt tudta, hogy a hegyőrnek is van fegyvere, de hogy hány és azokat hol tartja, nem tudja. Horváth János hegyőr tagadta, hogy neki fegyvere volna, vagy bármikor vadászott volna.

Az őrs járőre Horváth Jánosnál a házkutatást megtartotta, amikor is a *konyhapadlás deszkája között 3 vadászfegyvert, a szőlőben a földben elásva pedig több töltényt talált.* A fegyverek és a töltények előkerítése után Horváth József beismerte, hogy már éveken keresztül engedély nélkül vadászott. Előadása szerint, mint B. egyén bátran vadászott, mert akkor tudta, hogy a csendőrök mikor mennek orvvadászlesre és akkor társát is értesítette, más-
kor pedig nyíltan vadásztak. Ezen egyének leleplezésekor az orvvadászat 90 százalékban megszűnt.

2.

1939 január 28-án az őrs járőre arról értesült, hogy Kiss István hatósági engedély nélkül 1 Frommer-gyártmányú pisztolyt tart birtokában. Az őrs járőre nevezett a pisztoly előadására felszólította, ki tagadta, hogy neki pisztolya volna.

Az őrs járőre nevezett lakását, a bennük levő tárgyakkal együtt, a pisztoly előkerítése végett átkutatta, amikor is a bent írt pisztolyt az ebédlő-

asztal oldalának deszkájába belevésített (pisztoly elrejtésére készített) helyen megtalálta.

Kiss István ekkor beismerte, hogy a pisztolyt 5 év óta tartotta az elrejtett helyen. Elmondta, hogy a cseh csendőrök több ízben tartottak házkutatást a pisztoly után, de azt feltalálniok nem sikerült.

3.

1930. évben az örs bizalmasan arról értesült, hogy Márton Károly hatósági engedély nélkül 1 vadászfegyvert tart birtokában, amivel orvvadászni szokott.

1930 március 21-én az örs járőre nevezettet a puska előadására felszólította, ki tagadta, hogy neki fegyvere volna. A járőr nevezett lakását alaposan átkutatta, de sem a fegyver, sem töltények nem kerültek elő. Az örs úgy értesült, hogy ha a fegyvert a lakásán nem is lehet megtalálni, a töltények azonban biztosan a kamrában vannak. Mivel a kamra sötét volt, a járőr lámpát gyújtott. Amikor a kamraajtót a járőr maga után betette, látta, hogy *a kamraajtón egy vadászfegyver van felakasztva és egy zacskó.* A zacskóban 25 élestöltény volt. A puska és a zacskó egy szegen volt, csak egy rossz télikabát volt reá terítve. Ekkor Márton beismerte, hogy 10 év óta vadászik és a fegyvert, valamint a töltényeket állandóan ezen a helyen szokta tartani, de azt még ezideig a családja sem tudta. Ezt a fegyvertartási helyet még az atyjától vette át, ki a lakosság előtt szintén orvvadász gyanúja alatt állt. Úgy az atyjánál, mint nála, a fegyver után már több ízben tartottak házkutatást, de a puskát sohasem sikerült előtalálni, *mert a kamra ajtaja befelé nyílik és a kamrán csak kis szelelőlyuk van, így ha valaki a kamrába ment, a kamraajtót mindig befelé nyitotta és azt nem nézte senki, hogy a kamraajtón mi van.*

IV.

Beküldte: GERESDI ISTVÁN tiszthelyettes (Pécel).

A csendőrségi Lapok 1939. évi december 22-én megjelent 24. számában hirdetett, elrejtett fegyverek felkutatására vonatkozó pályázatra az alábbi 3 esetet írom le:

v. Balázs P. Gyula alezr. felv.

Előbbi két eset már olyan régen történt, azok szereplőinek nevét emlékezetből már leírni nem tudom és a vonatkozó feljelentések fogalmazványa sem áll rendelkezésemre. Ezért a neveket első esetben A-val, a másodiknál pedig, B-vel jelölöm.

I. eset: 1926—1927. évben, amikor mint fiatal csendőr és kezdő járőrvezető teljesítettem szolgálatot, egy őrzőjáratportyázás alkalmával Kozma nevű uradalmi vadőr közölte velünk, hogy előző napon a szomszédos tanyai lakost tettenérte az uradalom erdejében, amint az ott egy vadászpuskával vadászott.

A vadőrrel és egy másik bizalmi egyénnel azonnal A. (gyanusított) lakására mentünk és felszólítottuk, hogy vadászfegyverét adja elő, mert különben házkutatást tartunk nála. Hivatkoztunk a főszolgabírónak az elrejtett fegyverek felkutatására vonatkozó állandó jellegű felhívására.

A. tagadta, hogy a birtokában vadászfegyver volna, de tagadta azt is, hogy ő az uradalmi erdőben vadászott és hogy őt a vadőr tettenérte volna.

Miután felszólításunk eredménytelen maradt, A. lakásán megtartottuk a házkutatást. Bár minden olyan helyet átkutattunk, ahol a fegyver elrejthetőségét általánosságban elképzeltük, felforgattuk vasviláival a szénáspajtában a széna lazább részét, az oldalát pedig megszurkáltuk vasvillával, eredményt nem értünk el. Ugyanígy jártunk el a szalmakazalnál is. A szénáspajtája körül volt rakva állított tengeriszár-kévékkel. Ezeket is mind eldöntöttük onnan, de itt sem értünk el eredményt.

Mindezek után, amikor már fávozni akartunk, még egyszer megálltam és körülnéztem a tanya udvarán, hogy még hol is lehetne keresni. Ekkor akadtak szemembe a széjjeldöntögetett tengeriszár-kévék és támadt az az ötletem, hogy azokat kibontom.

Ezt meg is tettem és *a kévék egyikében megtaláltam A. vadászpuskáját*, minek hatása alatt A. az orvvadászatot beismerte.

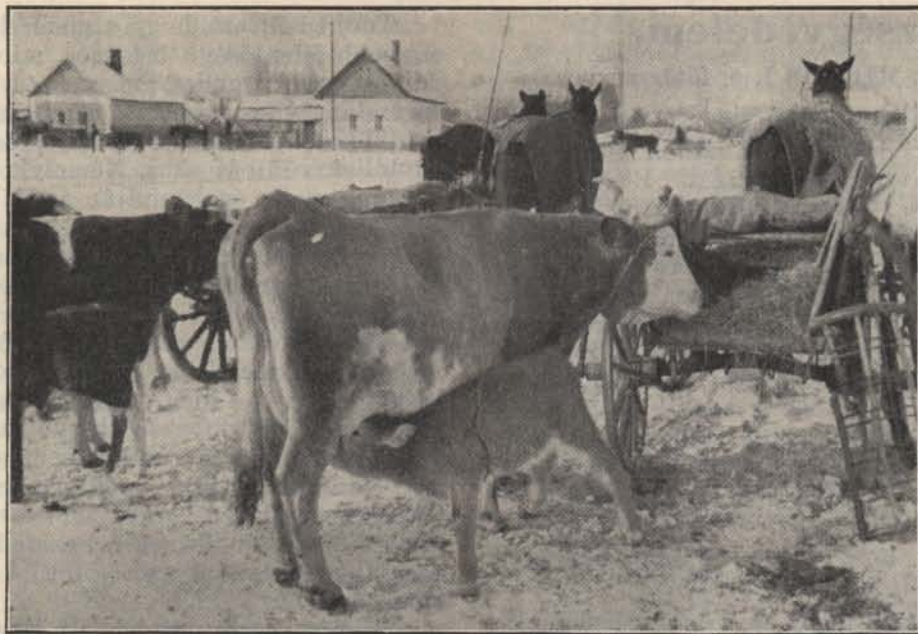
II. eset: Ugyancsak ezeknek az éveknek valamelyikében és ugyanezen az örsön bizalmasan arról értesültünk, hogy B. szomajomi lakos, a községhez tartozó szőlőhegyen, ahol prэшáza van, a prэшázból éjjelenként kijár a szőlőhegyre vadászni.

Többször tartottunk lesállást B. prэшáza közelében, hogy amikor puskával és az esetleg elejtett vaddal oda visszatér, tettenérjük. A lesállások eredményre nem vezettek, mert B.-t láttuk ugyan többször, hogy prэшázát elhagyja, de puskát sohasem vitt magával és a prэшához ilyenkor nem is tért vissza. Ezért egy alkalommal, amikor láttuk, hogy nevezett elhagyja a prэшázát, észrevétlenül követjük az uradalmi erdő felé. Amikor betért az uradalmi erdőbe, elvesztettük a szemünk elől. Majd később ismét megpillantottuk, de ekkor már nála volt a vadászfegyvere is.

Ekkor B. már olyan közel volt hozzánk, hogy amikor észrevett bennünket, nem is kísérelte meg a menekülést, hanem bevárt bennünket, felszólításunkra a puskát letette és attól eltávolodott.

Ekkor megmutatta azt *az üres belsejű fát*, aminek a belsejében puskáját már évek óta rejtgette és beismerte, hogy így már évek óta űzi az orvvadászatot.

III. eset: 1939. évi október 7-én egy nyomozószolgálatban arról értesültem, hogy Kovács Kálmán a lakásán engedély nélküli pisztolyt rejtget.

Tízórai a vásárbán... Bakos cső. felv.

Ezért bizalmi egyéneket magam mellé véve, a lakására mentem és felszólítottam, hogy pisztolyát adja elő, mert különben házkutatást tartok a lakásán. Kovács tagadta, hogy pisztoly volna a birtokában, kérte, hogy tartsunk a lakásán házkutatást, mert tisztázni akarja magát a gyanú alól.

Ekkor felolvastam Kovács előtt a járás főszolgabírájának az elrejtett fegyverek felkutatására vonatkozó felhívását és megkezdtem a házkutatást.

Tudva, hogy Kovácsnak szobafestő mestersége van, a falakra nagy súlyt helyeztem, azokat úgy a képek alatt, mint máshol is alaposan szemügyre vettem és megkopogtattam. Ahogyan az egyik kép alját kopogtattam, az igen kongott. Ezért még alaposabban szemügyre vettem. Ekkor *felfedeztem ott egy kicsiny kulcslyukat és szabadszemmel alig észrevehető kicsiny ajtó körvonalait*. Az ajtót Kováccsal kinyitattam. A falban egy kis szekrény, a szekrényben pedig 1 katonai Steyer- és 1 katonai Frommer-pisztoly 38 drb. tölténnyel volt.

Itt megjegyzem, hogy a falszekrény ajtajának körvonalai annyira ügyesen voltak befestve, hogy teljesen hozzásimult a fal többi részéhez és teljesen elmosódott. Ha meg nem kopogtatom, talán észre sem vettem volna, hogy ott ajtó van, mert a kulcslyuk a fal festési mintájában szintén teljesen elmosódott.

V.

Beküldte: GÖDRI JÓZSEF alhadnagy
(Sajószentpéter).

Lássuk a fegyver elrejtési helyeit.

Faluhelyen szokás, hogy a konyhából a szobába nyíló ajtó között, az úgynevezett *ajtóbélésen*, ajtó szokott lenni, amit csak ügyes csendőr vesz észre, mert az úgy néz ki, mintha azt az elkészítés és beállítás után soha ki nem nyitották volna, pedig ez rejtékhely, mert mögötte sok minden elfér és igen

alkalmas a fegyver elrejtésére. Tovább haladva a szobában, a következő helyre szokták eldugni a fegyvert: *az ágyban, a szalmában, a szalmazsákban, párnában, dunyhában, az ágydeszka alatt szögekre felakasztva vagy felkötve, az éjjeliszekrény fiókaiban és a fiók alatt, divány alatt és a rúgói között, kanapé, láda, szekrények fiókaiban és alattuk*. A láda, szekrény és kanapénál meg kell jegyeznem, hogy annak fenekén szintén szokott lenni egy *rejtett fiók*, ami fegyverek elhelyezésére kiválóan alkalmas, azt azonban csak a szemfüles csendőr szokta megtalálni. Lehet fegyvert találni *falban befalazva, varrógép tetőzete alatt és a fiókjában, asztalfiókban*. Olyan szobákban, ahol nem tüzelnek a kályhában, *kályhacsőben és a kéményben*. Padlásfeljáróknál a *lépcsők alatt, a padláson takarmányban, terményben, a szarufa és zsindegy között*. Szalmafedelű épületeknél a szalma, zsúpp vagy *nádfedél közé bedugva*. A szalma, zsúpp vagy nád persze elegyengetve. Istállóban különösen a *jászolban és az alatt, szénatartóban, sertés- és tyúkólban, árnyékszékben és lugasban*.

Az orvvadászok főleg házon kívül a rejtegetés mesterei, kik a fegyvereiket *ládában jól bezsírozva vagy olajozva a földbe ássák be, vagy az erdőben a száraz falevél alatt, igen sűrű bozót alatt, odvas fák belsejében, kősziklák üregeiben, nyáron terebélyesebb fák, annak majdnem a tetejében zsákba kötve tartják*.

Az orvvadásznak különösen gyakori szokása, hogy amikor bűnös útjára indul, felvesz egy nagyobb kabátot és a puskát ketté törve, annak *bélésében, vagy pedig a kabátja ujjában* viszi magával. Nincs eredmény ezek ismerete nélkül, de alig nélkülözhető még a B. egyén sem.

(Folytatjuk.)

Ki tudja?

Mennyi a súlya a 31. M. puskának? Mennyi a kilőtt lövedék kezdősebessége?

Egészségvédelem.

Írta: SÁNDOR MIKLÓS I. o. főőrzsorvos.

Az egészség a legfőbb kincs s a boldogság alapja. Mindenki tudja ezt, de teljes egészében csak ketten képesek értékelni e szavak igazságát. Elsősorban a beteg, aki vesztett az egészségéből, s fájdalmasan látja, hogy e veszteség mily sok oldalról érezteti kártékony hatását mind a maga, mind családja életében. Másodsorban az orvos az, aki közvetlen közről győződik meg a bevezető szavak igazáról. Az orvos csak a beteg szervezetét kutatja, hogy segítsen rajta, de hivatásának a gyakorlása közben akaratlanul is kénytelen bepillantani a beteg és sokszor a család életébe is. Bizony, sok gond, bánat, lemondás és nélkülözés, csüggedés és sikertelenség tárul ilyenkor a szeméi elé, amit részben vagy egészben a betegség hozott magával.

Nem elég ok-e már mindez egymagában arra, hogy hathatósan védjük egészségünket?

Érthető és indokolt tehát az a nagy érdeklődés, amelyet napjainkban a társadalom minden rétege mutat az egészségvédelem kérdései iránt.

Népességünknek legtöbbször a tüdőgümőkór és a nemibajok, köztük a vérbaj, ártanak a legtöbbet. Kormányzatunk ezért a polgári lakosság irányú védelmére már számos tüdőbeteg-, valamint nemibeteg gondozó intézetet állított működésbe s e nemzetmentő szervezet teljes kiépülését külön törvénnyel szándékozik biztosítani. A polgári lakosság ugyanis az említett betegségekkel való fertőzésnek sokkal inkább ki van téve, mint a fegyveres alakulatok kisebb-nagyobb zárt egységeiben élő egyének. Például: a honvéd legénység mindennapi élete úgy szólva az előjárók szeme előtt folyik le s azt lehet mondani, hogy a csapatorvos a legénység között él, s szeme előtt nem maradhat észrevétlen semmi káros tényező.

Nem ilyen előnyös azonban már a csendőrség helyzete. A különleges hivatás különleges szervezettel jár, minek következtében a csendőrség nagy része örsökre szétszórva, kis egységekben éli a maga külön életét, amelyben a magárantaltság, az önállóság és a kezdeményezés igen nagy teret töltenek be. Itt nincs csapatorvos, nincs mindennapos betegvizsga, hanem a beteghez esetenként hívnak orvost, s az időszakos orvosi vizsga sem lehet oly rendszeres művelet, mint az a saját honvédorvossal rendelkező csapatnál szokott lenni. Különben is a csendőr, véglegesítése után három év múlva, az időszakos orvosi vizsga kötelezettsége alól a szabályzat szerint mentesül.

Vizont a csendőrség kiegészítése a testileg és szellemileg legértékesebb, katonailag már kiképzett emberanyagból történik. Önfegyelmük, műveltségük már a betoborzás pillanatában magasabb szinten áll, mint az a honvédség kiegészítő (nyers) emberanyagánál általában szokott lenni. Ilyen egyénektől mindenképpen el lehet és el kell várni, hogy komolyan fogják fel azt a hátrányt, veszélyt, sok esetben valószínű csapást, amelyet egy könnyelműen szerzett fertőzés jelent. Nem beszélünk itt a nemibetegségek elleni védekezés technikájáról. Az közismert dolog s a kiképzés, iskolázás, továbbá felvilágosító füzetek gondoskodnak arról. Arról van szó, hogy miért kell elkerülni a nemifertőzést, amely még mindig elég magas számokat mutat fel a statisztikában.

Tudni kell azt, hogy a gonorrhoea (kankó) sokkal nagyobb jelentőségű betegség, mint némelyek hiszik. Súlyos szűkületekhez, hólyag- és vesebántalmakhoz, magtalansághoz vezethet, nemegyszer súlyos ízületi-gyulladást, szívbíbelhártyalobot és következményes szívbíbellyühibát okoz. Némelykor a látszólag gyógyult betegség évek múltán a nőt (feleséget) fertőzi, ahol a következmények még súlyosabbak lehetnek, mint a férfinál s ezenkívül szülésnél esetleg a gyermek vakságának lehet az okozója. A vérbajról pedig ne feledjük, hogy nincs az az emberi szerv, melyet e bántalom megkímélne. A bőr, az izmok, a csontok és ízületek, az érzékszervek (szem, fül stb.), a szív, az ér- és idegrendszer megbetegedései (érelmeszesedés, gutaütés, agylágyulás, tabes, paralysis) mindmégannyi állomása a nem gyógyult betegségnek. De még itt sincs megállás: fertőzött gyermekek jöhetnek a világra, vagy jöhet a rettegett átöröklés, mikor is a második vagy harmadik nemzedék félkegyelmű és nyavalyatörő tagjai lakolnak az „apák bűnei”-ért.

Mi következik mindebből? Egyszerű rá a felelet: el kell kerülni a fertőzést, vagy ha már az megtörtént, minden halogatás nélkül meg kell kezdeni a kezelést, mert a betegség, hála Istennek gyógyítható s kellő kezelés mellett véglegesen meg is gyógyul.

A csendőr pályafutása alatt sok helyen szolgál, még több helyen megfordul, sok viszontagságnak van kitéve, kísértések is leselkednek rá. De fokozott önfegyelem, önmegtartóztatás, józanság és önmegfigyelés, amelyre őt nevelik, meg kell hogy mentse attól a betegségtől, amelynek oly sok szomorú esetét ismerik az orvosok, de hallhattak azokról olvasóink is.

Megtámadták a csendőrt...

Írta: ÁRKOSI GYULA alhadnagy. (Budapest.)

Valahányszor azt hallom, vagy olvasom, hogy csendőrt szolgálaton kívül megtámadnak, mindig az az első gondolatom: mulatság, tánc, koreksma van a háttérben. Második gondolatom: ki adott okot a támadásra? Harmadik: a községben, mint tűz a fű között, megy a híre az esetnek és hogy az semmi esetre sincs a csendőrnek s az örsnek az előnyére. Azután pedig: következik a vizsgálat, az elintézés... Ha pedig az eset a csendőr lefegyverzésével történt meg, akkor a következmények nyilvánvalóan — súlyosabbak. Hallgassuk csak meg ilyenkor a község s a környék híreit! „Megverték a csendőröket!” — mondják. Nem ám X. csendőrt, hanem a csendőröket! Ennek is megvan ismét a következménye, helyrehozni a megtépázott megbecsülést, tekintélyt. Mert, hogy ilyen esetet hosszú időre nem felejtene el, az bizonyos. Még ha mindenki jóindulatú barátja volna is a csendőrnek, akkor is nehéz, mondhatjuk, keserves munkába kerül, míg elfelejtik a dolgot. A csendőr, az bizonyosan nem felejt el, lesznek okai arra... Bizonyos, hogy egyik-másik egész életében emlékezni fog a történetekre...

És miért? Erre szeretnék néhány sorban rámutatni.

A szórakozás elől nem zárja el sem az utasítás, sem az őrsparancsnok vagy más előjáró az alárendelteket. A baj azonban ott van, hogy nem válogatjuk meg kellőképpen sem a szórakozás mód-

ját, sem pedig annak helyét és idejét. A legtöbb eset nem is a saját állomáshelyen történik, hanem szabadság és eltávozás alkalmával, amikor a csendőr elkerül közvetlen előljárója örökös szeme elől. Haza megy a fiatal próbacsendőr szülőfalujába vagy rokon látogatásra, mert büszke arra, hogy csendőr lett. Alig várja, hogy megmutogassa magát a szép és mindenki által becsült csendőruhában. Rendszerint olyan időpontot választ erre a célra, amikor tudja, hogy táncmulatság vagy más esemény készül falujában. Önerzettől duzzadó kebelével megy régi barátai, ismerősei közé s eszébe sem jut, hogy viselkedésével azt a látszatot kelti, mintha már nem érezné magát egészen régi barátai közé tartozónak és ezzel már is ellensége vagy legalább is irigye lett még a legjobb barátja is. Látszólag nem mutatják ki, de bensőjükben már ellenszenv érlelődik. Összesúgnak és fiatal bajtársunk csakhamar érezheti, hogy furcsa tekintetek villanak feléje jobbról is, balról is. Lesve-lesik az alkalmat, hogy és miként kezdjenek ki vele. Megjegyzéseket hall, amiket természetesen ő sem hagyhat szó nélkül. Hogyan is hagyhatná, hiszen több önerzetre jogosult már, mióta a csendőrruhát viseli! Még szerényebb és illedelmesebb viselkedés esetén is ki van téve a csendőr ilyesminek. Hát még ha úgy viselkedik, hogy abból régi barátai és ismerősei arra következtethetnek, hogy lenézi őket, különbnek tartja magát. Kivétel nélkül mindig verekedés a vége az ilyen alkalmaknak. Hogy ebből aztán nem mindig a csendőr kerül ki győztesen, az leginkább annak tudható be, hogy a csendőr mindig magára marad. Mindenki ellene van. A fiatalság mindig együtt tart és úgy érzi, hogy a közülük kikerült csendőr már nem az, aki volt, nem közéjük való, tehát mind ellene van. Rendszerint akkor kötnek bele, amikor valamiért kimegy az udvarra, utcára s különösen pedig akkor, ha oldalfegyverét bennhagyja

Hogyan viselkedjünk tehát, hogy az ilyen eseteket elkerüljük? A csendőr is ember. A csendőrnek is szüksége van arra, hogy a fárasztó és terhes szolgálatok után kevés szabadidejét vagy szabadságát pihenésre, szórakozásra használja fel. Ezt az utasításaink is kifejezetten megengedik. Azon fordul meg a dolog, hogy miként válogatjuk meg szórakozásunkat.

Beszéljünk először a koresmáról, mint olyan helyről, amit szórakozásaink közül teljesen ki kell, mert ki is lehet, hagyni. A koresmába nem szórakozni, hanem italozni megy az inni szerető ember. Az italozás pedig nem egyeztethető össze a csendőrrel. Jogosan azt mondhatjuk, hogy a csendőrnek semmi helye a koresmában. De ne menjen oda azért sem, mert ott mindig italos, részeg embereket talál, akik hajlamosak arra, hogy a csendőrt is maguk közé ültessék, vagy legalább is itallal kínálják meg. Ha nem fogadja el a meghívást, vagy a felkínált italt visszautasítja, már is ki van téve a sértegetésnek, mert az italos ember az ilyesmit soha sem hagyja szó nélkül. Ha pedig közéjük ül, vagy a kínált italt elfogadja, nem tud tőlük könnyen szabadulni, kínálás viszontkínálással jár, pohár kerül pohár után, az üvegek ürülnek... s előbb-utóbb csak az lesz a vége, hogy valami nézeteltérés támad vagy olyan megjegyzéseket kell hallania a csendőrnek, ami nem tetszik s meg van a kellemetlen-

ség. Vegyük a harmadik esetet. Külön asztalhoz ül. Rövidesen tapasztalhatja, hogy az italozók beszédjének tárgya lett. Mindenképpen arra fognak törekedni, hogy belevonják őt is társalgásukba és mindig akad egy-két ittasabb ember, aki valami gúnyos vagy sértő megjegyzést tesz. Minden esetben jó tehát a koresmát elkerülni. Ha valaki mégis el akar egy pohár bort fogyasztani és arra más alkalmas módja nincs, menjen be egy külön szobába, ami minden olyan koresmában akad, ami nem kifejezetten lebuja jellegű.

Minden fiatalember és így a fiatal csendőr is szeret táncolni. De a falusi táncmulatságok sem veszélytelenebbek a koresmánál annál kevésbé, mert rendszerint a koresmák tánchelyiségeiben vagy udvarán rendezik azokat. Ezért alaposan meg kell válogatnia a csendőrnek azt is, hogy milyen táncmulatságba menjen el. Olyan táncmulatságba, hova kivétel nélkül mindenki beléphet meghívás nélkül is, sohasem ajánlatos a csendőrnek elmenni, még akkor sem, ha az a saját szülőfalujában, vagy ismerősei, rokonai falujában van is. Idegen helyre még kevésbé. Vannak olyan táncmulatságok, amelyeket a falu intelligensebb rétegei rendeznek, ahol a csendőrt is szívesen meghívják és szívesen látják. Ilyen helyre már inkább elmehet. Itt is vigyázni kell azonban arra, hogyan viselkedik. Kihívó vagy nyegle magatartás ilyen helyen is hamar ellenségeskedést vált ki. Szerény, mindenkivel illedelmes, tisztelettudó magatartás biztosíthatja csak azt, hogy mindenki részéről megbecsülésben legyen része és úgy ő, mint a társasága jól érezze magát. Minthogy azonban olyan táncmulatság nincs, ahol ital is ne volna, különösen kell ügyelnie arra, hogy teljesen józan maradjon és minden italozást kerüljön. Ital nélkül éppen olyan jól, sőt még jobban lehet táncolni, szórakozni. Nincs tehát sem szüksége sem célja annak, hogy szeszestalt fogyasszon, vagy éppen annyit igyon, hogy észrevehető legyen rajta. Ha pedig azt látja, hogy a vidám jókedv duhajkodásba, vagy nagyobb mérvű italozásba csap át, célszerű, ha észrevétlenül ott hagyja a mulatságot. Ez úgyis inkább már az éjféli utáni órákban szokott bekövetkezni, amikor már amúgy is lassan eltávoznak mindazok, akik nem az italozás, hanem a tánc kedvéért jelentek meg. Az ilyen eltávozás nem válik a csendőr szégyenére, de elejét veszi annak, hogy egy botrány vagy verekedés középpontjába kerüljön. Részeg emberek között teljes bizonyossággal előbb-utóbb bekövetkezik az a helyzet, amikor a csendőrré sértő vagy bántó megjegyzést tesznek, ezt pedig minden módon el kell kerülni, amint fentebb már kifejtettem.

A falusi színielőadások, vagy más társas összejövetelek tulajdonképpen a falu életének megnyilvánulásai. Rendszerint a falu fiatalságából kerülnek ki a szereplők és azokat megjelenéssel a csendőrnek is támogatni kell. Szép és hasznos szórakozást ad. Nem is történhetik az előadás alatt semmi kellemetlenség. Az a baj azonban, hogy a magyar ember természete olyan, hogy mindent, ami jókedvre hangolja, „ivászat“-tal szeret befejezni. A legtöbb előadást még mindig a koresmák, vendéglők kifejezetten tánc és előadások céljaira készült helyiségeiben tartják. (Bár most már a levanteotthonok egyre inkább vonzzák a falu népet s ez már megszorítója a duhajkodásnak.) Természetes,

hogy a korcsmáros érdeke az ital fogyasztása s ezért rendszerint ingyen adja át helyiségeit mindenféle kulturális összejövetel céljára. Hiszen tudja ő előre, hogy megfizetik busásan a bért, mert közben fog az ital is. Az ilyen helyen rendezett előadás végén legokosabb nyomban haza menni. A tulajdonképpeni szórakozásnak is végét jelenti az előadás vége s utána már csak korcsmázás következik, tehát itt is áll az, amit a korcsmáknál elmondtam.

Mindenfajta szórakozásunknál tartunk szem előtt, hogy csendőrök vagyunk. Csendőrhöz illő módon kell tehát szórakoznunk is. A csendőrrel mindenki tudja ma már, hogy a faluért van. Nem ellensége, hanem jóbarátja a falunak. Általános közszeretnek és közmegbecsülésnek örvendő testület tagjai vagyunk. Egyenként is külön-külön arra kell törekednünk, hogy ezt az értéket tovább fejlesszük, gyarapítsuk. Minden tettünk, cselekedtünk, lépésünk ezt a célt kell hogy szolgálja. Nem is ott van a hiba, mintha a csendőrnek olyan sok ellensége volna, hanem mint fentebb felsoroltam, tapasztalatlanságból adódnak olyan alkalmak, amelyek az egyébként jóindulatú, de heves vérű falusi fiatalyságból kirobbantják a virtust, hogy megmutathassák, ők is legények a gáton! Különösen pedig ha a csendőr is virtuskodik.

Bűnügyi apróságok.

Irt: KRIMINALISTA.

(Folytatás.)

Ha holttestet találunk és világosan látható, hogy nem természetes halálról van szó, felmerül az a fogas kérdés, hogy a halált az elhalt vagy más cselekvése idézte-e elő. Tehát öngyilkosság vagy gyilkosság? A kérdést rendszerint a nyomozás és az orvos vagy egyéb szakértők együttes munkája tudja csak megoldani. A megoldást sokszor nem szembetűnő és első pillantásra jelentéktelennek látszó adatok teszi lehetővé. Németországban egy község határában, patakon átvezető híd korlátjára akasztva, fiatal leány holttestére bukkantak. A hulla kívülről függött a korláton és lábai lelógtak a patakba. A kötél a híd korlátjára volt erősítve. A kötél hurka halálos szorítással a leány nyakára fonódott. Az eset tipikus öngyilkosságnak látszott. A nyomozó közegek értették a dolgukat. A holttest leemelése előtt a helyzetet fényképben és rajzban pontosan rögzítették, azután a kötelet, a híd karfáján lévő csomózás és a holttest nyakán levő hurok gondos épségben tartásával (a korlátdarabot, melyen a csomózás volt, a csomózást sértetlenül hagyva: kifűrészelték), vették őrizetbe. A holttestet, a kötelet és a korlát darabot az orvosszakértő vizsgálta meg. A szakértő a következő véleményt adta: a leány halálát a nyakára hurkolt kötél szorítása következtében beállott fulladás okozta. A kötél és korlátdarab vizsgálata azonban kétségtelenül azt bizonyítja, hogy a korlátra a kötelet csak felülről, a hídról erősíthették rá és már csak akkor, amikor a kötél, a rajta lógó teherrel (a test) már megvolt terhelve. Tekintettel arra, hogy a nyakra szoruló kötél azonnali eszméletlenséget idéz elő (nyakütöések elzárása következtében az agynak vérrel való ellátása megszűnik), az eszméletlen leány márnem nyúlhatott fel, hogy a kötelet

a hídra erősítse. Ez viszont világosan bizonyította, hogy második személynek kellett közreműködnie. A nyomozás hamarosan meg is találta ezt az embert, a leány féltékeny szeretője személyében, aki a cselekmény elkövetését beismerte. Előadása szerint a leány mit sem sejtve állt a hídon, a patak felé fordulva, a híd korlátjára támaszkodva. A féltékeny szerető bosszúból, hátulról kötélhurkot vetett a leány nyakába, a leányt átdobta a korláton, majd a kötél végét ráerősítette a híd korlátjára. Azt hitte jó munkát végzett. Bosszúját kielégítette, mégpedig büntetlenül, mert elgondolása szerint mindenki öngyilkosságnak fogja tartani az esetet. Elszámította magát. Nem tudta és így nem is számolt vele, hogy egy komoly orvosszakértő tudása meddig terjed.

Másik esetben az orvosszakértő egy erdőben talált holttestet vizsgált és azt bizonyította, hogy a halált két lövés idézte elő. A holttest vállán ugyanis, a holttest első megtekintésekor, két szúrt sebnek látszó sérülést fedeztek fel. A holttest mellett feküdt az elhalt vasvillája. A nyomozó közegek már-már hajlottak afelé a feltevés felé, hogy a halált az elhalt vasvillájától eredő szúrás idézte elő, mert a sérülések a vasvilla ágak méreteinek megfeleltek. Véletlen balesetre gondoltak, annál is inkább, mert a talált holttest és a vasvilla egymáshoz való helyzetbeli viszonya is ezt valószínűsítette. Az orvosszakértő a sérülések alapos vizsgálata alkalmával elemező csekélységű löporszemcsékre bukkant. Véleményében meghatározta azt a körülbelüli távolságot és irányt is, amelyből a lövés történt, továbbá a használt fegyver körülbelüli köbméretét is. A további nyomozás ezt mindenben igazolta. Az újabb helyszínelésnél előkerült egy töltényhüvely és egy lövedék és később megkerült a lőfegyver és a tettes is.

Ismét másik esetben az áldozatot közvetlen közelről tüdőlövés érte. A gyanúokok alapján őrizetbe vett gyanúsított ruházatán a nyomozóközegek vérvonásokat találtak. A gyanúsított nem számolva azal, hogy a szakértő a vér eredetét is meg tudja határozni, azt állította, hogy az orra vérzett. A szakértő kimutatta, hogy

a) a ruhadarabon levő vérvonások vércsoportja más, mint a gyanúsítotté, de azonos a sértettével, továbbá, hogy:

b) a vérvonatok tüdőből eredő vérzésből és nem orrvérzésből származnak, mert a vérben olyan szét-pukkant légbuborékokat fedeztek fel, amelyek csak a tüdőben fordulnak elő.

Nem egyszer történt már meg az, hogy az orvosszakértő véleménye valakit akasztófára juttatott, de az is előfordult már gyakran, hogy véleményével ártatlan embert mentett meg az akasztófától. Egyik német városban 1929 október 5-én egy vagyonos kereskedőt lakásán gyanús körülmények között holtan találtak. A kereskedő különösképp agglegény volt. Bérház 3-ik emeletén, 2 szobás legénylakásban lakott. Egy takarítónő gondoskodott róla, aki már évek óta állott a szolgálatában. Vagyonosnak tartották. Ez halála után be is igazolódott. Jelentős bankbetét és igen értékes elefántesont festmény és érem gyűjtemény maradt utána. A takarítónő ebédet is főzött a kereskedőnek. Reggeliről és vacsoráról ő maga gondoskodott. Az elhalt kereskedő pontos ember volt. Megkövetelte, hogy az ebéde minden nap pontosan 13 óra 30 perckor az asztalán legyen. A takarítónő

EMCÉKEZZÜNK!

Vénig Sándor szajoli őrsbeli tiszthelyettes 1926 február 28-án éjjel garázdálkodó csoporttal szemben szolgáltilag fellépett. A csoport egyik tagja leszúrta. Sérülésebe 1926 március 2-án Szolnokon belehalt.

Balogh József kismarjai őrsbeli csendőrt egy ellenszegülő a karabélyról lerántott szuronyával 1924 március 3-án agyonszúrta.

Mihálesuk Miklós szarvasházai őrsbeli csendőrt szerb komitácik orvátamadása folytán 1918 március 4-én Kolareban elesett.

Balogh György bátori őrsbeli csendőrt 1915 március 5-én egy katonaszökevény Bátor határában megölte.

Sasvári Kálmán kosárfai őrsbeli csendőrt és járőrtársát, **Sándoresik András** népfölkelőt 1915 március 5-én egy vonat halálra gázolta.

Székely Lajos felsőmoécsi őrsbeli népfölkelőt a román határszél portyázása közben 1916 március 6-án egy lavina elsodorta.

Geiger József 2. oszt. őrmester, ruszkabányai őrsparancsnokot és **Antal Tivadar** ruszkabányai alőrmestert 1919 március 8-án román katonák Vámosmárgán elfogták és agyonverték.

Mátyus János karánsebesi szárnybeli csendőrt 1915 március 9-én az oroszokkal harcolva, **Beniova** mellett elesett, miután aznap már kétszer megsebesült. Hősi halála után az arany vitézségi éremmel tüntették ki.

Dancs Lajos szabadszállási őrsbeli csendőrt, címz. őrmester, 1916 március 10-én az oroszokkal Zadarow mellett vívott harcban elesett.

Szilágyi János lakompaki őrsbeli csendőrt, címz. őrmester, az oroszokkal Chocimirz mellett vívott ütközetben 1915 március 14-én elesett.

Simon Imre bogyoszlói őrsbeli csendőrt, címz. őrmester, nyomozó szolgálat közben 1916 március 14-én a gógai révnél a Sióba fulladt.

Sebrek János felsőszőlőnői őrsbeli alőrmester az oroszokkal Goresti mellett vívott harcban 1917 március 14-én elesett.

14 órakor szokta a lakást elhagyni. 1929 október 5-én a kereskedő kedvenc eledelét, kirántott tengeri halat rendelt magának ebédre. A takarítónő az ebédet 13 óra 30 perckor pontosan találta. A kereskedő az ebédet azonnal elfogyasztotta. A takarítónő ebéd után leszedte az asztalt és rendes szokása szerint, 14 órakor eltávozott a lakásból. Távozása előtt a kereskedő megkérte, hogy 18 óra tájban jöjjön vissza, mert még üzletzárás előtt valamit vásároltatni akar. A takarítónő néhány perccel 18 óra előtt megjelent a lakásban, amelyhez külön kulcsa volt. Gazdáját az íróasztal előtt egy régimódú karosszékben holtan találta. Lőtt seb volt a bal halántékán. Mellette a padlón gyöngyház és arany berakásos forgópisztoly hevert. A takarítónő azonnal értesítette a rendőrséget. A helyszínen megjelent bünyügyi tisztviselők megtartották a helyszíni szemlét. A revolverből egy lövés hiányzott. A lövés, a friss löporcsapadékból ítélve, rövid idővel azelőtt történhetett. A lakásban minden a legnagyobb rendben volt. Dulakodásnak, kutatásnak nyoma sem látszott. Semmi se hiányzott a lakásból, kivéve az éremgyűjtemény 2 darabját, 2 történelmi becsű aranypénzt. A két pénzdarab hiányzott, de mibenlétüket és értéküket a helyük alatt visszamaradt cinkékből meg lehetett állapítani. Értékük mintegy 200 márka volt. A takarítónő a revolvért nem ismerte, soha sem látta, de előadta, hogy ezt a fegyvert a gazdája a szobájában levő sok fiókos régi szekrényében is tarthatta. Erről ő nem tudhatott, mert neki oda nem volt bejárása. A két hiányzó aranyéremre sem tudott használható felvilágosítást adni. Az éremgyűjteményt utoljára a húsvéti nagytakarításnál porolta le gazdája jelenlétében. Akkor a két érem még a helyén volt.

A rendőrség széleskörű nyomozást indított. Különös súlyt vetett az elhalt magánviszonyainak, múltjának, összeköttetéseinek felderítésére. A nyomozás eredménye a következő volt: a kereskedő igen jó vagyoni viszonyok között, zárkózzottan élt. Ellenségei, irigyei nem voltak. Arra sem volt támpont, hogy

valaki valamiért zsarolhatta volna. Nem volt senki, akinek a kereskedő halála előnyt jelenthetett volna. Az utóbbi időben a kereskedőnek gyakran voltak lehangolt, búskomor lelkiállapotai. Ez a körülmény esetleges öngyilkosságra mutatott. Az öngyilkosság ellen szót azonban a lövés a bal halántékon és a két értékes aranyérem eltűnése. A rendőrség faggatni kezdte a takarítónőt, hogy az utóbbi időben kik keresték fel a gazdáját. A takarítónő előadta, hogy kb. 6 héttel azelőtt egy munkanélküli aranyozó, volt műkereskedő, akit személyesen ismert és meg is nevezett, meglátogatta a gazdáját. Ugyanazzal az emberrel a gazdája halála napján 1/18 órakor össetalálkozott a 12-ik számú postahivatalban. Az aranyozó ekkor érdeklődött tőle, hogy a gazdája otthon van-e. A bérház kapusnője viszont előadta, hogy az aranyozó néhány perccel 1/18 óra után a házba lépett és azt csak kb. 10 pernyi ottartózkodás után hagyta el. A lövést a házban nem hallotta senki. Csúpan az elhalt lakása alatt lévő lakás lakója, egy magános öregasszony, állította, hogy a felette lévő lakásból úgy 14 óra tájban olyanféle zajt hallott, mintha valami nehezebb tárgyat ejtettek volna a padlóra. „Ez azonban egészen biztosan nem lövés zaja volt” — fűzte hozzá a tanu. Ennek az asszonynak az előadása különben is határozatlan volt s így egyelőre nem is tulajdonítottak neki fontosságot.

A rendőrség természetesen az aranyozóra vetette magát. Letartóztatták. Lakásán megtalálták a két aranyérmet és még pedig egészen nyílt helyen. Az aranyozó tagadta a gyilkosság elkövetését, de beismerte, hogy 6 héttel azelőtt tényleg járt az elhaltnál. Két elefánsontra festett régi miniatűr képet vitt akkor az elhaltnak, akivel már régebbi idő óta üzleti összeköttetésben állott. Azt is beismerte, hogy még egy alkalommal járt az elhaltnál. Erről a látogatásáról a takarítónő nem is tudott. Ekkor vitte az elhaltnak a régi, arany és gyöngyház berakásos forgópisztolyt. A forgópisztolynak műbecse volt. Cserébe a két aranyérmet kapta. Azt is beismerte, hogy a ke-

reszkedő halála napján beszélni akart vele és fel is kereste a lakásán 1/18 és 18 óra között, de nem tudott bejutni, mert kb. 10 percnél kopogás és esengetés után se nyitottak ajtót. Ekkor azt gondolva, hogy a kereskedő nincs otthon, eltávozott. A gyanúsított aranyozó október 5-én 13 órától egészen 1/17 óráig kifogástalan, megdönthetetlen alibit tudott igazolni. Ha a kereskedő halála ezalatt az idő alatt következett be, akkor a gyanúsított nem lehetett bűnös; tehát minden a halál idejének pontos megállapításán múlott. A holttestet felboncolták. Az orvosszakértők megállapították, hogy a lövés azonnali halált okozott. A nyomozás megállapította, hogy a kereskedő a kirántott halból álló ebédjét 13 óra 30 perckor fogyasztotta el. Az orvosszakértők a gyomor tartalmának vizsgálatakor megállapították, hogy az elfogyasztott hal még teljesen emésztetlen állapotban van. Az elhalt egészséges gyomrú ember volt, gyomra ezt a könnyű ételt egészen rövid idő alatt megemésztette volna. Ezekből az adatokból az orvosszakértők határozottsággal következtetni tudtak arra, hogy a halálnak legkésőbb 14 óra 30 perckor kellett bekövetkeznie. Az aranyozó ilyenképpen nem lehetett a tettes és a gyanú alól mentesült.

A felsorolt esetek arra intik a nyomozó csendőrt, hogy ismerje a szakértők teljesítő képességét, vagyis azt, hogy miben, mivel lehetnek adott esetben az igazság kiderítésénél segítségére és ezért a nyomozás során vegyen mindent gondosan figyelembe és ha szükséges, őrizetbe, ami szakértői vizsgálat és véleményadás tárgyául szolgálhat.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

9. Kérdés. Egy csendőrt a bíróság ítélettel gyermektartási költség fizetésére kötelezett. A gyermek anyja időközben férjhezment, férje a maga családi nevét a gyermekre ruházta. Kötelezhető-e a csendőr arra, hogy a gyermektartási költséget az anyja férjhezmenetele után is fizesse, tekintettel arra, hogy eltartásáról most már nem az anyja, hanem a férje gondoskodik?

Válasz. Az anyja férjhezmenetelével a gyermek jogállása nem változott meg, vagyis a házasságkötéssel a gyermek nem vált törvényessé, hanem törvénytelen származású marad akkor is, ha a nő férjének családi nevét vette is fel. Törvénytelen származású gyermek utólagos házasságkötés által csak akkor válik törvényessé, ha a házasság a gyermek anyja és természetes atyja között jött létre.

A házasságon kívül született gyermek az anyja családi nevét kapja. Ha azonban az anyja máshoz — nem a gyermek atyjához — férjhezmegy, a férj a családi nevét a gyermeknek és anyjának beleegyezésével és az igazságügyminiszter jóváhagyásával a gyermekre ruházhatja. Ez az átruházás azonban nem egyenlő a törvényesséssel. Sőt, a férj a gyermeknek királyi (kormányzói) kegyelem útján való törvényesítését is csak akkor kérheti, ha a gyermeket magáénak elismeri.

Mindezekből következik, hogy az anyja férjhezmenetele az atya gyermektartási kötelezettségét nem érinti, mert a magánjog szerint, ha a házasságon kívül született gyermek eltartására, mint atya, bírói ítélettel valaki már kötelezve van, atyát terhelő eltartást másról — tehát a férjtől sem — követelni nem lehet.

10. Kérdés. A járőr jövedéki kihágás (dohánycsempészség) miatt négy egyén ellen tényleirást vett fel. Rövid idő múltán pénzügyőrök a nyomozást megismételték és a gyanúsítottakkal új tényleirásokat vettek fel. Helyesen jártak-e el a pénzügyőrök és miként oszlik meg ilyen esetben a tettenérői jutalék az ügyben eljáró csendőrök és a pénzügyőrök között?

Válasz. A Szut. 83. §-a szerint a csendőr tényleirást csak akkor vesz fel, ha valakit dohány- vagy határvámjövedéki

kihágáson tettenkap. A Szut. nem említi ugyan, de nem eshetik kifogás alá, ha a csendőr az 5007—1924. P. M. rendeletbe ütköző jövedéki kihágás (fegyverigazolvány-illeték meg nem fizetése) esetében is maga veszi fel a tényleirást. A Szut. nak az a tilalma ugyanis, hogy jövedéki kihágás esetében — az említett kivételektől eltekintve — a csendőr ne vegyen fel önállóan tényleirást, azon a megfontoláson alapszik, hogy a jövedéki kihágásokra vonatkozó bonyolult jogszabályokat a csendőr nem ismeri, arra idő hiánya miatt ki sem képezhető, jobb tehát, ha ezek elintézését a szakképzett pénzügyőrségre bízza, minthogy hibásan vagy tévesen járjon el. A fegyverigazolvány-illeték eltitkolása azonban egyike a legegyszerűbb jövedéki kihágásoknak, ahol voltaképpen csak annak a ténynek a megállapítása fontos, hogy a gyanúsított tartott-e olyan lőfegyvert, amelyre nem volt engedélye, illetőleg vadászott-e olyan lőfegyverrel, amely a vadászjegybe nem volt bejegyezve. Ezt az egyszerű ténnyt a csendőr különleges pénzügyi szakképzettség nélkül is megállapíthatja és — különösen tettenkapás esetében — nehézség nélkül bizonyíthatja.

Megjegyezzük még, hogy a hivatkozott rendelet 24. §. 1. bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, aki a rendelet 22.§-ában felsorolt kihágásokat felfedezi, köteles erről az illetékes községi eljárárság útján a pénzügyigazgatóságnak jelentést tenni. Ez a rendelkezés azonban — hogy t. i. a feljelentést a községi eljárárság útján kell megtenni — csak magán-személyekre vonatkozik, a csendőrré nem.

A Szut. 20/a. melléklet első bekezdése szerint, ha a kihágást többen követték el, lehetőleg az összesről közös tényleirást kell felvenni. Ez az általános szabály. Tudni kell azonban, hogy mikor kell a jövedéki kihágást többek által közösen elkövetettnek tekinteni? Általában csak akkor, ha tettestársakról, vagy olyan részesekről van szó, akik egy és ugyanazt a kihágást közös elhatározással és közös tevékenységgel követték el. Pl. ha a járőr dohánycsempészetet ér három egyént, őket csak akkor lehet tettestársaknak tekinteni, ha a dohányt együtt (pl. közös szekéren) szállítják, vagy ha a csempésztést együttes elhatározással, közös haszonra üzték: ha mindenki külön-külön „a maga számlájára” csempész, akkor sem lehet őket tettestársaknak minősíteni, ha a járőr együtt találta is őket. Nem lehet tettestársaknak tekinteni azokat, akik a csempésztett dohányból vásároltak; ezek mind külön-külön elkövetett, önálló jövedéki kihágásoknak a tettesei.

Általában azt mondhatjuk itt is, mint a közönséges büncselekmények miatt tett feljelentésnél, hogy t. i. amit a bíróság vagy a hatóság egy ítélettel vagy határozattal tud elintézni, azt a csendőr is egy ügynek tekintheti, de amit a bíróság vagy a hatóság külön-külön intézhet el, azt a csendőr sem foglalhatja egy jelentésbe. Azért kell ezt tudni, mert ha a csendőr több önálló jövedéki kihágás tetteseiről egy közös tényleirást szerkeszt, a pénzügyigazgatóság azt csak egy ügyszám alá tudja iktatni, pedig annyi szám alá kellene iktatnia, ahány önálló gyanúsított van. Az egyik ugyanis esetleg kiegészít és megfizeti a pénzbüntetést, a másikon nem lehet a pénzbüntetést behajtani, hanem szabadságvesztés-büntetésre kell átváltoztatni, a harmadik fellebbez stb., stb. Mindezt nem lehet egy ügyszám alá elintézni éppen úgy, mintha pl. három csendőr együtt, közösen követ el egy fegyelmi kihágást, mindhármukat egy feljelentéssel lehet feljelenteni, de ha külön-külön, egymástól függetlenül követik el, már mind a háromnak az ügyében külön-külön jelentést kell tenni.

Ha a csendőr mégis elköveti a hibát, hogy három különböző jövedéki kihágás tettese ellen egy közös tényleirást vesz fel, akkor a pénzügyigazgatóság a tényleirást kiadja az illetékes pénzügyőri szakasznak azzal az utasítással, hogy a gyanúsítottak mindenikéről vegyen fel külön új tényleirást. Valószínűleg ez volt az oka a kérdésben foglalt esetnek is, hogy t. i. a pénzügyőrök a csendőrség által már kinyomozott és feljelentett esetekben új tényleirásokat vettek fel. De lehet az is, hogy a csendőrség által felvett tényleirás hiányos volt és ezért kellett azt a pénzügyőri szakasz útján kiegészíttetni.

A jövedéki kihágási ügyekben illetékes feljelentői és tettenérői jutalékról részletes ismertetést ad a Pinczés-féle Btk. II. kötete az 1387. oldalon. Erről meg kell jegyezni még a következőket:

Kétféle jutalék van: feljelentői és tettenérői jutalék. Az előbbi a jutalékként kifizetésre kerülő összeg 40%-a, az utóbbi a 60%-a. Feljelentő csak magánszemély lehet, hatósági személy vagy közeg nem. A csendőr tehát akkor is tet-

tenérő, ha a jövedéki kihágásról szolgálaton kívül, magánúton értesült és tett feljelentést, mert neki, mint hatósági közegnek a jelentéstétel szolgálati kötelessége. De ha nincs feljelentő, akkor a feljelentői jutalék is a tettenérőt illeti.

Ha a csendőrnél magánszemély jelent fel jövedéki kihágást, meg kell őt kérdezni, hogy a feljelentői jutalékra igényt tart-e, vagy sem és ezt a körülményt a pénzügyőrséghez intézendő átiratban kifejezésre kell juttatni. Ha a feljelentő a jutalékra igényt tart, a pénzügyőrség köteles neki bárcát adni, amelyben igazolva van, hogy hol, mikor, kinek, milyen jövedéki kihágást jelentett fel és hogy a feljelentői jutalékra igényt tart. Ha a feljelentő a jutalékról lemondott, a lemondást nem vonhatja vissza. Félreértések elkerülése végett célszerű tőle a lemondásról írásbeli nyilatkozatot kérni, azt két tanú előtt aláírni és az átirathoz csatolni.

Ha a pénzügyőrség az ős átirata alapján veszi fel a tényleírást, abban tettenérőként az eljárt csendőröket kell megneveznie; a jutalék is a csendőröket illeti. Csupán a tényleírás megszerkesztéséért a pénzügyőröknek jutalék nem illetékes. A csendőrt illeti meg a jutalék akkor is, ha a jövedéki kihágáson tettenkapott és elfogott vagy elővezetett gyanúsítottat tényleírás nélkül, csupán átirattal adja át a pénzügyőrségnek. Ha azonban a pénzügyőrség az ügyben általa megjelölt nyomozás során olyan újabb jövedéki kihágást fedez fel, amely a csendőrségi átiratban nincsen említve, akkor az újabb kihágás után járó jutalék az eljárt pénzügyőröket illeti meg.

Ha a csendőrt a jövedéki kihágásról nem feljelentés, hanem besúgás útján értesült, akkor a besúgót a csendőrt belátása szerint jutalmazza. Ilyen esetben jelentést kell tenni a kerületi parancsnokságnak és kérni kell, hogy a pénzügyi hatóság által kintalándó jutalékból a besúgónak juttatandó összeget a csendőrség fizesse ki. A jutaléknak ezen felüli összegét a csendőrségi jutalmazási alap javára kell felajánlani.

II. Kérdés. Egy zsúfolt vonaton, ahol a III. kocsiosztályban nem volt ülhely, a III. osztályú utasok nagy része II. osztályú kocsiába szállt fel és ott az ülhelyeket elfoglalta. A kalauz felszólítására nem voltak hajlandók a III. osztályú kocsiába átszállani, mondván, hogy nekik ülhely jár és azért szálltak át a II. osztályú kocsiába, mert a III. osztályúakban már nincsen ülhely. A kalauz a vasúti ügyeleti járőrhez fordult és felkérte, hogy a III. osztályú utasokat a II. osztályú kocsiából távolítsa el, amit a járőr meg is tett. Helyes volt-e az eljárás?

Válasz. A 6810/1938. M. E. számú kormányrendelettel kiadott vasúti üzletszabályzat 14. §-ának értelme szerint elvben minden utas részére ülhely jár. A vasúti alkalmazottak jogosultak, kívánságra pedig kötelesek az utasoknak helyet kijelölni.

Ha az utas részére abban a kocsiosztályban, amelyre a menetjegye szól, nincsen ülhely, kívánságára a következő magasabb kocsiosztályban kell a számára ülhelyet kijelölni. Ilyen esetben azonban az utas a két kocsiosztály közötti menetdíjkülönbözetet megfizetni tartozik, vagyis, alacsonyabb kocsiosztályú jeggyel a magasabb kocsiosztályban a különbözet megfizetése nélkül még akkor sem utazhatik, ha részére a helyet az utóbbiban vasúti közeg jelölte ki. Ha az utas a két kocsiosztály közötti menetdíjkülönbözetet nem hajlandó megfizetni, akkor jogában áll vagy alacsonyabb kocsiosztályon utazni, vagy pedig az utazásról lemondani. Ebben az esetben részére a menetjegy árát, illetőleg a meg nem tett úttért járó menet- és poggyászviteldíjat a vasút hat hónapon belül bejelentett igényre visszafizetni köteles.

A fenti szabályt a vasúti közlegek általában megértően szokták alkalmazni. Nagyobb torlódás esetén, ha valamelyik kocsiosztályban nincs elegendő ülhely, az utasoknak megengedik, hogy a következő magasabb kocsiosztályba — lehetőleg külön kocsiába — a menetdíjkülönbözet megfizetése nélkül is felszállhassanak. Ez azonban természetesen nem ad jogot minden utasnak arra, hogy csupán azért, mert a maga kocsiosztályában nem talál ülhelyet, egyszerűen átszálljon a következő magasabb kocsiosztályba. A vonatokon rendszerint bőségesen van ülhely, csak kivételes alkalmakkor van olyan torlódás, hogy az utasok egy részének bizonyos időn át állva kell utaznia; ezt a kis, kivételes kényelmetlenséget az embernek sokszor vállalnia kell.

A járőr helyesen járt el tehát, amikor a kalauz felszólítására a II. osztályú kocsiából eltávolította azokat a III. osztályú utasokat, akik a menetdíjkülönbözetet nem voltak hajlandók megfizetni.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

I.

Pénzlopás kiderítése.

Beküldte: NAGYVÁRADI BÉLA csendőr (Csorvás).

Gerendás községben 1936 október 13-án a reggeli órákban Zalai János* ottani lakos bezárt lakásából — amíg Zalai és felesége hazulról távol voltak — ismeretlen tettes 201 pengő 40 fillért elloptott.

A területileg illetékes csorvási ős parancsnoka a nyomozás kiderítésére járót vezényelt ki. A járőr tagjai: Nagyvárad Béla jv. és Szabó G. Lajos csendőr voltak. A járőr 14 órakor ért a helyszínre és azt még változatlanul találta. A járőr tagjainak bőséges személyismeretei voltak, ezért elsősorban arról igyekeztek meggyőződni, hogy az elloptottnak jelzett pénze a sértettnek meglehetősen-e, mert a sértettet szegény embernek ismerték. A sértett kétséget kizáróan igazolta, hogy az elloptottnak jelzett összeg tényleg a birtokában volt.

A helyszíni szemle és a sértett részletes kikérdezése során a járőr a következőket állapította meg: az elloptott pénz a lakószobában álló, záratlan szekrényfiókban volt elhelyezve. Ugyanabban a fiókban egy másik pénztárcában 6—8 darab régi, már forgalmon kívül helyezett különböző címletű bankjegy is volt. A tolvaj ezeket a bankjegyeket is magával vitte. A sértett előadta, hogy a lakásból reggel 7 órakor távoztak el. A konyha ajtaját kulccsal bezárták és a kulcsot a folyosó tetőzetét tartó köoszlop tetejére helyezték el.

A kulcsot máskor is ide szokták rejteni. A konyhából a szobába nyíló ajtót nem zárták be, hasonlóképpen nem csukták be az utcára nyíló kaput sem. Midőn 9 óra tájban a lakásukra visszatértek, a konyhaajtó kulcsot az említett köoszlop tövében a földön találták meg. A konyhaajtó zárva volt. A szobába lépve látták, hogy a szekrény fiókjai ki vannak húzva és tartalmuk fel van tőrva. A kérdéses fiókban a két pénztárcát megtalálták, de a 201 pengő 40 fillér és a régi, forgalmon kívül helyezett bankjegyek eltűntek.

A járőr a lakást, udvart és a ház környékét részletesen átkutatta, de nem tudott olyan adatokra szert tenni, amelyek a tettes kilétére a legcsekélyebb támpontot nyújthattak volna. A járőr részletesen kikérdezte a sértettet, hogy kik tudhattak a pénzről, a pénz és a konyhakulcs elhelyezéséről, továbbá, hogy kik voltak bejáratosak a házukba és ezek közül, főleg az utóbbi időben, kik fordultak ott meg.

A sértettnek gyanúja senki ellen sem irányult. A pénzről az egész falu tudott, hasonlóképpen a kulcs rejtett helye sem nyújtott semmilyen támpontot, mert a falusi házak kulcsait valahol a folyosón vagy az eresz alatt bárki, bármikor megtalálhatja, lévén a falusiaknak az a rossz szokásuk, hogy a lakásukból való távozásuk alkalmával a kulcsot ide szokták rejteni. A járőr nagy alapossággal végignyomozta a sértettek egész rokonságát, ismeretségi körét, továbbá a község és környék nyilvántartott közértalmuit is, de eredményt nem sikerült elérnie, mert az összes gyanúsítható személyek kifogástalan és megdönthetetlen alibit igazoltak.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

A járőr nyomozott olyan irányban is, hogy a kérdéses időben nem fordultak-e meg a községben idegenek. Ez is negatív eredménnyel járt.

A nyomozás már 26 órája folyt eredménytelenül. A járőr betért a pihenőszobába, ahol a járőrvezető a járőrtársával közösen újból átgondolta és megbeszélte az esetet. A járőrvezetőnek ekkor, az adatok összehasonlításánál szegett ütött a fejébe az, hogy a tolvaj nemcsak a pénzt, hanem a már forgalmon kívül helyezett és így teljesen értéktelen bankjegyeket is magával vitte. A járőrvezető úgy okoskodott, hogy a tettes ezt csupán csak azért tehetette, mert nem volt tisztában a forgalomból kivont bankjegyek értéktelenségével. Ebből az elgondolásból arra a feltevésre jutott, hogy a lopást gyermek követhette el. A járőr most már újból elővette a sértettet s arra vonatkozólag kérdezte meg, hogy milyen gyermekek bejáratosak a házába. A sértett hosszabb gondolkodás után előadta, hogy Zajta Péter gerendási lakos kb. egy hónappal ezelőtt költözött el a házából, addig egy fedél alatt laktak. Zajta Péternek van egy kilenc éves fia, aki annak idején naponta többször is megfordult a lakásukban.

A járőr gyanúja erre a gyermekekre terelődött. Felkereste a gyermek szüleit, akik azt állították, hogy a fiú az iskolába menetelen kívül aznap még nem is tette ki a lábát a lakásból. A járőrvezető a kislányra négy szemközt rászólt, hogy mutassa meg, hova rejtette el a pénzt. Ha megmutatja, még az anyjának sem fogja elárulni. A kisfiú, némi habozás után, megindult az udvar vége felé és ott egy kis friss földhányásra mutatva, azt mondta, hogy itt van a pénz. A járőrvezető a földhányást a szurnyalával megpíszkálta. A földhányás alól virágcserep került elő, amelyben, falevelek közé gondosan becsomagolva, ott volt a 201 P 40 f., továbbá 6 darab különböző címletű forgalmon kívül helyezett régi bankjegy is.

A gyermek a lopás elkövetését a következőképpen adta elő: reggel, midőn az iskolába indult, anyja átadott neki egy függőnypalcát, hogy azt útközben adja be Zalai Jánosékhoz. Odaérve, a konyhaajtót zárva találta s az udvaron sem látott senkit. Mivel tudta, hogy Zalaiék hol szokták tartani a kulcsot, azt a függőnypálca segítségével lepiszkálta a kőoszlop tetejéről. A kulcs segítségével azután bement a lakásba és a szekrényfiókokban pénz után kutatott, mert tudta, hogy Zalaiék ott szokták a pénzüket tartani. Rövid keresgélés után az egyik fiókban két pénztárcát talált. Az egyikben papír- és ezüstpénz, a másikban csak papírpénz volt. Mindkettő tartalmát magához véve, a konyhaajtót bezárva, a kulcsot az oszlop tövébe helyezte, a lakásból eltávozott, haza ment és a pénzt arra a helyre, ahol a járőr megtalálta, elrejtette. Ezután anélkül, hogy szülei lakására bement volna, a kerten keresztül az iskolába sietett. Kérdésekre a kisfiú még elmondta, hogy a közeledő csorvási búcsúra akart a lopással pénzt szerezni, továbbá, hogy a bankjegyek egy részének értéktelenségéről nem volt tudomása.

A gyulai kir. törvényszéknek fiatalkorúak bírósága a gyermek ügyében, mivel az 12-ik életévét még nem töltötte be, nem ítélt meg, de a gerendási iskola igazgatósága útján a gyermek iskolai fenytését rendelte el.

Láthatjuk a leírt nyomozásból, hogy milyen jelentősége van az adatok egymással való összehason-

lításának és mérlegelésének. Bár a nyomozás sokszor igen nagy testi teljesítményekkel is jár, lényegében mégis tiszta gondolatmunka. Ha a járőr előbb ül le nyugodtan gondolkodni, akkor hamarabb jutott volna a megoldást jelentő feltevéshez és így sok fáradságtól kímélte volna meg magát, de egyben elkerülhette volna azt is, hogy egy csomó ártatlan embert zaklasson.

A leírt nyomozás arra is figyelmeztet, hogy milyen részletességgel és alaposággal kell a sértettet kikérdezni, hogy gyanúsítható személyhez juthassunk. E téren a sértettek önmaguk jószántából rendszerint nem nyújtanak kellő segítséget. A sértett arra a kérdésre, hogy kik voltak bejáratosak a házába, mindenkit megemlített, csak éppen azt nem, aki valóban a tolvajnak bizonyult.

II.

Biztosítási csalás nyomozása.

Beküldte: GALLAI JÓZSEF tiszthelyettes (Mosdós).

1933. év tavaszán egy napon a mosdósi őr egyik járőre, melynek tagjai Csöngé István törzsőrmester és Szabados Dániel csendőr voltak, Győrvár községben megtudta, hogy a községtől kb. 4–5 km. távolságra levő szőlőhegyen Kocsis Imre győrvári lakos borospincéje ismeretlen módon leégett.

A járőr a tűz keletkezési okának felderítésére a helyszínre ment. Támogatására oda érkezett az ellenőrző szolgálatot teljesítő őrparancsnok, Gallai József tiszthelyettes is. A pince és présház vert falból álló, zsuppfedeles épület volt. A járőr a helyszínen már csak üszkös romokat talált. A szemle alkalmával a leégett pincében a hamu és pernye között volt egy csomó össze-vissza görbült hordóabroncs is. A sértett előadta, hogy aznap feleségével együtt a szőlőben dolgozott. Este, a munka befejezése után hazatértek Győrvár községbe. Midőn a község keleti kijáratához érkeztek, tűzriadót hallottak. Körülnézve látták, hogy a tűzfény a szőlőhegy felől látszik. Visszasietve a szőlőhegyre, pincéjüket lángokban találták. Kocsis panaszkolta, hogy 35 akó bora égett oda a pincéjében. Ezt a hamu és pernye között maradt hordóabroncsokkal igyekezett bizonyítani. Feltett kérdésre előadta, hogy a pince, valamint a benne levő hordók, bor és szármok összesen 1500 pengőre voltak biztosítva.

Gallai tiszthelyettes jól ismerte a sértettet és mégjobban a zilált anyagi viszonyait. Turpisságot szimatolt és biztosítási csalást feltételezve, indította meg a nyomozást.

Elsősorban azt kellett tisztázni, meg volt-e a bor, ha igen, nem szállította-e el a sértett a bort valahova a tüzeset előtt?

Voltak-e a sértettnek üres hordói is?

A járőr megállapította, hogy a 35 akó bor tényleg megvolt, de azt is tisztázta, hogy Kocsis a borát, a tüzet megelőző napon, harmadik szomszédjához szállította. Azt is megállapította a járőr, hogy Kocsisnak üres hordói nem voltak. De akkor honnan származtak a tűz színhelyén talált összegörbült és égés nyomait mutató abroncsok?

Az őrparancsnok gondolkodott. Eszébe jutott, hogy Kocsisnak a szomszédos községben lakik egy testvére, akinek a pincéje az előző években teljesen hasonló körülmények között leégett. Ott bizonyára maradt összeégett hordóabroncs is. Miért ne

lehetett volna azokat kölcsön venni? Az őrsparancsnok a járőrt elküldte megállapítani, hogy Kocsis mikor, miért járt ott és hozott-e onnan valamit magával. Kocsis sógornője elszólta magát és így a járőr megállapította, hogy Kocsis a tűz előtt kb. egy héttel járt ott és egy szekérnyi összegeget hordó-abroncsot hozott onnan magával. A járőr megállapította, hogy az abroncsokat Kocsis nem a győrvári lakására, hanem egyenesen a pincéjébe szállította.

Mindezeket Gallai tiszthelyettes Kocsis elé tárta, de az még most is tagadott. Időközben a járőr megállapította, hogy Kocsis a tüzet követő reggelen már megjelent a biztosító intézet vasvári fiókjánál és a biztosítási összeg kifizetését kérte azzal, hogy 6—700 pengővel is beéri, de azt azonnal fizessék ki, mert építkezni akar. A biztosító intézet természetesen nem fizetett, hanem először ártatlansági bizonyítványt követelt Kocsistól.

Gallai tiszthelyettes arra törekedett, hogy Kocsist beismerésre bírja. A tűz előtt néhány nappal volt Űrnapja. A járőr a Kocsis házaspár két iskolás gyermekének kikérdezésével megállapította, hogy Kocsisék Űrnapjára 4 darab gyertyát vásároltak és azokkal a ház ablakait a körmenet idejére kivilágították. A gyermekek a tanító jelenlétében történt kikérdezésük alkalmával azt is elmondták, hogy anyjuk a 4 szál gyertyát azonnal a körmenet elhaladása után kioltotta azzal, hogy jók lesznek még más hasonló alkalomra. Gallai tiszthelyettes most már a járőrt Kocsisékhoz küldte, hogy nézzen utána a 4 szál gyertyának. Az asszony csak 3 darabot tudott előadni. A 4-ikről azt mondta, hogy azt az ura vitte el valahova.

Midőn Gallai tiszthelyettes Kocsist a hiányzó gyertyára nézve kikérdezte, Kocsis felhagyott a tagadással és előadta, hogy a pincét a gyertya segítségével maga gyújtotta fel biztosítási család szándékkal olyképpen, hogy a gyertyát a pince padlására helyezte, köréje szénát és töreket halmozott fel, a gyertyát meggyújtotta s azután a pincéből eltávozott. Felesége nem tudott semmit a gyujtogatásról. Beismerte most már azt is, hogy a borát a gyujtogatás előtt biztonságba helyezte és hogy testvérétől abroncsokat hozott, hogy azok segítségével olyan látszatot keltsen, mintha a bora a hordókkal együtt bennégett volna a pincében.

A szombathelyi kir. törvényszék egyévi börtönre ítélte.

A biztosítási család nyomozása, különösen akkor, ha a biztosított vagyon felgyújtásával követték el, nehéz, mert a tűz pusztít s így rendszerint megsemmisíti a nyomozás szempontjából fontos nyomokat és adatokat is.

A csaló érthető okokból igyekszik minél nagyobb kárt kimutatni. Ha a nyomozás során biztosítási család gyanúja merül fel, mindig tisztázni kell, hogy az elpusztultnak jelentett érték a valóságban egyáltalán megvolt-e, ha igen, tényleg ott volt-e a tűz színhelyén, nem helyezte-e azt a csaló előzőleg biztonságba? A tűz színhelyén kutatni kell az elpusztultnak jelentett értékek égési maradványai után is, de itt — mint ez a példa is mutatja — elővigyázatra van szükség, mert a ravasz csaló a helyszínt céljainak megfelelően be is állíthatja és mesterséges bizonyítékokat koholhat. A nyomozás egyébként mintaszerű volt és elismerést érdemel.

A magyar irodalom

értékeit

olvassa

Csak a jó könyv ér pénzt!

*Kérdezze meg
tőlünk ezek címeit!*

Írja meg,

milyen tárgyú könyveket szeretne olvasni;

történelmi-, társadalmi regényeket, útleírásokat, regényes életrajzokat, színdarabokat, elbeszéléseket, természettudományi-, művészeti-, társadalmi-, stb. kérdésekkel foglalkozó munkákat, verseket?

Ha kívánja, örömmel segíünk azok beszerzésénél.

*Válogassa olvasnivalóit!
A jó könyv jó barát!*

HIREK

Dicséretetek, jutalmak.

Honvédelmi miniszteri dicsérő okiratot kaptak: vitéz Tóth Lajos, Bagi János alhdgy.-ok, Mihálecz András thtts., Gémesi István, Farkas János II. irodai thtts.-ek (Budapesti I. kerület), Szabó Mihály thtts. (Székesfehérvári II. kerület), Tarnócai Sándor, Orbán György irodai thtts.-ek, Hóri Vendel, Léránt Balázs szv. thtts.-ek (Szombathelyi III. kerület), Mészáros József I. alhdgy., Kocsis János szv. alhdgy., Kovács István I. szv. thtts. (Pécsi IV. kerület), vitéz Vereczkei István alhdgy., Szűcs István I. thtts. (Szegedi V. kerület), Bertók Pál alhdgy., Bálint András irodai thtts. (Debreceni VI. kerület), Joó János alhdgy., Szekeres István thtts., Szalmási György törzsőrmester (Miskolci VII. kerület), Vörös József I., Orbán János, Szabados István alhdgy.-ok, Bánfai József szv. alhdgy. (Kassai VIII. kerület), Barczy-Gábor Lajos thtts., Kiss Gábor I. szv. thtts. (B. M. VI-b. osztály), Lugosi Sándor szv., thtts. (H. M. 20. osztály).

Belügyminiszter Úrtól pénzbeli jutalomban részesültek. A budapesti csendőrkerületnél: Péter János, Barna Imre, Csiki Albert, Péter Miklós, Várnagy Sándor, Kórész Ferenc, Bórai János, Varga Kálmán alhdgy.-ok, Szeles Ferenc, Kovács András, Hegedüs Tóbiás, Szilágyi Sándor, Vass Gábor, Szalontai Zoltán, Harmati Ádám, Kálmán József, Ferencz József, Horváth Ferenc, Tanczos Elek, Mihálecz András, Antal Ferenc, Bakó Lajos, Fekete János, Horváth István III., Kerekes Pál, Geresdi István thtts.-ek, Honos Ferenc alhdgy., Herczeg Ferenc, Bányász János, Egerszegi Zsigmond, Pálkás János, Bihari Lajos, Csőke László thtts.-ek, Deák János törm., Bak József őrm., Borsos János, Fekete József II., Kulcsár István, H. Nagy Menyhért őrm.-ek, K. Szabó János, Nagy István I., Boros Lajos, Fekete Ferenc, Bódi Gusztáv törm.-ek, Nagy Pál II. cs.

A székesfehérvári csendőrkerületnél: Árva István, Szegő Miklós, Kiss József VII., Zalányi János, Hadnagy Ádám alhdgy.-ok, Vitéz Kiss István, Rácz István, Mezől Mihály, Molnár Imre, Vida István, Nagy István II., Takács József II., Dobos Sándor, Laki István, Madarász Ferenc, Pál Pál, Losonczy József, Kovács András, Hollós János, Váradi József, Kenessey Ferenc, Gáspár Bálint, Kertész Herman, Nagy János IV., Kuti József I., Gál Pál, Palotás András, Rakó Sándor, Gulyás Vince, Mecséri István, Galambos Elek, Földi János, Solymos Dezső, Nagy Károly II., Harmati Ferenc, Szabados György, Németh István I. törm.-ek, Németh Imre I., Varju István, Barát László, Bacsa Lajos thtts.-ek, Kapitány János őrm.

A szombathelyi csendőrkerületnél: Varga József V., Székely Miklós, Vigh György, Kuntár János, Bagoly András II., Szőrényi Pál, Pozsgai Imre I., Fésüs János, Baráth Sándor I. alhdgy.-ok, Nagy Ferenc V., Garamvölgyi Ferenc, Horváth József IX., Csete Lajos, Koltai Jenő, Bíró István, Vitéz Sallai József, Révész Ferenc, Híivós János, Zsédely István, Szabados Molnár Lajos, Nagy Lajos III., Komlyós János, Tóth Lajos III., Kovács Lajos V., Magyar Sándor, Váradi Zsigmond, Réti György, Magasházi Pál, Rédei Mihály, Bebesi László, Pálvölgyi Sándor, Dóczy István, Farkas István I., Fonnyadt János thtts.-ek, Erdélyi József II. alhdgy., Vitéz Varga József X., Horváth Mihály I., Gulyás Mihály thtts.-ek, Várnagy János II., Rácz János I. őrm.-ek.

A pécsi csendőrkerületnél: Németh Antal I., Szekeres Lajos, Rétvári János, Balogh József I., Horváth József IV., Barabás János, Szakonyi József, Józsa István, Kiss József I. alhdgy.-ok, Nagy Pál I., Polgár György, Gyurka József

thtts.-ek, Somodi Zsigmond alhdgy., Lenti József, Péterfi Mihály, Lakatos Károly, Szalai Sándor IV., Balogh Péter, Szabó Jenő, Besenyei József, Király Elek, Magasházi Jenő, Varga Ferenc I., Tóth János IV., Péter Jenő, Igali Ferenc, Dobos István, Hegedüs Dániel, Magyar István, Nagy Pál IV., Németh János V., Rácz József, Szomor István, Tóth Lajos III., Gazdag Ferenc, Széplaki Károly, Horváth Gyula II. thtts., Szilágyi István alhdgy., Turesányi Mihály, Halász Antal thtts.-ek.

A szegedi csendőrkerületnél: Sallai Lázár, Szénási András, Futó István, Mészáros Lukács, Czifra István, Faragó Sándor, Nagy Benjámín, Horváth István III., Sándorfi János, Brassói János, Serfőző Mihály alhdgy.-ok, Vincze János, Tóth László, Varga József III., Gyergyóalfalvi Győrffy Gábor, Kiss Mihály, Kovács István X., Ujvári József thtts.-ek, Tápai István őrm., Nagy János, Sinka József, Sebe Márton, Pocsai Mátyás, Pál Lajos, Malomszegi Ferenc, Szállás András, Korom István, Illés István II., Csombók István, Kerekes András, Péter Mátyás thtts.-ek, Karasz László, Füzes István törm.-ek, Osztopányi János őrm., Samu János thtts., Zoltán István törm., Málhai József thtts., Kiss Sándor, Gácsi István, Dóczy Gyula, Abonyi János, Völgyes Ferenc őrm.-ek, Barna Kálmán, Kemény Márton thtts.-ek, Kurucelaki József törm., Molnár Ferenc, Balogh Imre cső.-k, Kardos József György János I. törm.-ek, Bérczes Imre, Kókai István, Pálkás József, Sebők Mihály, Péter István, Lukács Ferenc cső.-k, Bognár Ferenc I., Farkas György törm.-ek, Bardócz Árpád, Siklós József, őrm.-ek, Buda Antal törm.

A debreceni csendőrkerületnél: Nagy Ambrus, Busai Sándor, Perényi Zsigmond, Vitéz Erdélyi István, Szántó János, D. Hegedüs János, Székely Lajos alhdgy.-ok, Hargitai Gyula, Szombati János, Szabó Miklós, Gáspár Lajos, Palotai Lajos, Szűcs János, Gerzsenyi György, Varga László I., Hegedüs István I., Nemes Bálint, Dalmadi István, Fülöp István II., Bacsonyi Jenő, Madai Bertalan, Szegedi Imre, Hőgye József, Orosz László, Balázs András, Madaras Gábor, Varga Gyula, Tallódi József, Csomós József, Zubor János, Erdélyi János, Palotás Mihály, Bak András, Prókai János, Kiss Miklós, Révész Ferenc, Zudor János, Trombitás Ferenc, Sebestény Miklós, Bányi István, Hegyfalusi András thtts.-ek, Kiss Károly, Libertinyi Gyula őrm.-ek, Várnagy Imre I., Bognár László, Varju Balázs, Balla Bernát, Molnár István törm.-ek, Kelemen Antal thtts., Posta János, Zombori Pál törm.-ek, Hadnagy István, Temesvári István, Szilágyi Lajos III. őrm.-ek, Jászi György törm., Fehér Károly I. őrm., Bakos Ferenc törm.

A miskolci csendőrkerületnél: Bacskai András, Imre István, Csik Ferenc, Németh Péter, Pintér Pál, Szalai János, Joó János, Vitéz Mándy János alhdgy.-ok, Király Gábor, Terényi István, Czéli János, Balogh István I., vitéz Szikszai Lajos, Szakács Ignác, Veréb András, Iglódi József, Szikla József, Lénárt Mátyás I. thtts.-ek, Söti János, Tolnai András törm.-ek, Kovács Imre III., Pataki József, Szekeres István, Tóth János II., Hernádfalvi János, Csapó József, Gáti Béla, Hollós István, Kiss Jenő, Járdánházy Gábor, Kertész Mihály, Soós István, Tölgyes Ferenc, Kiss Sándor I., Sipőcz József, Kisfalvi Bertalan, Tomori Béla thtts.-ek, Kemecsei Miklós cső., Magyar József, vitéz Ambró András thtts.-ek, Kürti Dezső, Dubóczki István törm.-ek, Mészáros László őrm., Csiki Miklós, Hidvégi Dániel törm.-ek, Farkas István I. cső., Kerekes Mátyás thtts., Szabó János őrm., Bagi László, Pálos József törm.-ek.

A kassai csendőrkerületnél: Vörös József, Bodó Ádám, Szász József, Csibrán Miklós, Németh Antal, Szabó Benjámín, Erdős György, vitéz Németh Pál, Komáromi János, Tóth Imre alhdgy.-ok, Lovász Ferenc, Kozma István thtts.-ek, Szabados István alhdgy., Pintér János, Kristály János, Borbély Viktor, Erős Károly, Szalaknai Ferenc, Kovács Ferenc I., Ferencz József III., Erdős József, Hegedüs István, Menyhárt István, Tóth Lajos I., Oszlanczi János, Hangodi István, Hajdu András, Vida Antal, Török Péter, Szabó Lajos I., Kertész Miklós I., Juhász Zsigmond, Tóth János, Szalóki István, Marsi Mihály, Kővári György, Sohajda Sándor, Mészáros Mátyás, Molnár Bertalan, Vasas György, Tarjáni József, Nagy Endre, Nagy Imre, Csiba Ferenc, Komló Sándor, Földi István, Varga János III. thtts.-ek, Papp Miklós törm., Nagy József II., Kalmár Lajos thtts.-ek, Kunhalmi Gergely, Fábián József, Papp Sándor őrm.-ek, Korom Lajos thtts., Kovács Ferenc II., Bakonyi János cső.-k, Nagy István törm., Jakab Károly őrm.

A nyomozóosztály parancsnokság állományában: Kerekes János I., Laczkó József, Erdélyi Béla, Perlaki Ferenc, Vő-

rösmarti József, Ty. Szabó Miklós, Vizi József, Szombath László, Szabó Lajos III., Pintér István, Fábri Dezső, Gál József thtts.-ek.

Csendőrfelügyelői dícsérő okiratot kaptak: I. ker.: Mészöl István, alhdgy., Rózsa István I., Farkas Sándor I., Farkas József II., Horváth István III., Csiki György, Harasztos András thtts.-ek.

II. ker.: Dobos Sándor, Sütő János I., Dobó Vince, Barcza Sándor, Kurucz György thtts.-ek, Józsa István szv. thtts., Fehér Nándor szv. thtts., Farkas István szv. thtts.

III. ker.: Falusi Antal, Bató Elemér, Havasi István thtts.-ek, Magyar Lajos törm., Mohácsi Ferenc, Bedő Károly szv. thtts.-ek, Farkas Pál II. i. thtts., Déri József thtts.

IV. ker.: Temesvári István, Horváth Gyula II., Rózsafi Imre, Gyurka József, Kovács Lajos II. thtts., Sipos Kálmán törm.

V. ker.: Majoros István, Serfőző Mihály, Erdei László, Sassi János alhdgy.-ok, Szerényi János, Pető Péter, Szerdahelyi János, Demeter Imre thtts.-ek, Kiss Gyula II. törm.

VI. ker.: Bárány István, Mészáros Gusztáv, Lázár János, Nánási János, Dalmadi István, Magyar István, Fülöp István II., Hegymegi Balázs thtts.-ek, Sándor János II., Farkas Károly, Kapás József törm.

VII. ker.: Bácskai András alhdgy., Eördögh Gyula, Fürjes József, Csontos Imre, Hernádfalvi János, Földes Ferenc, Fehér János, Soós István II., Lantos János, Danyi Sándor, Kévis József thtts., Kassai Antal i. thtts., Ládaházi Márton szv. thtts., Bors József, Eszlári Lajos, Lénárt János törm.

VIII. ker.: Bálint Márton alhdgy., Kozma István I., Kalmár Lajos, vitéz Kéki Gyula, Tóth Miklós, Fenyő János, Orbán Lajos, Gombos Gyula, Szakál Pál, Gönczy Antal thtts.-ek, Kővári Antal i. thtts., Bodnár József, Dózsa János, Keszthelyi István szv. thtts.-ek, Fekete József II. törm.

Kovács Gábor I. thtts. (Nyom. oszt.), Keszthelyi István szv. thtts. (A. rakt.), Batiz László szv. thtts. (Közp. gh.).

Kerületi parancsnoksági dícsérő okiratot kaptak: Endre László, Bucsai Gábor, Magossányi Gergely, Patkós Imre, Süveg József thtts.-ek, Danyi József szv. thtts., Tóth Sándor III. törm. v., Homoki Mihály, Kishalmi István, Deák János törmesterek, Fazekas Sándor cső. (Budapesti I. kerület), Kovács János III., Major Gábor, Solymos Dezső, Fábián József, Kiss András II., Halász Károly, Bándi Péter, Ilásházi Ferenc, Nagy János IV., Nagy Károly III., Könyves Kálmán, Bezzeg Sándor, Kuti József, Antal Imre, Fülöp József I. tiszthelyettesek, Ország József törm. v., Józsa János I., Fehér Pál, Tóth István III., Belső Gyula, Farkas Ferenc, Józsa János, Tóth Károly I., Lóránt Gyula, Horváth Gyula I., Perlaki Géza, Kovács György II., Laki Ferenc törmesterek, Fülöp János örm., Kozma Mihály cső., Hujber Károly, Hári Mihály prb. csők (Székesfehérvári II. kerület). Urfi János, Komlyós János, Zsédely István, Horváth Ferenc III., Süveg Sándor, Sóstai István, Dános Ferenc, Váradi Zsigmond, Imrei József, Jurányi

Antal thtts.-ek, Balázs Ignác szv. thtts., Porez János, Szalai Sándor III., Horváth László I. v. törm.-ek, Kalmár Kálmán, Kálmán Lajos, Farkas Lajos, Horváth Lajos IV., törm.-ek, Pálfi József szv. törm. (Szombathelyi III. kerület), Mónus János, Sinka József, Farkas József I., Papp Gyula I., Kotró József, Szécsényi Imre thtts.-ek, Bene József, Bordás József v. törm.-ek, Sipos István, Hegyi Sándor, Piros István, Kalmár János, Várhalmos György, Béla Menyhért, Szakács József, Legendás József, Vadász Mihály, Szabados Mihály, Czeglédi Sándor, Kemény László, Füredi István, Szécsi János, Somosi Ferenc, Tenkés István, Szabó János II., Szentmihályi Pál törm.-terek, Tóth Mihály I., Kerekes József, Baranyai Béla örm.-ek (Szegedi V. kerület), Csalányi Károly, Gurmai Péter, Kiss P. Viktor, Papp Mihály, Végvári Mihály, Madai Bertalan, Herczeg János, Varga Gyula thtts.-ek, Boda István ny. áll. thtts., Béres Illés, Rádi Pál v. törm.-ek, Bátor Lajos, Ács Lajos, Borbély József, Kisházi József, Nagy Gábor I., Keresztes János, Turcsányi János, Dékány Sándor, Jeszenszky István, Pintér József, Herczeg István, Kiss György, Domonkos Pál, Tárnok Sándor törm.-ek, Pásztor Béla örm. (Debreceni VI. kerület).

Kerületi parancsnoksági nyilvános dícséretet kaptak: Ludányi Endre, Báró Dezső v. törm.-ek, Oszlánczi József törm., Monostori Mihály, Székely Sándor, Moyzes Lajos, Nád-házy Lajos örm.-ek, Tóth Miklós, Csarnai Béla, Csejk Lajos, Ferenc Imre cső.-ök (Budapest I. kerület), Ruzsa János, Mészáros László, Horváth József III., Halmos József v. törm.-ek, Dávid Imre, Kocsis István, Abai István, Török István I., Csider Zsigmond, Bakos József, Hamar Miklós, Butor Aladár, Párizs György, Szabó Kálmán I., Horváth Lajos V., Szathmári Antal törm.-ek, vitéz Németh János, Sólyom Antal, Nagy Antal II., Ihász Gyula, Erdélyi Gábor, Németh Sándor I., Lukács Mihály, Horváth Dezső, Horváth Imre III., Gergely István, Fejes Antal, Cseh János, Gombkötő János, Fehér István, Pap Mihály, Farkas Géza, Kiss Simon, Bérces Géza, Bus Dezső, Baján Kálmán, Csicsai János örm.-ek, Bokor Béla, Katona Lajos, Halmos Ferenc, Várnagy János, Utasi János, Danes István, Göbölös Imre esendőrök (Székesfehérvári II. kerület), Tóth József IV., Illés Sándor, Nagy István, Horváth Bertalan, Herczeg István, Fehér Gábor törm.-ek, Péteri Imre irodai törm., Török Lajos II., Vida Albert, Sebestyén László, Németh János II., Borbély István I., Göcze Antal, Acsádi Mihály, Vida Sándor, Lengyel Lajos, Kerekes János, Tóth Ferenc, Szabó Jenő, Komáromy Géza, Farkas Mátyás I. örm.-ek, Burányi Gyula, Süle Lajos, Szöllösi Antal, Fülöp Gyula, Fejes József, Csizmazia Endre, Szabó Pál II. cső.-ök, Lakatos István prb. cső. (Szombathelyi III. kerület), Török József III., Dobos Sándor I. törm.-ek, Rács Balázs, Puskás Lajos, Tölgyes János, Bogdán Mihály, Gyoróci Lajos, Tamás János, Deák József, Csoknyai Ferenc, Székely István, Molnár Bödő József örm.-ek, Vörös Mátyás, Rátkay Sándor, Balogh Imre cső.-ök. (Szegedi V. kerület), Bulyák Antal, Bányi István thtts.-ek, Muci Imre, Molnár István, Mogyorósi Menyhért, Somogyi Jónás, Posta János, Beke József, Bóta Bernát, Szántó Sándor, Turós István törm.-ek, Vig József I., Rakonczai László, Varga József, Kiss Károly, Rédei Ferenc, Bakó Sándor, Libertinyi Gyula, vitéz Simai Ferenc, Béni József örm.-ek, Sajti Lajos, Németh Dezső, Takács László cső.-ök, Szabó Illés prb. cső. (Debreceni VI. kerület).

STETTNER ANDRÁS

okl. gépészmérnök

üzem és irodafelszerelési vállalat,

BUDAPEST, I., Ártilla-u. 75. Tel. 161-119.

Irodai gépek, felszerelések, alkatrészek, nyomtatványok, papírosok stb.

Pallagi Jánosné

egyen és polgárisapka készítő mester

Budapest, VI., Eötvös-utca 30.

Óskeresztény iparos.

JÓ NEMFT KÖNYV

Knapp Gusztáv

könyvesboltjában,

BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 6.

Speciálittás KATONAI ÉS POLITIKAI KÖNYVEKBEN.

A Felvidék legnagyobb és

legalcsóbb cipő és harisnya

beszerzési forrása

CIKTA

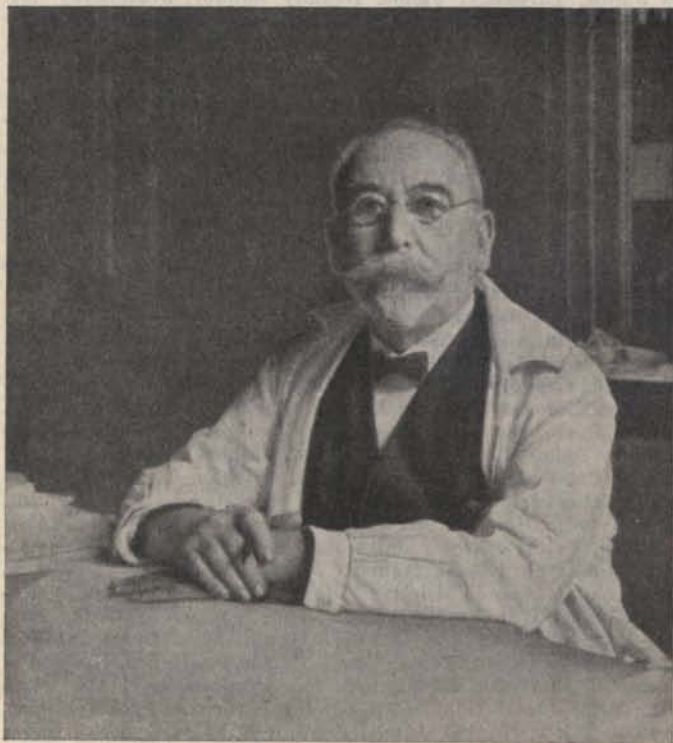
KASSA, Fő-utca 33.

Lábpórolási osztály, harisnya javítás, cipő javítás

Dr. KENYERES BALÁZS

NY. EGYET. TANÁR

1940. február 10-én, 75 éves korában meghalt a magyar orvostudósok egyik kiválósága, nemzetének hírt és dicsőséget szerzett hűséges fia: *dr. Kenyeres Balázs*. Neve fogalom volt, elválaszthatatlan a törvényszéki orvostan tudományától, amelyet Magyarországon ő virágoztatott világhírré. A kiülőzött kolozsvári egyetem, majd a budapesti egyetem és törvényszéki orvostani intézet padjaiból 45 éven

át sugározta szét Isten áldotta tehetséggel, legendás munkaszeretettel, óriási tapasztalatokkal tudását, felnevelve nemzedékek egész sorát, kiváló, ma már híres-neves utódjait. Megbecsülhetetlen szolgálatot tett ezzel az igazságszolgáltatásnak.

A bűnügyi nyomozás ma már nem nélkülözheti tanításait. Mi hálásan, szeretettel, őszinte megbecsüléssel gondolunk mindig rá, a nagy tudósra és az igazi magyar úrra. A csendőrtiszti tanfolyamok hallgatói sohasem felejtik el rendkívül érdekes előadásait, tanításait s mi, a *Csendőrségi Lapok* meg éppen büszkék vagyunk, hogy munkatársaink között tudhattuk őt. Még mindig hatása alatt állunk legutóbbi két cikkének (1939. V., 1939. XI. Cs. L.) és alig tudtuk elhinni, hogy elment nagy tanítómessterünk...

Február 13-án temették nagy pompával Budapesten, a központi tudományegyetem központi épületének díszterméből, a Kerepesi temetőben. Temetésén a csendőrség is képviseltette magát. Mi is elbúcsúztunk Kenyeres Balázstól, de csak fizikailag, lélekben a tanítványok serege tanításaiban vele él. A *Csendőrségi Lapok* kegyelete szerény jeléül kószorút küldött nagynevű munkatársa ravatalára.

OLVASÓINKHOZ. Kérjük olvasóinkat, hogy cím-változás bejelentésére használják a borítólapon utolsó oldalán levő és kivágható nyomtatványt, amelyet 2 filléres bélyeggel küldhetnek be hozzánk. Csak az ilyen módon bejelentett címváltozást vesszük tudomásul.

Csendőregyén megtámadása. A kevermesi őrs állományába tartozó *Papp László* csendőr február 4-én 15–16 óra között szolgálaton kívül megjelent az ottani Lőrinc-féle kocsmában. Ott az ittas állapotban lévő Marosvári György határvasdász és két polgári egyén *Papp* csendőrt megtámadták, ütlegelték és kardját is el akarták venni, *Papp* csendőrt a határvasdász zászlóalj őrsége szabadította ki támadói kezéből s a tetteseket elfogta. Az eljárást megindították.

Csendőregyén eltűnése. A barabási őrs állományába tartozó *Barta Ferenc* csendőr február 10-én egyedül utvonalonportyázó szolgálatba vezényeltetett s az őrsre többé nem vonult be. Február 10-én nagy hóvihár volt és így feltehető, hogy *Barta* csendőr a viharban valami mély árokba esett és ott megfagyott. Az őrs a környékbeli falvak lakosságával együtt mindent elkövetett felkutatására, eddig eredménytelenül.

Elfogott egyén szökése. A tiszaborkuti őrs egyik járőrének őrizetében volt *Balosnyuk Fedor*, többrendbeli lopással gyanúsított egyén február 14-én éjjel, a körösmezői község-háza fogdájából megbilincselte kezekkel megszökött. A körösmezői őrs a szökevény kézrekerítésére a szomszédos őrsöket megkereste.

A Hadimúzeum kérése. A M. Kir. Hadimúzeum éremtárában a rendjelek, kitüntetések és hadiérmekek gyűjteménye hiányos. E sorozatok kiegészítése céljából az igazgatóság felkéri a honvédség és csendőrség tiszti, altiszti és legénységi állományú tagjait, továbbá azokat a hozzátartozókat, akiknek birtokában az alább felsoroltak valamelyike megvolna, hogy azt ajándék- vagy esetleg csereképen ajánlják fel az intézetnek. Címe: Budapest, I. Vár, Gróf Bethlen István bástya-sétány 40. sz. *Érmek:* Különös, illetve teljes dícsérő elismerés IV. Károly arképével vitézségi szalagon. Ugyanaz vitézségi szalagon kardokkal vagy 1 nickel pánttal és 2 nickel pánttal. *Ferenc József kereszt MILITANTIBUS A LATERE MEO. MCMXIV—MCMXVI.* *Ferenc József emlékkereszt IN MEMORIAM 1848—1916.* Arany díszérem a művészet és tudomány terén szerzett érdemekért vörös szalaggal. Ugyanaz szalag nélkül. I. és II. oszt. aranyérem (fűl nélkül) a tudomány, művészet és ipar terén. I. oszt. érdemkereszt katonai lelkészek számára piros-fehér csíkos szalagon, vagy kardokkal, vagy fehér szalagon, ugyanaz, de II. oszt. piros-fehér csíkos szalagon vagy kardokkal vagy csak piros-fehér szalagon. Hadiérem az 1866. évi tirolai harcok emlékére szalag nélkül. Ugyanaz 1909-ből (az 1859. évi tirolai harcok emlékére) vörös-fehér-zöld csíkos szalagon, ugyanaz szalag nélkül. Koronás arany érdemkereszt. Ugyanaz vitézségi szalagon kardokkal. Arany érdemkereszt vörös szalagon vagy vit. szalagon kardokkal. Koronás ezüst érdemkereszt vitézségi szalagon, szalag nélkül vagy ezüst érdemkereszt vörös szalagon vagy vitézségi szalagon kardokkal. Jubileumi udvari aranyérem (1898) szalagon, bronzérem ezüst pánttal, arany és ezüst vagy bronzérem vörös-fehér szalagon. Díszjelvény több évi népfelk.

Nem alkuszunk !

Hogy erre ne is kerülhessen sor, kitűnő Wanderer gyártmányú CONTINENTAL frögépeink új és szigorúan szabott eladási árait oly mérsékeltten állapítottuk meg, amely az alkat feleslegessé teszi. Ha frögépet akar venni, kérje új árjegyzékünket és válassza ki különböző áru modelljeink közül azt, amely igényének és a vásárlásra szánt összegnek megfelel. Részletekben is fizetheti a vételárát, ily szándékánál kérje részletárjegyzékünket.

WANDERER

CONTINENTAL

írodagépek vezérképviselő

GOY ÉS KOVALSZKY

szolg.-ért sással feketesárga szalagon, szalag nélkül, sas nélkül szalagon vagy szalag nélkül. Osztályok tüztöltő érem sárga szalagon és szalag nélkül. Éremszalagok: Vitézségi Éremhez 1 nickel pánttal és ezüst „K” betűvel. Szalagpántok: Vörös a vitézségi éremhez arany „K” betűvel vagy ezüst „K” betűvel. Sebesülési éremhez csik nélkül, 2, 3, 4, 5 csikkal. Az 1848. évi tirol, az 1866. évi tirol, az 1864. évi dán, az 1873. évi hadiére-mhez, a szolgálati jelhez, az udvari jub. éremhez (fehér oldal-csikkal), a bosnyák-herce, éremhez (vörös-sárga), a tengeri uta-zási emlékérméhez (kék-fehér), a tüztöltő éremhez (sárga).

KERESIK:

Veszely József, malackai születésű volt csendőrt az érsek-újvári csendőr szárnyparancsnokság; Nagy József IV. csend-őrt, aki 1934. évben a szentgyörgyvölgyi őrsön teljesített szol-gálatot keresi Tóth Sándor I. tiszthelyettes, Toponár, csendőr-őrs; Gazdag László, Magyar Ferenc, Kliss István és Bertalan Lajost, akik mint őrmesterek 1914. december 20-tól 1915. október 15-ig a szerb harctéren, Berzácka, Kozlabánya és Szinice köz-ségeknél a II. Streif-századnál, mint megalakuló tábori csendőr-századnál teljesítettek szolgálatot, a vásáruiti csendőrőrs út-ján keresi Varga Gyula vásáruiti lakos, aki velük együtt tel-jesített ott szolgálatot; Otrubai József volt csendőrőrmestert, aki nevét valószínűleg megváltoztatta és akiről édesanyja már 16 éve nem tud semmit, keresi Rutz Kálmán, szül. Pollák Ede galántai, (Diószegi-út 525. szám alatti) lakos; Bez-dalovics volt csendőr törzsrőrmestert keresi Szondi Károly rendőrtiszthelyettes, Nagykőrös, rendőrkapitányság.

Borbély Péter volt csendőrőrmester, 1913–1918. között a brassói szárny almásmezői, ótobáni és zernesti őrséin szolgált és 1918. évben spanyolnáthában meghalt. Mikor 1918. évben az őrsé elmenekült, magukkal vitték Borbély volt őrmester ládáját, ruházatát és értéktárgyaival együtt. Aki valamit tud arról, hogy mi lett Borbély volt őrmester ládájával, közölje Bartha Zsigmond szegvári (Csongrád m.) lakossal.

Csendőrségi Közlöny 4. szám. Szabályrendeletek. Tollas csendőrkalap újból rendszeresítése a csendőr gazdasági tisz-tek részére. Szárny-, szakaszparancsnok, szárnyszolgálat-vezető személyi szabályainak kiadása. Csekk számlák jegyző-kének kiegészítése. Kisgejőci őrs áthelyezése Császlóóra. Gép-járműveken légoltalmi célból alkalmazandó fénysökkenő

berendezések. Első segélynyújtáshoz szükséges eszközöknek és szerekeknek az ipari (kereskedelmi) vállalatok telephén kés-letben tartása. Népkenyér készítése és forgalombahozása.

Eladó egy igen jó karban levő 250-es Zündapp gyártmányú motorkerékpár és egy alig használt Continental gyártmányú írógép; érdeklődők forduljanak Wisky Zoltán csendőrhöz. Címe: Somorja, Csendőrőrs.

Munkaalkalom. Nyugállományú bajtárs gyári portási ál-lást kaphat Budapesten. Írásbeli ajánlatok rövid életleírással Budapest, VII., Vörösmarty-utca 16. Engel Károly elektromos készülékek gyára címre küldendők. Fizetés megállapodás sze-rint heti 25–30 pengő, elfoglaltság napi 8 óra.

SZEMÉLYI HIREK.

Új őrsparancsnokok. A budapesti I. kerületben: Körhegyi Ferenc törm. v. ideiglenes őrsparancsnokká, Dudás Antal gy. őrmester ideiglenes híradó őrsparancsnokká, a szegedi V. ke-rületben: Varga József III. tiszthelyettes őrsparancsnokká; a kassai kerületben: Korom Lajos tiszthelyettes őrsparan-snokká kinevezetett.

Új alcsoportvezetők: a budapesti I. kerületben: Kutai József, vitéz Dede Márton, Erdélyi Béla, Ty. Szabó Miklós, Horváth Ferenc I. tiszthelyettesek; a szombathelyi III. ke-rületben: Farkas István I. tiszthelyettes, a pécsi IV. ke-rületben: Vincze Simon tiszthelyettes; a kassai VIII. kerületben: Menyhárt István, Cseh Kálmán, Dankó Mátyás tiszthelyette-sek, Kádas Imre törzsrőrmester v., Kecskeméti Károly, Molnár Bertalan, Szakál Pál, Csiba Ferenc, Komló Sándor tisz-thelyettesek alcsoportvezetővé kinevezettek.

Vitézi rendbe felvették vitéz Szilágyi Lajos I. budapesti I. kerületbeli törzsrőrmestert.

Véglegesítették: Németh Béla a debreceni VI. kerületbeli csendőr.

Házasságot kötöttek: a budapesti I. kerületben: Olaj Lajos törzsrőrmester v. Paulusz Katalinnal Abonyban, Lakat Vendel törzsrőrmester Nőé Teréziával Pinkamindszentben, Somogyi Ist-ván törzsrőrmester v. Ilka Mária-Margittal Budapesten, Mo-nostori Mihály törzsrőrmester K. Nagy Erzsébet-Ilonával Hajdubüzsörörményben, Bódi István törzsrőrmester Szilágyi

„ELKA” lakberendezési vállalat,
KASSA, FŐ-UTCA 94.
JÓ MINŐSÉGŰ BÚTOROK SZOUD
ÁRAK MELLETT RÉSZLETRE IS.
Raktáron állandóan 30 berendezett szoba.

Varga Sándor

KERÉKPÁR RAKTÁRA ÉS JAVÍTÓÜZEME,
BEREGSZÁSZ, Árpád-utca 4.
ZSEBLÁMPA ELEMÉK.

Csere, vétel, eladás

HORNYÁK SZILVESZTER
RÁDIÓANTIKVÁRIUMA

Bethlen Gábor utca 4. Baross tér sarok
KELETI KÁVEHAZ MELLETT

TELEFON: 14-42-03.

Kérje most megjelent árjegyzékemet:

Csekk számla száma: 37.307.

NAGY KÁROLY és
VASVÁRY MIKLÓS

új és használt
Nádor-utca 30.
Tévébeszélő: 126-243.

ÍRÓGÉPEK

Automata Super

aut. nyomógombos hangolás
aut. szelektivitás szab.
aut. fűdng szab.
széthúzott rövidhullámsáv
ÁRA: P 675.—
Késpénzár P 641.—

Prima

gyorshangoló Bp. 1, Bp. 2-re hármas szűrő rendszer
külön hangrő szabályozás nagyméretű fotóskála
ÁRA váltóáramú kivitelben P 205.—
Késpénzár P 195.—
Prima U. egyen és váltóáramú P 224.—
Késpénzár P 213.—

Favorit Super

7. hangolt kör
hármas forgó kondenzátor
teljes Super alcó árkatégoriában
ÁRA váltóáramú kivitelben P 299.—
Késpénzár P 284.—
Telepes kivitelben 6 csővel P 346.—
Késpénzár P 329.—

Super 40

aut. szelektivitás szab.
stabil rövid hull. vétel
teljes optikai jelzőberendezés
8 hangolt kör
VÁLTO áramú P 390.—
Késpénzár P 370.—
EGYEN VÁLTO áramú P 430.—
Késpénzár P 400.—

1940. Zenegép

aut. nyomógombos hangolás
aut. szelektivitás szab.
aut. fűdng szab.
széthúzott rövidhullámsáv stb.
ÁRA P 1,090.—
Késpénzár P 1,035.—

Standard Radio

„TIGRIS” fehérneműipar

BUDAPEST, V., Bálvány-u. 18. Telefon: 111-132.

SZÜCS MÁRTA

Honvéd kincstári szállító

Margit-Piroskával Battonyán, *Marlon József II.* őrmester Sajben Dorottyaival Kassán, *Harangozó István* őrmester Szász Erzsébettel Gyulán; a székesfehérvári II. kerületben: *Csóka István II.* őrmester Bogár Annával Órimagyarósdon, *Orbán József* őrmester Bibernát Rozáliával Abán; a szombathelyi III. kerületben: *Keresztes István* törzsőrmester Hantó Juliannával Rábakecölben, *Nagy József IV.* őrmester Varga Jolánnal Vanyolán; a debreceni VI. kerületben: *Kardosny Tamás* törzsőrmester Zbiskó Klárával Fizesabonyban, *Szentmiklósi Péter* törzsőrmester Vida Annával Abonyban, *Kulcsár Miklós* őrmester Gombos Erzsébettel Debrecenben, *Bihari János* őrmester Bertók Katalin-Máriával Szentetornyán, *Varga József II.* őrmester Annus Viktóriával Csanád-apácán; a miskolci VII. kerületben: *Havas Pál* törzsőrmester Berg Jankával Nagyszékelyen, *Bánóczy János* tiszthelyettes Priska Ilonával Nógrádmegyeren; a kassai VIII. kerületben: *Fekete Károly* törzsőrmester Nagy Jolánnal Püspökladányban, *Juhász Máttyás* őrmester Kucsma Erzsébettel Abaújszántón, *Karikás György* törzsőrmester Imre Erzsébettel Nagykállon, *Tarsoly Károly* törzsőrmester Herczeg Teréziával Dióskáliban.

Született. A budapesti I. kerületben: Kertész Lajos tiszthelyettes feleségének Gyula fia, Imrei József tiszthelyettes feleségének Gábor fia, Szatmári József II. törzsőrmester feleségének Kálmán-Géza fia, Cselényi József törzsőrmester v. feleségének Erzsébet Angyalka-Terézia leánya, Závodi Gyula tiszthelyettes feleségének Erzsébet-Angella leánya, Kossuth Gábor őrmester feleségének Sándor fia, Kemecsei Sándor törzsőrmester feleségének Sándor-Lajos fia, Borbély János törzsőrmester feleségének Irén-Teréz leánya, Sárközi Mihály csendőri feleségének Zoltán fia; a székesfehérvári II. kerületben: Kallai Imre törzsőrmester feleségének István-Arpád fia, Ilásházi Ferenc tiszthelyettes feleségének Tivadar-Ferenc fia, Keresztes János törzsőrmester feleségének Valéria Mária leánya, a szombathelyi III. kerületben: Dobri József tiszthelyettes feleségének Mária-Magdolna leánya, Rábavölgyi László II. tiszthelyettes feleségének Erzsébet leánya, Kántor István II. törzsőrmester feleségének István-Miklós fia, Sipos Imre I. törzsőrmester feleségének Győző-Lajos-Imre fia; a pécsi IV. kerületben: Turcsányi Mihály tiszthelyettes feleségének Piroska-Brigitta leánya; Alföldi János II. törzsőrmester feleségének Olga leánya, Papp József V. törzsőrmester feleségének Klára-Zsuzsanna leánya; a szegedi V. kerületben: Szegedi Sándor törzsőrmester feleségének Sándor-Ferenc fia; Kiss Gábor II. tiszthelyettes feleségének Iona-Gabriella leánya, Madarász Boldizsár törzsőrmester feleségének Boldizsár-Ferenc fia, Boros Jenő őrmester feleségének Jenő-Attila fia; a debreceni VI. kerületben: Várnagy Imre I. törzsőrmester v. feleségének Imre fia, Bárdos Mihály törzsőrmester feleségének Irma leánya; a miskolci VII. kerületben: Kovács Imre tiszthelyettes feleségének Anna-Juliana leánya, Balogh János törzsőrmester feleségének Ida-Magdolna leánya; a kassai VIII. kerületben: Alföldi Mihály törzsőrmester feleségének Csaba-Pál fia, Sóvágó Elek törzsőrmester feleségének Gabriella-Zsuzsanna leánya.

Halálozás. Fenyvesi Károly törzsőrmester v. Budapesten, Antal János ny. áll. tiszthelyettes Győrben, Halász Antal tiszthelyettes felesége Vándombon, Benedek Ferenc ny. áll. tiszthelyettes Pusztakengyelen meghalt.

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan, vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda a velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jelígeül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jelíge nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk, akkor sem, ha a beküldő válaszbélyeggel mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a Csendőrlélexikon rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. k. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másolt nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, a nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő.

IRIBON

RUHÁZATI RT.

Jó minőségű ruházati cikkek jelenleg is
ELŐNYÖS FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL.

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. T. 139-281 és 131-297

BÉLYEGZŐK,

VÉSNÖKI MUNKÁK, ZOMÁNTÁBLÁK
KOVÁCS LAJOS
A M. KIR. CSENDŐRSÉG SZÁLLÍTÓJA

MAGYAR MUNKA
BUDAPEST, VII.,
KÁROLY-KRT. 7.
TELEFON: 136-200

Kaszakovszky J.
KASSA, APACA-UTCA 2. SZ.
SZÍJGYÁRTÓ, NYERGES és BÖRÖNDÖS

Minden a szakmába vágó
munkát készít és javít.
Tűzőlő övek és sportcik-
kek állandó raktára

IFJ. KELE LÁSZLÓ író-számológép javítóüzeme,
Budapest, VI., Hajós-u. 26/b.
Telefon: 117-814.
Új és használt írógépek és számológépek eladása.
Javítás, karbantartás és írógépekellék raktára.
Vétel-esere.

Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. (Teljes név, rendfokozat, régi és új állomáshely.)

Szarvas. Dr. Papp Ferenc százados-hadbíró címe: Budapest, I., Hunyadi János-út 13. Légierők parancsnokságának ügyessége.

Sz. A. törzsőrmester Pécs. Csak három hónapnál hosszabb időre történő távollét esetében változtathatjuk meg a címet. Ennyi ideig bizonyára nem marad kórházban és lapját őrs-beli bajtársai készséggel utána küldik.

Érmellék 23.457. Nagyon szép munkájának kifogástalan leírását köszönjük. Valóban tanulságok sorozatát adta. Az elbeszélés-pályázatunk jutalmát megérdemelten kapta, amint az ünnepi számunkban közölt dícséretet is. Üdvözljük.

G. G. ny. törm. Nagyrovzvágy. A községi köz munkában köteles mindenki résztvenni, tehát a nyugállományú csendőregyén is. Az 1890. évi I. t.-c. 50. §-a értelmében községi közmunka tartozását mindenki tetszés szerint természetben dolgozhatja le, vagy megválthatja. Katonai ellátásban részesülő rokkantak a közmunka alól mentesek. Ezt a kérdést tárgyalja lapunk 1926. évi 9. számának 294. oldalán „Sz. P. Kübekháza” és 1934. évi 4. számának 124. oldalán „K. A. ny. törm.” jelíges üzenetünk is.

Közlekedés. Azt kérde, hogy a közút padkáján haladó járomű feljelenthető-e úrendőri kihágás miatt. Erre nézve közöljük a kereskedelmi- és közlekedésügyi miniszteriumnak ebben a kérdésben 1939. évben elfoglalt álláspontját, amely szerint kétségtelen, hogy ha a jároművek a közút kópályáját otthagyva, a padkán haladnak, abban, különösen esős időben, kisebb-nagyobb kárt okozhatnak. Nincsen azonban olyan jogszabály, amely kimondottan ezt a cselekedetet is úrendőri kihágásnak minősítené. A közutakat ugyanis azok rendeltetésének megfelelően mindenki szabadon használhatja s a használat során csakis azok a cselekedetek képeznek kihágást, amelyek az 1890. évi I. t.-c. vonatkozó rendelkezései annak minősítenek. A kétirányú forgalom lebonyolításánál az útpadkának a közlekedés céljaira való igénybevétele gyakran el sem kerülhető.

NŐI RUHÁK és KABÁTOK
készen, szalon kivételben ó havi hitellel is

Árvai József-cégnél,

BUDAPEST, VIII., SZENTKIRÁLYI-UTCA 1/b. Távbesz.: 140-655.

Baross-szövetség ezüst érmével kitüntetve.

ÚJ TÉRKÉPEK

irodák, autók, csendőrség, katonák számára

KOKAI LAJOS-nál Budapest, IV., Kamermayer-utca 3.

A M. Kir. Honvéd Térképészeti Távbesz.: 189-444 és 189-464.

Intézet főbismányosa. Áttekintő-lap, szakárjegyzék ingyen!

Szentes. A „Gyuris” név a György keresztnév származéka. Az „-is” képző megvolt a régi magyar nyelvben is, azért a név magyar származékának is tekinthető, bár a Gyuris név a szlávban, különösen a tótoknál gyakori. A magyar eredet lehetőségére való tekintettel a név meghagyható. Máskor írja alá teljes névvel a levelét.

Oderzó. A kért címek: Ákosy (azelőtt Stiplosák) Károly alezredes, Debrecen, m. kir. 22. honv. határvadász zászlóalj. Péterfay (azelőtt Plank) József tart. hadnagy, Hetvehely (Baranya megye).

Éjjeli őr. Nagy- és kisközségekben rendszeres éjjeli szolgálatot kell tartani. A részleteket megtudhatja a rendeletből (1936. évi 13. Cs. K. mellékleteként kiadott 1936. évi X. t.-c. 11. §. és az 1936. évi 21. Cs. K.-hoz csatolt 180.000/1936. B. M. rend. 145. §.), de valószínű szabályrendelet is intézkedik, ezt ott kell megállapítani.

Vita. 1. Azóta megjelent a 156.600/1925. B. M. rendelet, melynek 7. §-a vonatkozik az Ön esetére. Nyugodjék meg, a gazdasági hivatalok ismerik a rendeleteket. Az illeték szabályzat nagyrészt elavult már, új kiadása folyamatban van. 2. Még nincs döntés, rövidesen várható. 3. Ha sikerül a csendőrségtől közvetlenül átlépnie s ott véglegesítik, akkor beszámítható.

66.444. A nemesség igazolásának módját megtalálja lapunk 1936. évi 2. számának 41. oldalán közölt cikkben. Erre vonatkozik lapunk 1939. évfolyamának 687. oldalán „Szentpéterur” és 762. oldalán „Zalaegerszeg” jelíges üzenetünk is.

II. oszt. altiszt. Szolgálati idő kiszámításával nem foglalkozunk.

Hazáért. 1. Ha a szobában elhelyezett rangban legidősebb nő, akkor is ő a szobaparancsnok. Helyettese így távollétében helyettesítője a szobában elhelyezett rangban legidősebb nőtlén csendőr. Olvassa csak el a Szut. 138. pontját. 2. Érdeklődjenek a járási katonai parancsnokságnál. 3. A kért esetben felülvizsgálat nélkül nem mehet nyugállományba.

KÖRNYEI ISTVÁN és NAGY LÁSZLÓ

KATONAI ZSINOR és PASZOMÁNYKÉSZÍTŐK

BUDAPEST, IV., MOLNÁR-UTCA 26.

TELEFON: 182-104. Baross szövetség tagja. Postatakar. csekk számla: 21.028

Új és újjáépített ÍRÓGÉPEK legolcsóbban, kedvező
hordozható és irodai fizetési feltételekkel
Ifj. Horváth Lászlónál, Budapest, VII., Wesselényi-u. 49.
Telefon: 131-632.

Sport
felszerelések
szaküzlete

Maurer István

Bpest, vi. Teréz-krt 4. Tel.: 118-194

AZ

ETERNA-ÓRA

olyan, mint a katona,
teljesen megbízható,
pontos és kitartó.
Világmarka 1856 óta.

GÁCS EDÉNYBOLT

INTÉZETEK, KÓRHÁZAK, KÁVÉHÁZAK,
ÉTKEZDÉK, VENDEGLŐK, CUKRASZDÁK,
HAZTARTÁSOK LEGELŐNYÖSEBB
BESZERZÉSI FORRÁSA

BUDAPEST, VIII., ÓR-UTCA 4. TELEFON: 336-644

ASZTALOS és KÁRPITOS BUTOROK NAGY VÁLASZ-
TÉKBAN RÉSZLETRE IS KAPHATÓK. SAJÁT MŰHELYEK.

Poór Vincze,

BUDAPEST, Király-utca 77. sz.

mert elvesztené nyugdíj jogosultságát. Amint látjuk, Önnek meg van a Kádár-vitéz Bódy—Dr. Király-féle tájékoztató a nyugellátásokról, annak 10. oldalán megtalálja a választ.

55.555. Az egyesületek (olvasóköri, társasköri, egyletek) zárórát a 9600/1922. B. M. sz. rendelet 4. §-a éjjelután két órában állapítja meg abban az esetben, ha kizárólag tagok tartózkodnak ott alapszabályszerű céljaik érdekében. A többi nyilvános helyiség (vendéglő, korcsma, italmérés stb.) zárórája is az ország egész területén éjjelután két óra. A várme-gyék azonban szabályrendeletben korlátozhatják ezt az időt, ami különösen faluhelyen gyakori. Azt kell tehát a csendő-rnek megállapítania, hogy van-e ilyen szabályrendelet. A vasúti vendéglők rendeltetésüknek fogva az általános zárórán túl is nyitva tarthatók.

Nagy gond. Sajnáljuk, de így jár, aki másra bízta annak a nőnek a megismerését, akit feleségül kiszemel s eljegyzí anélkül, hogy maga tisztában lenne vele. Egész életre veszi a nőt maga mellé sorsa osztályosának, ha valaki más azt mondja arról: jó, ügyes, szerény, erkölcsös, van a tejbe aprítani stb. stb. Megesküsznek más véleménye alapján... Hát ezt nem szabad. Bűn mindenképpen. Az általános erkölcsi fel-fogással és önönmagukkal, az egész étellel szemben bűn. Jó, hogy még idő előtt rájött. Hogy a bíróság hogyan ítéli meg a helyzetet, ha eléje kerül az ügy, azt nem tudhatjuk, levele erre nem nyújt kellő támpontot. Azt azonban megmondhatjuk, hogy az elhagyott ara érdekeit a bíróság általában védi. A vőlegény — ha az eljegyzés az ő hibájából bomlik fel, — elma-rasztalható azoknak a kiadásoknak (kelengye stb.) megtéríté-sére, melyeket az ara szülei a tervezett házassággal kaposo-latban teljesítettek. Erkölcsi kártérítésről is szó lehet, ha az ara, illetve szülei igazolni tudják, hogy a jegyesek között olyan bizalmas és szoros viszony állott fenn, mely a köztu-datba is átmenve, az ara férjhezmenési eshetőségeit csökkenti. Különösen hosszú jegyességnél könnyen megy ez. Ügynevezett házasságsszédelgésről az Ön esetében nem lehet szó. Ha úgy áll az ügy, amint írja, a kérvény visszavonása előléptetését nem befolyásolja. Mindenesetre elővigyázatosabbnak kellett volna lennie.

Jelsip. Gondoskodtunk, hogy megfelelő űrlapot kapjon. Ha nem érkezett volna meg, 10 filléres lapon kérjen a következő címtől: Országos Vitézi Szék Háborús Emlékérem Irodája, Budapest, VIII., Üllői-út 8. Mint nyugdíjasnak az űrlapon levő „utasítás” szerint kell eljárnia.

T. I. Sárvár. Katonai egyenruhát a nyugállományban le-génységi egyének nem viselhetnek, akkor sem, ha vitézek. Utóbbiak azonban viselhetik a vitézi formaruhát.

Csaba. Valóban szomorú és sajnálatra méltó eset. Ha ak-kor történt, amikor az illető már csendő volt és a hozzátarto-zóktól független emberként a családtól távol élt, szerintünk szolgálati vonatkozásban hátrány nem érheti. Teljesen indo-koltnak tartanánk azonban, ha az illető az eset őszinte feltá-rása mellett az ország ellenkező részébe való áthelyezését s a B. M. úrtól nevének megváltoztatását kérné. Nyugdíjazását ilyen oknál fogva nem kérheti.

Orbány. Nem sikerült megállapítani. Magyar hangzású, de jobb az Orbán. Lehet elírása is az Orbán névnek.

Érdeklődés. A nők nem esnek leventekötelezettség alá. Valószínű légvédelmi kiképzésről van szó, amit azokban a köz-ségeknél rosszul értelmeznek. Ujabban a Társadalmi Egyesü-lek Szövetsége megszervezi a magyar nőknek a honvédségi szolgálatban való kiképzését, de ez sem a férfiakkal közösen történik. Forduljon az őrs ilyen ügyekben a járási katonai pa-rancsnoksághoz útbaigazításért és szükség esetén orvoslásért.

Arad. Minthogy minősítvényét nem ismerjük s azt sem tudjuk, hogy volt-e katona, választ nem tudunk adni. Ha ka-tona nem volt, úgy látjuk, hogy 1941 november 1-ével léphet elő.

B. F. Somorja. 1. „Kéziratok. Fényképek” rovatban válaszo-lunk. 2. Kincstári laktanyáról lévén szó, az őrsfőzőnőnek is kell, hogy elhelyezése legyen. Ha nincs s ezenkívül a baromfi és sertésol hiánya az állattartástól is megfosztja a gyengén álló közgazdálkodást, a velünk közölt okokra hivatkozva te-gyen az őrs az osztályparancsnoksághoz előterjesztést és kérje a kérdés megoldását. Addig talán a konyhában is alhatik az őrsfőzőnő. 3. A jogigényről lemondó családtagok (özvegy, leg-idősebb fiú) nyilatkozatát kell beszereznie. Erre nézve a köz-ségi jegyző is útbaigazítást ad a családtagoknak.

Bajtársiasság. Lapunk 1939. évfolyamának 174. oldalán „Pátyi őrs” jelige alatt megtalálja, hogy milyen okmányokra, illetve igazolványokra van szükség. Azokat csatolja az illető a H. M. úrhoz szolgálati úton előterjesztendő kérelméhez. Hi-vatkozott üzenetünk nyugdíjasnak szólt, de ugyanaz vonatko-zik a ténylegesekre is. Igazi bajtársiasság, hogy így segítenek egymáson. Így is kell, hogy legyen!

Ij. Panucza György

TERVEZŐ - IPARMUVÉSZ, MŰASZTALOS UZEME
BUDAPEST, VIII., Kenyérmező-u. 6.

Távbeszélő: 138-472.

Rheinmetall írógépek

STRUBE
REZSÖNÉL

BUDAPEST, VI. ker.,
Vilmos cs.-út 15/a.
TÁVBESZÉLŐ: 114-142.

A magy. kir. csendőrség
tagjainak kedvező fi-
zési feltételek.

Legjobb, legmegbízhatóbb beszerzési forrás

Női - Férfi - bébi fehérnemű és menyasszonyi kelengyékben

Mahunka Ferenc

V., Erzsébet-tér 2. Tel: 387-115.

VAKÁNY

KALAPOSMESTER

Baross Szövetség BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRÜT 33

TELEFON: 130-455.

BERTALANNÉ

KERESZTÉNYBÚTORSZALON

Hálóok, ebédlők. kombinált szobák, konyhák, előszobák, kárpitos különlegességek. FIZETÉSI KEDVEZMÉNYEK!
A BAROSS SZÖVETSÉG TAGJA

Budapest, Rákóczi-út 82. I. em. Telefon: 140-889 Díjtalan árajánlat

BARNA BÉLA

elektrotechnikai és rádió vállalat
UNGVÁR,
Nagyhid-utca 7. Tel. 11.

G A A R

KENYÉRGYÁR,
KERESZTÉNY CÉG. UNGVÁR.

P. F. Kunágota. Elszámolhatja. A vényeket kimutatásba foglalva terjessze elő az osztály gazdasági hivatalnak. Az ős-gazdászkezelési utasításban megtalálja.

Vár. A Cserba házi- és szakorvosok névjegyzékében előforduló időnkénti változásokat nemcsak a saját területre, hanem az egész országra vonatkozólag keresztül kell vezetni.

1889. V. Ha kiutalják a részére, köteles takarítani.

Remélhetek-e? A kerületi parancsnokság elutasító határozatával szemben nem fordulhat sehová. Mint jó katonának, meg kell abban nyugodnia. Igyekezzen édes anyján másképp segíteni addig, amíg az engedélyt megkapja. A H. M. hadigondozó osztályába rengeteg kérvény fut be. Ezért időbe kerül, míg édesanyját sorra kerül.

Poroskő. A szükséges tudnivalókat megtalálja az 1937. évi csendőrségi zsebkönyv „A m. kir. csendőrség egyenruhája és felszerelése” című ismertetésében. Az azóta történt változásokat a Cs. K.-ben tették közzé. Lapunk terjedelme nem engedi meg, hogy mindezt itt felsoroljuk. Azzal sem foglalkozhatunk, hogy miért van bizonyos eltérés a honvédség és csendőrség öltözeti szabályzatában.

1940. V. 1. Az előléptetési szabály szerint a véglegesítés egyik feltétele a járőrtársi iskola sikeres elvégzése. Addig tehát nem számíthat rá. Ha saját hibáján kívül később jutott be a járőrtársi iskolába, rangját valószínűleg úgy állapítják majd meg, hogy az iskolát idejében végzett és így hamarabb véglegesített évfolyamtársaival szemben hátrány nem éri. Várjon türelemmel.

Hazatért. Várja meg, amíg véglegesítik, vagy valamerre elől a sorsa. Igényjogosultsági igazolvány nélkül nem pályázhat. Egyébként is útmesteri állásra csak útmesteri tanfolyamot végzett egyén pályázhat.

K. I. Az igazságügyi miniszter úrhoz kérvényt kell benyújtani, hogy mint elsőfokú unokatestvérek házasságot köthessenek, vagyis hogy ez alól a házassági akadály alól felmentést kapjanak. A kérvényhez csatolni kell mindkettőjük születési anyakönyvi kivonatát és a községi orvos által kiállított bizonyítványt, hogy átörökölheto betegségben egyikük sem szenved. Ez a kérvény olyan természetű magánügy, hogy

közvetlenül benyújtható az igazságügyi miniszteriumba. A kerületi parancsnoksághoz benyújtandó nősülési kérvényhez az igazságügyi miniszter úr engedélyét is csatolni kell. Leveleiben sem állomáshelyét, sem keltet, sem pedig jeligét nem írt.

K. Gy. Azt kérde, hogy jogában áll-e a szolgálatban álló csendőrnek a Szut. 297. pont d) alpontja alapján minden előzetes hatósági engedély nélkül bármilyen büncselekmény esetében bárhol házkutatást tartani. Hogyan gondolja azt, hogy a Szut. egyik pontja felmenti a csendőrt olyan köteleességek alól, melyeket a másik pontban szigorúan előír? A 297. pont d) alpontja csupán általánosságban utal azokra a tennivalókra, melyeket a csendőrnek a büncselekmény kiderítése érdekében jogában áll és kötelessége is fogyanatosítani. Mindezeket azonban csak a Szut. korlátjain belül teheti meg, ha tehát a házkutatás szüksége merül fel, a Szut. 70. §. rendelkezéseit be kell tartania. Ez a §. egyébként megfelelően gondoskodik arról, hogy veszéllyel járó késedelem esetén a csendőr a községi előjáróság bevonásával olyankor is azonnal megvárthassa a házkutatást, amikor a 437. pont szerint saját kezdeményezéséből nincs arra joga.

1234. 1. Lapunk terjedelme nem engedi meg, hogy a nősülési szabály egyes részeit közöljük. Szolgálatelljesítés során vagy egyéb alkalommal bizonyára fordulnak meg olyan parancsnokságnál, ahol a szükséges részt kiírhatják. 2. Ezek csak a származás igazolására használhatók abban az esetben, ha erre a célra, illeték (bélyeg-) mentesen állították ki. 3. A nősülési szabályzat (1. számú Függelék) 11. oldalán megtalálható. 4. Csatolni kell a kérvényhez. 5. Teljesen magánügy lévén, csak saját költségén és szabadság, vagy eltávozás alatt intézheti. 6. A kérvényhez csatolni nem kell. A lelkész megmondja a többit. 7. Nem kell.

Rom. A minősítvényi adatok ismerete nélkül nehéz megmondani. Ha minden rendben van, az őrmester előléphet, a csendőr azonban szintén csak betöltött szolgálati évek után.

S. O. S. Minthogy az orvos egészségesnek s így házasságra alkalmasnak találta Önt, a jelzett ok alapján nem számíthat arra, hogy soron kívül engedélyt kapjon. A csendőri szolgálat természete, de bajtársi szempontok is megkövetelik a szabály szigorú alkalmazását. Aki ezt nem érti meg és

Wellner evőeszköz

az asztal díszé

Váci-út 98 T. *29-89-96.

Külföldi testvérvállalatok: Hindenburg Új. Witkowitz (Németország)

Alfa

Separator r. t.

Tejgazdasági-,
mezőgazdasági-
és hűtőgépek
gyára

**BUDAPEST XI.,
Csurgói-utca 15.**

TELEFON: 258-824*

emiatt távozik, a maga sorsát szabja meg. Ha kellően indokolni tudja, hogy nem az Ön hibája tette szükségessé előző kérvénye visszavonását, kérheti a régi sorszám megadását. Ezt a kérvényt azonban röviden kell megszerkeszteni. Levélből általában úgy látjuk, hogy túlságosan érzékeny és igen sokat foglalkozik a saját személyével. Ez mindig rosszra vezet. Katonának derűs színben kell látnia a világot, még akkor is, ha nem minden a szájaíze szerint való.

Viribus Unitis. 1. Tudomásunk szerint ú. n. honvédségi gyakorlati pótdíjat, ami valamivel kevesebb a csendőrségi vezényeltetési pótdíjnál. 2. Ezt csak ott tudhatja majd meg.

Havasróna. Szívesen vesszük. A legrészletesebben írja le és küldje be.

Kassa. Kárpáti (Krájbi) Sándor szv. thts. címe: Kassa. Osztálygazdasági hivatal.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Fényképpályázatunk állandó!

94029. Kis történelmi tévedés van benne, mert több ezer éve már, hogy a finnek különváltak. Bizonyára egész csomó verse van már. Küldje be azokat, hogy lássuk, megbíráljuk.

Nagyvárad. Nagy igyekezettel megírt, de kezdetleges, nem nekünk való vers.

Szellemidézés. Felhasználjuk.

99.999. Sorra kerül. Tanulságos nyomozásokkal mindig szívesen látjuk.

Helikon. Ügyes munka. Közöljük.

A. I. Hazáját szerető, igazi magyar csendőrré és katonára vall a gondolata. A vezetés már régen foglalkozik azzal, hogy a kérdéses örsök hozzájussanak a közeljövőben — legálább részben — meg is valósul. Cikkét ezért, de más okoknál fogva sem közölhetjük.

B. F. Somorja. A kép jó, de mi nem használhatjuk.

Durazzo. Sorra kerül.

Sz. B. Bácsalmás. Jó magyar ember írta, de a versek még sem jók. Ne töltse ilyesmivel a drága idejét. Tanuljon csak, próbacsendőr elhagyhatja a költészetet.

8888. Kérjük, küldje el a képeket, a közlés ugyan már nem idősebb, de eltesszük az emlékbizottság részére.

Pályázatmegfejtések.

„Akinék a birtokában löfegyver van”

c. pályázatra beérkezett munkák mindegyikét közöljük részben teljes egészükben, részben kivonatolva. Mindegyik értékes, hasznos. Köszönjük a pályázóknak, a többi bajtárs tapasztalat gyűjtéséhez járultak hozzá. Legjobbnek mondani nehéz akármelyiket is, ezért a sorsra bíztuk a jutalmat. A sors kedvére szerint jutalmat kapnak: *Kocsis János* szv. alhadnagy, *Kiss Sándor* II. törzsőrmester és *Zrinyi József* tiszthelyettes. Pályázatunkon résztvettek: *Bacsonyi Jenő* thts. (Egyek), *Csató József* tőrm. (Kaba), *Dömötör Lajos* őrm. (Kapos), *Elekes János* tőrm. (Naszvad), *Fejes Imre* tőrm. (Debrecen),

Geresdi István thts. (Pécel), *Gödri József* alhdgy. (Sajószentpéter), *Görbedi András* thts. (Méhkerék), *Kalmár Péter* tőrm. v. (Debrecen), *Kiss Sándor* II. tőrm. (Budapest), *Kocsis János* szv. alhdgy. (Pécs), *Kovács Gábor* cső. (Egyek), *Madarász Béla*

tőrm. (Maglód), *Molnár József* II. csendőr (Hetes), *Molnár Lajos* őrm. (Pécs), *Nemes Bálint* thts. (Kunhegyes), *Németh Ferenc* III. tőrm. (Keszthely), *Orbán József* I. thts. (Hosszúpéterszeg), *Palotás József* tőrm. (Pécs), *Szeles János* őrm. (Diósvizsló), *Takács Ferenc* thts. (Kassa), vitéz *Tóth Csapó Albert* tőrm. (Gölle), *Virág József* tőrm. (Tarnalelesz), *Zrinyi József* thts. (Kaposvár).

Versenyszakadatok.

I.

Öreg bajtársokról

Írtunk a csendőrnapi számban. Érdekelne mindnyájunkat, hogy hol, miként ünnepeltek együtt bajtársaink azokkal, akik már nem tagjai a testületnek. Azt tudjuk valamennyien, hogy lélekben mindenki megmarad kakastollasnak, ha nem szabad is már feltennie a kalapot, ezért hát a csendőrlelkek komoly szép ünnepén még szorosabbra kell forrnunk egymással. Hogyan tettünk ennek eleget? Az ünnep másik része a közönség részvétele. Erről is szeretnénk olvasni, hallani. Kérjük bajtársainkat, írják meg a csendőrnapi kis ünnepét és március 15-éig küldjék be leírásaikat hozzánk. A legértelmesebb munkát művészi emlékekkel jutalmazzuk.

II.

Mit tud

a testvéremzet, Finnország multjáról, hősi harcairól? Ezt a falvak és tanyák népe nem egyszer megkérdézheti a csendőrtől. Legyen tájékozott. Ezt akarjuk megadni azoknak, akiknek eddig nem volt módjuk a kérdéssel foglalkozni, nem olvastak, nem hallottak arról. — A leírásoknál nagy gondot kell fordítani az egyszerűsége és ha valamit valamilyen könyvből írunk ki, a pályázat végén zárójelben meg kell nevezni a könyv szerzőjét és címét. A legügyesebb munkát jutalmazzuk. *Beküldés határideje: március 15.*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KALMAN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Győry Aladár igazgató.

DOXA

A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.
DOXA órát vegyünk.
ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRAI

LICSÁJER JÁNOS

BUDAPESTI AUTORUGÓGYÁRTÓ és JAVÍTÓ ÜZEME,
BUDAPEST, VIII. THÉK ENDRE-UTCA 14. Távbeszélő: 134-555.

SPECIALISTA AZ AUTÓRUGÓK GYARTÁSÁBAN.

MINDENFÉLE KOCSIKHOZ KÉSZ RUGÓK KAPHATÓK.

Csipak József

konfekciós üzeme

Budapest, XIV., Telepes-utca 102. szám. Telefon: 296-340.